

სიმონ
ჯანაშვილი
ბიობიბლიოგრაფია

დეცემბერი 1976

Симон
Джанашиа

(1900~1947)
Биобиблиография

Уздарелъство «Мецниереба»
Тъилиси
1976

Նօմռն

X ՏԵՍԹՈՒԹՅՈՒՆ

(1900~1947)

ՑԱՌԱՅԻՐԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Համոմպամլոն «մշակույթի համար»
Պատմութեան
1976

ავად. ს. განაშიას ბიობიბლიოგრაფია მოიცავს 1923-1975 წლების მასალას: სამეცნიერო შრომებს, რეცენზიებს და გამოხმაურებებს ამ შრომებზე, ს. განაშიას რედაქციით გამოცემულ შრომებს, ლიტერატურას ს. განაშიას შესახებ.

ბიობიბლიოგრაფიაში მასალა განხლაგებულია ქრონოლოგიურად. ნაკვეთს წინ უძღვის ს. განაშიას სამეცნიერო და საზოგადო-ებრივი მოღვაწეობის მოკლე ნაკვეთი, ერთვის შრომების ანბანური და სახელთა საჭიებლები.

Биобиблиография академика С. Н. Джанашиа содержит материал, охватывающий 1923—1975 г.г. — Научные труды с указанием отзывов и рецензий на них, труды, изданные под редакцией С. Н. Джанашиа и литературу о нем.

В биобиблиографии материалложен в хронологическом порядке. Выпуску предписан краткий очерк научной и общественной деятельности С. Н. Джанашиа, прилагаются алфавитный указатель трудов и именной указатель.

ბიობიბლიოგრაფიული სერიის მთავარი სარედაქციო კოლეგია: შ. დიდიგური (მთ. რედაქტორი), თ. დავითაძე, ვ. კუპრაძე, ვ. მახარაძე, ვ. თკუჩავა, მ. საბაშვილი, ა. ფრანგიშვილი, გ. ციციშვილი, ს. ხადური (მდივანი).

შემდგენლები: მ. ბარეკავა, ე. დოლიძე

რედაქტორები: ს. ხადური, ე. ხოშტარია

ბიბლიოგრაფიული რედაქცია თ. ნაკაშიძე

Главная редакционная коллегия биобиблиографической серии: Ш. В. Дзицангурি (глав. редактор), Ф. Ф. Давидая, В. Д. Купрадзе, В. В. Махалдiani, В. М. Окуджава, М. Н. Сабашвили, А. С. Прангишвили, Г. В. Цицишвили, С. А. Хадури (секретарь).

Составители: М. И. Баркова, Э. Г. Долидзе

Редакторы: С. А. Хадури, Э. В. Хоштария

Библиографический редактор: Т. Е. Накашидзе

აპალემიკოსი სიმონ ჯანაშია

(სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოქლე ნარკვევი)

გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერი, აკადემიკოსი სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშია დაიბადა 1900 წლის 13 ივნისს მახარაძის რაიონის (ყოფ. ოზურგეთის მაზრის) სოფელ მაკეანეთში. სიმონის მამა ნიკო ჯანაშია იყო ცნობილი ქართველი საზოგადო მოღვაწე, პედაგოგი და ეთნოგრაფი.

ნიკო ჯანაშიასა და მისი მეუღლის — ელენე მუჯირის, ნიკოს ერთგული მეგობრისა და თანაშემწის, უაღრესად გულისხმიერი და სათნო ადამიანის, ოჯახში მიიღო პატარა სიმონმა საფუძვლიანი პირველდაწყებითი განათლება, შეითვისა მშობლიური ქვეყნის, მისი წარსულისა და აწმყოს, ქართული კულტურის სიყვარული.

ახალგაზრდობის წლები სიმონმა ძირითადად აფხაზეთში გაატარა, საღაც პედაგოგიურ მოღვაწეობას ეწეოდა ნიკო ჯანაშია.

1918 წელს ს. ჯანაშიამ დაამთავრა ქ. სოხუმის რეალური სასწავლებელი. ძე იგი გამოიჩინოდა განსაკუთრებული სიბეჭითით, გულმოდგინედ სწავლობდა საქართველოს წარსულს, ქართულ, რუსულ და უცხოურ მწერლობას, ეცნობოდა ფილოსოფიურ და პოლიტიკურ ლიტერატურას.

ს. ჯანაშია ცხოვრების ასპარეზზე გამოვიდა იმ დროს, როდესაც ერთი მხრივ, მარქსისტული მსოფლმხედველობა ვრცელდებოდა და თანდათან ეუფლებოდა ქართველი მოწინავე ახალგაზრდობის გონიერებას, ხოლო, მეორე მხრივ, საქართველოში ივ. ჯავახიშვილის ინიციატივით დაარსდა უნივერსიტეტი, საღაც ქართველ ახალგაზრდობას მიეცა საშუალება უმაღლესი განათლება თვით საქართველოშივე მიეღო.

ს. ჯანაშია იყო თბილისის უნივერსიტეტის პირველი მიღების სტუდენტი. იგი უნივერსიტეტში შევიდა, როგორც ფართო განათლების და ინტერესების მქონე, თეორიულად მომზადებული, სავსებით მოწიფული ახალგაზრდა. მას ამ დროისათვის უკვე შეთვისებული ჰქონდა მარქსიზმის თეორიული საფუძვლები, იცნობდა მარქსიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებებს, ქართველ მარქსისტთა ნაშრომებს.

რაც შეეხება ს. ჯანაშიას სამეცნიერო ინტერესებს, მათი მრავალმხრივობა იქიდან ჩანს, რომ უნივერსიტეტში შესვლისთანავე მის წინაშე დაისვა საკითხი რომელი განხრა აერჩია — ისტორიული თუ საენათმეცნიერო. ს. ჯანაშიამ ერთდროულად ორივე განხრით დამთავრა უნივერსიტეტი.

ქართულ უნივერსიტეტში ს. ჯანაშიამ გამოჩენილ მეცნიერთა — ივ. ჯავახიშვილის, ი. ყიფშიძის, ა. შანიძის, გ. ახვლედიანის და სხვათა ხელმძღვანელობით მიიღო საფუძვლიანი ისტორიულ-ფილოლოგიური და საენათმეცნიერო მომზადება, გამოიჩინა მეცნიერული კვლევის დიდი უნარი. ივ. ჯავახიშვილის წარდგინებით იგი დატოვეს კიდეც უნივერსიტეტში საპროფესოროდ მოსამზადებლად. მან წარჩინებით ჩააბარა სადოქტორო გამოცდები და 1926 წ. მოიწვიეს უნივერსიტეტში აფხაზური ენისა და საისტორიო წყაროთმცოდნების კურსების წასაკითხად. ამგვარად, ს. ჯანაშია ერთ-ერთი პირველთაგანი იყო უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულთა შორის, რომელთაც წილად ხვდათ აქვე პედაგოგიური მოღვაწეობა.

1930 წელს ს. ჯანაშია აირჩიეს დოცენტად, 1935 წლიდან კი პროფესორად. ამავე წლიდან იგი საქართველოს ისტორიის კათედრის გამგედ დაინიშნა.

1938 წელს ს. ჯანაშიამ უნივერსიტეტში დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია.

ს. ჯანაშია, როგორც ქართული ისტორიულ-ფილოლოგიური სკოლიდან გამოსული მეცნიერი, თავდაპირველად საქართველოს ისტორიის კათედრის გამგე, ხოლო შემდეგში საქართველოში მეცნიერებათა აკადემიის ჩამოყალიბების აქტიური მონაწილე და მესვეურთაგანი, გვევლინება ქართული საბჭოური ისტორიული მეცნიერების და საერთოდ საზოგადოებრივ მეცნიერებათა დაწესების ერთ-ერთ სულისჩამდგმელად და დაუშრებული ენერგიის მქონე ნიჭიერ ორგანიზატორად.

ს. ჯანაშიამ შესძლო დაეცვა ივ. გავახიშვილის სკოლის მეცნიერული ტრადიციები ვულგარული სოციოლოგიზმისა, ნიპილიზმისა და საქართველოს ისტორიის სხვა ჯურის გამყალბებლებთან პრინციპულ ბრძოლაში და ახალ საფეხურზე აეყვანა ქართული ისტორიული მეცნიერება.

ახალგაზრდა ქართულმა ისტორიულმა მეცნიერებამ წინა თაობათაგან მდიდარი ისტორიოგრაფიული მემკვიდრეობა მიიღო, მაგრამ მის წინაშე მეტად დიდი და საპატიო ამოცანა იდგა — საქართველოს ისტორიული წარსულის ისტორიულ-მატერიალისტური თვალთახედვით გამართვა. ამ საქმის შესრულება ძველი და ადრეული შუასაუკუნეებს ისტორიის მიმართ წილად ხვდა ს. ჯანაშიას. მარქსისტული მეთოდოლოგიით შესანიშნავად აღჭურვილი მკვლევარი, ბუნებრივია, პირველ რიგში ყურადღებას აქცევს საქართველოს ტერიტორიაზე საზოგადოებრივ-ეკონომიურ ფორმაციათა ცვლის საკითხს, სწავლობს საზოგადოების კლასობრივ სტრუქტურას, ადგენს გვაროვნული საზოგადოების წიაღში კლასების ჩასახვა-განვითარების და სახელმწიფოს წარმოშობის პროცესებს, მათ ქრონოლოგიურ ფარგლებს, უჩვენებს საზოგადოების განვითარების ეტაპებს პირველყოფილი თემური წყობილებიდან ფეოდალური საზოგადოების გამარჯვებამდე. ამ პრობლემებს მიეძღვნა თავდაპირველად (1932—33 წწ.) საქართველოს ისტორიის კურსის „განაცვეთების“ სახით გამოცემული შრომები: „გვაროვნული წყობილება ქართველ ტომებში“, „ფეოდალური ურთიერთობისათვის საქართველოში“ და „ადრეული ფეოდალიზმი“. შემდეგ ქვეყნდება ორი მონოგრაფია იმავე პრობლემებზე: „ფეოდალური რევოლუცია საქართველოში. ნარკვევი ფეოდალიზმის წარმოშობის ისტორიიდან საქართველოში“ (1935 წ.) და „საქართველო ადრეული ფეოდალიზაციის გზაზე“ (1937 წ.). ეს მონოგრაფიები, რომლებშიც შეჯამებულია დასმული პრობლემების ირგვლივ მკვლევრის მიერ ჩატარებული მუშაობის შედეგები, წარმოადგენდნენ ავტორის საღოქტორო დისერტაციას.

ენობრივი და ეთნოგრაფიული მასალების თუ წერილობითი წყაროების მონაცემებზე დაყრდნობით, ს. ჯანაშიამ დამაჯერებლად უჩვენა, რომ ქართველმა ტომებმა, ისევე, როგორც სხვა ხალხებმა, გაიარეს გვაროვნული წყობილების საფეხური, რომლის წიაღშიც იშვა კლასობრივი საზოგადოება.

ქართველ ტომებში საზოგადოებრივი კლასებისა და სახელმწიფოს წარმოშობის პრობლემების კვლევისას ს. ჯანაშია მარჯველ

იყენებს მის ხელთ არსებულ არქეოლოგიურ მასალებსა და წერილობით წყაროებს (ძველ აღმოსავლურს, ანტიკური ხანის ძეგლებს), რომელიც მიუთითებენ საქართველოს ტერიტორიაზე უძველესი დროიდანვე საზოგადოების განვითარებასა და სახელმწიფო ორგანიზაციის არსებობაზე. იგი ხელმძღვანელობს მარჯვიშიმც იმ დებულებით, რომლის თანახმადაც ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლოატაციის პირველი ფორმა, საზოგადოების კლასებად დაყოფის პირველი ფორმა მონობაა, რომელიც განვითარების ადგილობრივი სპეციფიკური პირობების წყალობით ზოგან მონათმფლობელურ საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციის სახეს იღებს, როგორც, მაგ., რომსა და საბერძნეთში, სხვაგან კი ადრევე ფეოდალიზმში გადადის. „რამდენადაც დღეს-დღეობით ამის თქმის უფლება გვაქვს, — ალნიშნავს ს. ჯანაშია, — საქართველოში მეორე მოვლენას ჰქონდა ადგილი... მიუხედავად მონობის განსაკუთრებული მნიშვნელობისა ქართველ ტომთა უძველეს ისტორიაში, არ ჩანს, რომ იგი აქ მთლიან ფორმაციად ჩამოყალიბებულიყო. გვაროვნულ წყობილებას აქ ფეოდალიზმი სცვლის“ (შრომები, II, გვ. 131).

იბერიის ბარის ნაწილის შესახებ ბერძენი გეოგრაფის სტრაბონის ცნობების დეტალური ანალიზის საფუძველზე ს. ჯანაშია ასკვნის: „ეჭვს გარეშეა, რომ ჩვენს წინაშე თავისებური კლასობრივი (რა თქმა უნდა, ჯერ ჩამოყალიბებელი და განუვითარებელი) საზოგადოებაა წარმოდგენილი“ (იქვე, გვ. 147). ანალოგიური ვთარება ესახება ს. ჯანაშიას დასავლეთ საქართველოშიც — კოლხეთში.

გარდა სტრაბონის ცნობის ანალიზისა, ს. ჯანაშია გამოდის სხვა მონაცემებიდანაც, კერძოდ, ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების დონიდან, ნუმიზმატიკური ფაქტებიდან, რომელიც ფართო ვაჭრობაზე (საშინაოსა და საგარეოზე) მიუთითებდნენ, და ალნიშნავს: „ყოველივე ზემოთქმული უფლებას გვაძლევს დავასკვნათ, რომ უკვე საქმაოდ აღრე და განსაკუთრებით თვალსაჩინოდ კი მეოთხე საუკუნიდან ქ. წ. ბარის ქართველ ტომების ცხოვრებაში მნიშვნელოვანი ცვლილებები უნდა მომხდარიყო. მატერიალური წარმოების წესი იმდენად განვითარებული ჩანს, რომ შეუძლებელია იგი ძველი გვაროვნული წყობილების საჭარმოო ურთიერთობის ჩარჩოებში დატეულიყო... ჩვენი წელთაღრიცხვის დამდეგისათვის ეს ჩარჩო უკვე გარღვეულია და ჩვენს თვალწინ უკ-

ვე ახალ საზოგადოებრივ ურთიერთობის სურათი იხატება“ (იქვე, გვ. 128).

ასე წერდა ს. ჯანაშია ჯერ კიდევ 1932 წ. შემდეგ იგი განაცრა-
ძობს მუშაობას სტრაბონისეული იბერიის საზოგადოების შეს-
წავლაზე, კერძოდ, არკვევს სტრაბონთან მოხსენებულ საზოგა-
დოებრივი ფენების — „გენეგბის“ — (სამეფო დინასტია, ქუ-
რუმები, თავისუფალი მეთემები და მდაბიონი) აღგიღსა და
როლს ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში. „ეს
არის გარდამავალი ტიპის საზოგადოება, — წერს ს. ჯანაშია
1936 წ. — აქ წარმოების სხვადასხვა წესები ებრძვიან ერთმანეთს.
თავდაპირველმა დიფერენციამ მოგვცა გაბატონებული ჯუ-
ფი ქურუმებისა, რომელიც მონათმფლობელთა კლასს ეკუთვნიან
და რომელთა პოლიტიკური ბატონობის ფორმაც განსაზღვრული
თეოქტიატის ხასიათს ატარებს. მაგრამ წარმოების მონათმფლო-
ბელურ წესს, რომელიც წარმოადგენდა ქურუმთა ბატონობის სა-
ფუძველს, არ მიუღია, როგორც ჩანს, საქართველოში ისეთი ფარ-
თო ხასიათი, რომ ის მთელი საზოგადოებრივი ცხოვრების საძირ-
კველი გამხდარიყო, როგორც ეს მოხდა, ვთქვათ, რომსა და სა-
ბერძნეთში. გვაროვნული საზოგადოების ერთმა ნაწილმა (მესა-
მე გენე, „ერი“) დიდხანს, ფეოდალური ურთიერთობის საბოლოო
გაბატონებამდე, შეინარჩუნა ერთგვარი ეკონომიური დამოუკიდე-
ბლობა და ნაწილი თავისი ძველი პოლიტიკური უფლებებისა.
უფრო სუსტად და აქა-იქ ამ წრეშიც ვხვდებით მონის შრომის
გამოყენებას, სოციალურსა და პოლიტიკურ სფეროში — გვაროვ-
ნული წყობილების ნაშთებს, მაგრამ ეკონომიურად მაინც ამ ფე-
ნის უმრავლესობა წვრილ მესაკუთრე მწარმოებლებისაგან შესდ-
გება. ყველაზე გვიან ამ საზოგადოებაში ისახება ფეოდალური წე-
სი წარმოებისა, რომელიც თანდათან უპირისპირდება მონათმფ-
ლობელურს“ (შრომები, I, გვ. 170).

ერთადროულად ს. ჯანაშია აღგენს სახელმწიფო ხელისუფლე-
ბის ხასიათსაც. აღრევე (1932 წ.) იგი ეხებოდა სამეფო ხელისუფ-
ლების წარმოშობის საკითხს და აღნიშნავდა, რომ საქართველო-
ში ფართოდ გავრცელებულ სატაძრო მეურნეობაში დიდი მასშ-
ტაბით მიწების გამოყენების შედეგად „ჩნდება აუცილებლობა ისე-
თი აპარატის შექმნისა, რომელიც ტაძრების მრავალრიცხვან
მონებს მორჩილებაში იყოლიებს. ჩნდება მეფის ხელისუფლება
და სახელმწიფო და ჩვენ ვფიქრობთ, მაშასადამე, რომ მეფის ხე-

ლისუფლება ქართველ ტომებში მონათმფლობელთა ინტერესებისა
და საჭიროებათა ნიაღაგზე აღმოცენდა უპირატესად” (შრომები, II,
გვ. 164—165).

უფრო გვიან, საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელოში, ს.
ჯანაშია კიდევ უფრო აზუსტებს ამ თეზისს. იგი კვლავ ჩამოთ-
ვლის სტრაბონისდროინდელ იძერის ბარის საზოგადოების სხვა-
დასხვა ფენას — მეფესა და „სეფეშულებს“, ქურუმებს, თავი-
სუფალ მეთემეცებს („ერი“) და მდაბიურებს ანუ „გლეხებს“
„ლაოები“, როგორც საზოგადოების ძირითად სოციალურ ჯგუ-
ფებს, ასახელებს მონებსაც, როგორც ექსპლოატირებულ საზოგა-
დოებას და დასძენს: „ვისაც ყველაზე მეტი მონა ჰყავდა, ყველა-
ზე მდიდარიც ის იყო. უდიდესი მონათმფლობელები მეფე და
ქურუმები იყვნენ. ქვეყნის ბატონ-პატრონობაც მეფესა და ქუ-
რუმებს ეკუთვნოდათ. ამიტომ ვამბობთ, რომ იმდროინდელი ქარ-
თლი მონათმფლობელური სახელმწიფო იყო“ (საქ. ისტ., 1946, გვ.
76). ასეთივე საზოგადოებრივი წყობილება იყო, ს. ჯანაშიას აზ-
რით, კოლხეთშიც (იქვე).

ქართული სახელმწიფოებრიობის განვითარების და ხასია-
თის შესწავლაში დიდი როლი შეასრულეს 30-იანი წლების მეო-
რე ნახევარსა და 40-იანი წლების დასაწყისში გაშლილ არქეო-
ლოგიურ სამუშაოთა, განსაკუთრებით კი მცხეთის გათხრების
შედეგებმა, რომლებმაც აშეარად აჩვენეს იმდროინდელი საქარ-
თველოს საზოგადოების განვითარებული კლასობრივი სახე.

ამრიგად, ს. ჯანაშია ქართულ სახელმწიფოებრიობას მონათ-
მფლობელურად მიიჩნევს; ამასთან, იგი მონათმფლობელობას აღი-
არებს, როგორც გაბატონებულ ურთიერთობას (შრომები, I, გვ.
281, საქ. ისტ., გვ. 76), შემდეგ ლაპარაკობს „მონათმფლობელურ
წყობილებაზედაც“ (საქ. ისტორია, გვ. 83) და იმასაც აღნიშნავს,
რომ „საქართველოში მონათმფლობელობა... ფეოდალიზმით შეი-
ცვალა“ იქვე, გვ. 86), რაც განსხვავდება ადრე გამოთქმული
თვალსაზრისისაგან, მაგრამ ს. ჯანაშიას კონცეფციით, რომელიც წი-
თელი ზოლივით გასდევს მის ყველა ნაშრომს (საქ. ისტორიის
სახელმძღვანელოს ჩათვლით, სადაც საზოგადოების განვითარების
სურათი რამდენადმე სქემატურად და სახელმძღვანელოსთვის შე-
საფერისად უფრო კატეგორიული მსჯელობის სახით არის წარმო-
დგენილი), მონათმფლობელობა არსებითად იყო სახელმწიფოს პო-
ლიტიკური ფორმის განმსაზღვრელი წყობა («უკლად»), რომელიც

ელფერს აძლევდა იმდროინდელ საზოგადოებასაც, და არა მთელი საზოგადოების მომცველი სოციალურ-ეკონომიური ფორმაცია.

ამაში ეჭვს არ სტოკებს. ის, რომ ს. ჯანაშიას ფეოდალიზმი ყოველთვის გამოჰყავდა არა იმდენად მონათმფლობელური ელემენტებიდან, რამდენადაც უშუალოდ გვაროვნული წყობილების დროინდელი საზოგადოებრივი ფენებიდან.

ფეოდალურ ელემენტებს, როგორც აღინიშნა, ს. ჯანაშია უკვე სტრაბონისეულ საზოგადოებაში ხედავდა ე. წ. „მეოთხე გენეს“ ანუ „ლაოების“ სახით, რომელთა ექსპლოატატორებადაც იმთავითვე გვევლინებიან „სეფერულები“ (სამეფო სახლი). მაგრამ ფეოდალიზაციის პროცესი ავტორის თვალსაზრისით უფრო მკვეთრად იმდროინდელი საზოგადოების სხვა ფენაში — „ერში“ იჩენს თავს: „ფეოდალური ურთიერთობა ისახებოდა და ვითარდებოდა იბერიის საზოგადოების ძირითად ფენაში, სტრაბონის „მესამე გენეში“, ქართულ „ერში“. ამ „მესამე გენეს“, „ერის“ მთელი შემსევდროინდელი ისტორია იმაში მდგომარეობს, რომ იგი სულ უფრო და უფრო მკვეთრად და შეურიგებლად იყოფა ორ ბანაკად: უმრავლესობა თანდათან ჰკარგავს თავის ძველს ძირითად ქონებრივსა და სოციალურ-პოლიტიკურ უფლებებს და „მეოთხე გენეში“, „გლეხობაში“ გადადის (თავის მდგომარეობის მიხედვით). უმცირესობა კი ჰქმნის იმ კლასს, რომელსაც ჩვენ ფეოდალებს ვეძახით. ამ კლასს გარკვეული ურთიერთობა უჩნდება ძველს გაბატონებულ წოდებასთან — ქურუმებთან და მეფესთან. ის ურთიერთობა თანდათან იღებს მტრულ ხასიათს ქურუმთა მიმღერთ, ხოლო მონარქიისათვის იგი თავდაპირველი მსახურისა და მოკავშირიდან მთავარ სოციალურ საყრდენად იქცევა, როცა იუით მონარქია ფეოდალურ პოლიტიკურ ორგანიზაციის ხასიათს „ღერძებს“ (შრომები, I, გვ. 171; შდრ.: საქ. ისტ., გვ. 87—90).

„მესამე გენეს“ დაშლის საქმეში ს. ჯანაშია დიდ ყურადღებას აქცევს მოლაშქრეობის მომენტს და სათანადო სამხედრო აღმურვილობის — „მძიმე აბჭრის“ ხმარებაში შემოსვლას, ე. ი. საბოლოო ანგარიშში, ეკონომიურ ფაქტორს. ავტორი საგანგებოდ მანიხილავს წყაროთა ირიბ მონაცემებს ჯარის ორგანიზაციის შესახებ და აღგენს მის შესაბამის საჭარმოო ძალთა განვითარებისა და საზოგადოების სოციალური დიფერენციაციის ხარისხს, არაერთ ყმის შრომის უპირატესობას საქართველოსათვის დამახასიათებელ ინტენსიური მეურნეობის პირობებში (მეცნახეობა, მე-

პროცესს ს. ჯანაშია უკავშირებს ახალ აღმინისტრაციული ერთეულების ჩა-
მოყალიბებას, სამხედრო-სალენო ურთიერთობის განვითარებას, ფეოდალური საზოგადოების გაბატონებული ფენის — წარჩინე-
ბულთა ანუ აზნაურთა წოდების გაფორმებას. ამავე პროცესთან
მჭიდრო კავშირში განიხილავს მეცნიერი ქრისტიანობის, როგორც
ახალი საზოგადოების იდეოლოგიის შემოსვლასა და გაბატონებას,
იძლევა მისი გავრცელების შინაგან და საგარეო პირობების ანა-
ლიზს, აშუქებს ქრისტიანობის მნიშვნელობას კულტურის წინს-
ვლაში.

ფეოდალიზმის საბოლოო გამარჯვების ხანად ს. ჯანაშიას მი-
აჩნია VI საუკუნე, როდესაც ქართლის წარჩინებულმა აზნაურებ-
მა თუ ერისთავებმა უცხო ძალასთან (ირანელებთან) კავშირში
ბოლო მოუღეს ძველი სოციალურ-ეკონომიკური სისტემის წარ-
მომაღვენელ სამეფო ხელისუფლებას და შეუვალობა მოიპოვეს —
დაიმკვიდრეს საშვილიშვილიდ მამულები და სამოხელეო თანამ-
დებობანი.

შეორე დიდი პრობლემა, რომელსაც ს. ჯანაშია თავიდანვე
სწავლობს, არის ქართველი ტომების ეთნოგენეზისი და ქართული
სახელმწიფოებრიობის უძველესი კულტურულ-პოლიტიკური ცენ-
ტრების ლოკალიზაციის საკითხი. ამ მიმართულებით კვლევის ძი-
რითადი შედეგები მოცემულია 30-იანი წლების მიწურულსა და
40-იანი წლების დასაწყისში გამოქვეყნებულ შრომებში: „ურარ-
ტუ“ (1937 წ.), „თუბალ-თაბალი, ტიბარენი, იბერი“ (1937 წ.),
„უძველესი ეროვნული ცნობა ქართველთა პირველსაცხოვრისის
შესახებ მახლობელი აღმოსავლეთის ძალის სინათლეზე“
(1940 წ.) და სხვა. ამ პრობლემების კვლევისას ს. ჯანაშია ამოდი-
ოდა იმხანად ევროპულ და საბჭოთა მეცნიერებაში გავრცელე-
ბულ კონცეფციებან. 1937 წ. ს. ჯანაშია წერდა: „ქართული კულ-
ტურის ფესვები ღრმად არის გადგმული შორეულ საუკუნეებსა
და სივრცეში. მსოფლიოს ცნობილ მეცნიერთ ფრ. პომელს, ე. მა-
იკერს, კიპერტს, ლემან-ჰაუპტს, ლეონრამანს, აკად. ნ. მარს, აკად.
ტურაევს და მრავალს სხვას არაერთგზის გამოუთქვამთ მოსაზრე-
ბა, რომ ქართველი ტომები მემკვიდრეობითს კავშირში იმყოფე-
ბიან წინა აზიის იმ უძველეს მოსახლეობასთან (სუმერები, ხეთე-
ბი, მიტანელები, ხალდები და სხვა), რომელმაც შექმნა საკაცობ-
რიო კულტურის ყველაზე აღრინდელი კერები. მართლაც, ქართუ-

ლი კულტურის ისტორიულად მოცემული შედგენილობა ამჟღავნებს აღნიშნული კავშირის მრავალგვარსა და მრავალრიცხვან ფაქტებს. ქართული კულტურის მეცნიერული შესწავლა ამიტომ შეუძლებელია ამ კულტურის წყაროსთვალის (სათავის) ყოველმხრივი გათვალისწინების გარეშე“ (შრომები, III, გვ. 1). შემდეგ: „ქართული ენის კავშირი წინა აზიის უძველეს კულტურულ ენებთან — სუმერულთან, ჰარულთან (იგივე ხურული ანუ სუბარული), ურარტულთან მუღავნდება უმნიშვნელოვანეს ენობრივ კატეგორიებში (მორფოლოგია, ლექსიკა...). მაგრამ ამ მხრივ ნამდვილი მეცნიერული კვლევა მხოლოდ ეხლა იშლება. უწინარეს ყოვლისა უნდა ეჭვმიუტანლად წაკითხულ იქნას მწერლობის ის ძეგლები, რომელიც საკმაოდ დიდი რაოდენობით დაგვიტოვეს ჩვენმა წინაპრებმა, კერძოდ ხალდებმა...“ (შრომები, II, გვ. 13).

ამგვარად, საკითხის ასეთი დაყენება, როგორც ითქვა, პირ-ჯაპირ შეესაბამებოდა იმდროინდელ მეცნიერულ დონეს და ამოცანებს, რომელიც იმჟამად იდგა ქართული საბჭოთა მეცნიერების წინაშე.

ქართველოლოგის დარგში ამ მიმართულებით მდგომ ამოცანებზე ივ. ჭავახიშვილი 1937 წელს წერდა: „ცნობილია, რომ მსოფლიო მეცნიერება უაღრესად დაინტერესებულია ქართველური და კავკასიური ენების ბუნებით და მათი სხვა ენებთან, მათ შორის, ხალდურ, ხეთურ და სუმერულთანაც, ნათესაობის საკითხებით, მათი თავდაპირველი სამშობლოსა და მერმინდელი გადმოსახლების ისტორიით... ამაზე უკვე მრავალი გამოკვლევაა გამოქვეყნებული, უმთავრესად უცხოეთში... საბჭოთა კავშირში და ოვით საქართველოშიც. სრულებით ბუნებრივია, რომ ზემოაღნიშნული საკითხებით მეცნიერებათა აკადემიის ფილიალის დაწესებულებანი და ცალკეული ქართველი მეცნიერებიც იყვნენ დაინტერესებული. მეტის თქმაც შეიძლება: ამ პრობლემების მეცნიერული შესწავლა ჩვენს უპირველეს მოვალეობასაც კი უნდა შეადგენდეს“... (ენიმკის მოამბე, I, 1937 წ. გვ. 1).

წარმართავს რა მუშაობას ამ მიმართულებით, ს. ჭანაშია თავის მხრივ ეროვნული წერილობითი წყაროების მონაცემებში ეძიებს ქართველების წინა აზიის უძველეს ხალხებთან ნათესაობის, მათგან წარმომავლობისა და ქართველ ტომთა საქართველოს ტერიტორიაზე სამხრეთი რაიონებიდან გაღმოსვლის დადასტურებას, მაგრამ 40-იანი წლების დასაწყისიდან საქართველოს ტერი-

ტარმოებულ ფართო არქეოლოგიურ სამუშაოთა შედე-
გები აუცილებელს ხდიან ქართველ ტომთა წარმომავლობის
საკითხის გაშუქებას ახალი ზონაცემების გათვალისწინებით. ამის-
საფუძველზე ს. ჯანაშიას მნიშვნელოვანი კორექტივი შეაქვს პრობ-
ლემის გადაწყვეტაში.

საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელოში, რომელიც 40-იანი წლების დასაწყისში ქვეყნდება, ჯანაშია ქართველ ტომებს გენეტიკურად უკავშირებს წინა აზიაში ძვ. წ. მეორე ათასწლეულის დამდეგისათვის ცნობილ მკვიდრ მოსახლეობას — ხეთა-სუბარებს. უკანასკნელთ, მისი აზრით, ეჭირათ ტერიტორია ჩრდილო მესოპოტამიიდან კავკასიონამდე, ე. ი. დღევანდელი კავკასიისა და საქართველოს ტერიტორიის ჩათვლით. ხეთურ-სუბარული მოდგმის ხალხთა სახელმწიფოების (თვით ხეთის სამეფოს, მიტანის) ძლიერების დაცემის შემდეგ II ათასწლეულის დამდეგისათვის ხეთა-სუბარების მოსახლეობა მრავალ წვრილ სამთავროდ დაიქ-საქსა. მე-9—8 სს. მათ შექმნეს ახალი ძლიერი სახელმწიფო — ურარტუ, სადაც გადმოინაცვლა ძველი ხეთურ-სუბარული სახელმწიფოებრიობის ტრადიციამ. ხოლო უკანასკნელის დამხობის შემდეგ სახელმწიფოებრივი ცხოვრება გრძელდება უფრო ჩრდილო-ეთით, კერძოდ, დღევანდელი საქართველოს ტერიტორიაზე. ამის შესახებ ს. ჯანაშია წერდა: „მეექვსე საუკუნის დამდეგს ძვ. წ. სუბარეთის ჩრდილოეთ რაიონების, კერძოდ, დღევანდელი საქართველოს მოსახლეობა და მისი მეურნეობა იმდენად იყო დაწინაურებული, თომ სახელმწიფო ორგანიზაციისათვის აქ საჭირო ნიადაგი არსებობდა. ამიტომა რომ როცა ურარტუს სახელმწიფო დაემხო და მისი ცენტრი ვანის ტბის პირას მოისპო, ამით ამიერკავკასიაში სახელმწიფოებრივი ცხოვრება არ მოშლილა. სახელმწიფოებრივ-სახელმწიფოებრივი ცხოვრება არ მოშლილა. სახელმწიფოებრივ-ა ცენტრებმა ჩრდილოეთისაკენ გადმოინაცვლეს მხოლოდ“ (საქ. ისტორია, გვ. 53).

აღმოსავლურ ქართული სახელმწიფო ბრიობის გენეზისი
ს. ჯანშიას ადრეც წარმოდგენილი ჰქონდა, როგორც ხეთურ-სუ-
ბარულ სამყაროსთან დაკავშირებულ ოუბალ-სუბარის და შემდეგ
სუბი-მანას, ანუ სასპერ-საბერის (სისპირიტიდა), იგივე მერმინ-
დელი იბერის (იბერია-ქართლის) მონაცემება და ამ გაერთია-
ნებათა პოლიტიკურ-კულტურული ცენტრების თანდათან სამხრე-
თიდან ჩრდილოეთისაკენ გადანაცვლება თუ დასახელებულ ხალხ-
თა ახალი პოლიტიკური წარმონაშენების გაჩენა (მრომები, II,

გვ. 64, 90—91, 97 და სხვა). აღმოსავლურქართული სახელმწიფო წარმონაქმნის ტერიტორია ძვ. წ. I ათასწლეულის შუახანებში (VI ს. ძვ. წ.) ს. ჯანაშიას ლოკალიზებული აქვს ჰეროდოტეს ცნობებით სასპერების მიწა-წყლის შესახებ, ხოლო უფრო გვიაჩი პერიოდისათვის ამ სამეფოს გულისხმობს მცხეთა-არმაზის რაიონში. ასე წარმოედგინა ს. ჯანაშიას ის „ხიდი, რომელიც აერთებს ისტორიულ იბერია-ქართლს ძველს აღმოსავლეთთან“ (იქვე, გვ. 4).

ამგვარად, ისტორიული მასალის გააზრების საფუძველზე ს. ჯანაშია თანდათან მივიდა ქართველ ტომთა ავტოქტონობის და უძველეს სახელმწიფოებრიობისა და კულტურის ცენტრების გადამონაცვლების თვალსაზრისთან, რაც არ გამორიცხავს ტომთა გარეული ტალღების მოძრაობასაც. ამ მხრივ განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს იგი ენობრივ მასალას, საქართველოს ტერიტორიაზე შემორჩენილ ტოპონიმიკას, რომელიც მეტყველებს აქ სხვადასხვა დროს სხვადასხვა ეთნიკური კუთვნილების ტომთა ცხოვრებას.

რაც შეეხება საკუთრივ ქართველ ტომთა ეთნოგენეზისის საკის, უკანასკნელი ათეული წლების მანძილზე წინა და მცირების უძველესი ისტორიის და ძველი ენების შესწავლის დარგში. მუშაობის გაღრმავებამ მნიშვნელოვანი კორექტივები შეიტანა. ჯანაშიას მიერ გამოთქმულ თავის დროის მეცნიერული დონის შესაფერის თვალსაზრისში, თუმცა პრობლემა ქართველ ტომთა უკანირისა (ნათესაობისა თუ კონტაქტების) სამხრეთის მთელ რიგ კუნიკურ ჯგუფებთან და ჩრდილოეთ კავკასიური არეალის ტომიურთან დღესაც მთელი სიგრძე-სიგანით დგას და შემდგომი კვლეული საგანს წარმოადგენს.

ზემოაღნიშნულ პრობლემების კვლევასთან ერთად და მათთან კავშირში ს. ჯანაშიამ ბერძნულ-რომაული, სომხური და საკუთრივ ქართული წყაროების საფუძვლიანი შესწავლისა და ფართოდ კუთხიყენების შედეგად მნიშვნელოვნად წინ წასწია საქართველოს ქალი (ანტიკური) და ადრეფეოდალური ხანის პოლიტიკური ისტორიისა და ისტორიული გეოგრაფიის კვლევა-ძიება. მან მოგვცო თანმიმდევრული სურათი ამ დროის როგორც აღმოსავლეთ, ასევე დასავლეთ საქართველოს პოლიტიკური თავგადასავლისა, აქ უახლესი წყობრიობის განვითარებასთან კავშირში.

აღმოსავლეთ საქართველოს (ქართლის სამეფოს) პოლიტიკური ისტორიის ფაქტების გადმოცემისას ს. ჯანაშია ემყარება ძველ

ქართული ისტორიული ტრადიციის მონაცემებს, რომელნიც უძველეს კრონულ წერილობით ძეგლებში — „მოქცევად ქართლისად“ და „ნინოს ცხოვრებაშია“ დაცული და გვაწვდიან ცნობებს, ფარნავაზისა და ფარნავაზიანთა მეფობის შესახებ „მცხეთის სამეფო-ში“ (ქართლში), ამ უკანასკნელის შეზობელ ქვეყნებთან, კურძოდ, სომხეთთან ურთიერთობაზე და სხვა.

ს. ჯანაშია ძირითადად ჰეროდოტეზე დაყრდნობით არვევეს კოლხეთის პოლიტიკურ თავგადასავალს I ათასწლეულის შუა ხანებში — მის დამოკიდებულებას აქემენიდების სახელმწიფოზე. შემდეგდროინდელ პოლიტიკურ მოვლენებიდან გაშუქებულია ურთიერთობა პონტოს სამეფოსთან.

ს. ჯანაშია საგანგებოდ ეხება კოლხეთის შინაგან ეთნიკურ პოლიტიკურ სტრუქტურასაც. „კოლხი“, ავტორის აზრით, ზოგადი მნიშვნელობის ცნებაა, თვით კოლხეთი კი მრავალტომიანი (თუ მრავალთემიანი) სამყარო იყო. მისი მთლიანობა დამყარებული იყო არა ტომთა კავშირზე, არამედ წამყვანი და სოციალურად თავისთავად რთული ეთნიკური ელემენტის პოლიტიკურ პრიორიტეტში... ეს წამყვანი ეთნიკური ელემენტია, რომ საერთო საჩელი აქტევს ნთელ ტერიტორიას. ასეთი სახელებია: „კოლხეთი“: შედეგში კი „ეგრისი“ და „ლაზიკა“ (იქვე, გვ. 19—20).

კოლხეთის ძველი ისტორიის კვლევისას, ს. ჯანაშია ყურადღებას ამახვილებს აქ არსებულ ბეჭედნულ კოლონიებზე, რომელნიც ბერძნებისა და ადგილობრივი მოსახლეობის სავაჭრო ურთიერთობის ნიადაგზე წარმოიქმნენ. მათი გაჩენა მაჩვენებელია ამ შოსახლეობის შედარებით მაღალი ეკონომიკური და კულტურული განვითარების დონისა, რომელიც ქმნიდა პირობებს ადგილობრივი ქალაქების გაჩენისათვისაც, განსაზღვრავდა ფულის ტრიალს და ადგილობრივი მონეტის მოჭრის საჭიროებას. ეს მონეტა — „კოლხური თეთრი“, ავტორის დაკვირვებით, შინაგან სააღებ-მიცემო ურთიერთობას ემსახურებოდა (იქვე, გვ. 125—127, 414). ამავე დროს, ფულის მოჭრა განხილულია როგორც სახელმწიფოს პრე-როგატივა. (იქვე, გვ. 157).

ვრცლად და დეტალურად აქვს შესწავლილი ს. ჯანაშიას საქართველოს რომთან ურთიერთობის საკითხები, მისგან იბერიის თუ კოლხეთის დამოკიდებულების ფორმები.

ამ ხანისა და უფრო ადრეული პერიოდის საგარეო პოლიტიკურ ურთიერთობათა ასპექტში ყურადღება გამახვილებულია გა

რეშე ძალთა ეკონომიურ და სტრატეგიულ ინტერესებზე საქართველოში, ადგილობრივი რესურსების და ქვეყნის გეოგრაფიულ მდებარეობის მნიშვნელობაზე. აღნიშნულია, რომ საგარეო ურთიერთობანი და დამოკიდებულებანი აჩქარებენ შინაგან სოციალურ-ეკონომიურ განვითარებას.

ძირითადად ბერძნულ-რომაულ წყაროებზე დაყრდნობით ს. ჯანაშია დეტალურად არკვევს ანტიკური ხანის იძერისა და ოლქეთის ეთნიკურ და პოლიტიკურ საზღვრებს, მათ ცვლას პოლიტიკური ვითარების შეცვლასთან დაკავშირებით.

მნიშვნელოვან ადგილს უთმობს ს. ჯანაშია აღრეფეოდალურან განვითარებულ ფეოდალიზმში გარდამავალი ხანის სოცილური და პოლიტიკური ისტორიის საკითხს. საგანგებოდ აქვს ს. შესწავლილი არაბთა ბატონობის ხანა, ამდროინდელი საშილო ვითარება და საგარეო ურთიერთობანი, „აფხაზთა სამეფოს“, ა. ა. დასავლეთ საქართველოს ფეოდალური მონარქიის წარმოქმნა ისტორია; სპეციალურ ნაშრომს უძღვნის მკვლევარი პატარა ყოფილობის ბუნებას, ფეოდალიზაციას პროცესის გაღრმავებას (მართლას მიწის ფეოდალური მითვისებისათვის ძველ საქართველოში) და სხვა. იგი სწავლობს განვითარებული ფეოდალიზმის ხანის მოვლენებსაც.

საფუძვლიანი კვლევის შედეგია ს. ჯანაშიას ნარკვევი საქართველოს სამხრეთი პროვინციის — ტაო-კლარჯეთის თავგადასაცვლისა და ქართველ ბაგრატიონთა საგვარეულოს ისტორიის შესახებ, ამჟღვეულიც წარმოადგენდა მკაცრ და პრინციპულ პასუხს ზოგიერთ შეცნიერის მიერ ამ მხარის წარსული ისტორიული მოვლენების დამახინჯების ცდებზე.

ს. ჯანაშიას ყურადღების გარეშე არ დაუტოვებია არც გვისა ფეოდალური ხანის საქართველოს სოციალური თუ კულტურის ისტორიის უმნიშვნელოვანები მოვლენები, მაგ., ამ ხანის ისტორიოგრაფიის თუ სწავლა-აღზრდის საკითხები („ვახუშტი ქართლი ფეოდალიზმის შესახებ“, „შეხედულება ფეოდალური აღზრდისა და განათლების შესახებ და მათი წესები XVII საუკუნის საქართველოში“); იგი იკვლევს ზოგიერთი ქართული გვარის ისტორიასაც („ბარათაშვილთა გენეალოგიისათვის“, „ეგნატე ინგორიშვილის გენეალოგიისათვის“). ეს სამუშაო შესრულდა გამოჩენილი ქართველი მწერლების ნ. ბარათაშვილისა და ეგნატე ნინოშვილის (ინგოროვას) საიუბილეო თარიღებთან დაკავშირებით. XIX საუკუნის ისტორიულ-კულტურულ მოვლენათა წრე გაშუა თ. იმონ ჯანაშია

ქვებულია ს. ჯანაშიას ნაშრომში: „გ. შარვაშიძე, ნარკვევი აფხაზე-
თისა და სამეგრელოს კულტურული ისტორიიდან“.

საგანგებოდ არის აღსანიშნავი ს. ჯანაშიას თვალსაზრისი ქარ-
თველი ერის წარმოშობის შესახებ. მას თანმიმდევრულად ნაჩვე-
ნები აქვს ქართველ ტომთა კონსოლიდაცია უძველეს დროიდან-
ვე, ქართველ ხალხში ეროვნული, პოლიტიკური და კულტურუ-
ლი ერთიანობის შეგნების გაჩენა და განმტკიცება ქართული სა-
ხელმწიფოებრიობის და ეკონომიკური ცხოვრების განვითარების
კვალდაკვალ და ქართველი ბურჟუაზიული ერის ჩამოყალიბება.
ს. ჯანაშიამ უარყო მცდარი აზრი იმის შესახებ, თითქოს ქართველი
ერი მხოლოდ XIX ს. პროდუქტი იყო და კონკრეტულ ფაქტებზე
აჩვენა, რომ ერი ყალიბდება ადამიანთა ხანგრძლივი და რეგულა-
რული ურთიერთქავშირის შედეგად.

აღსანიშნავია, რომ ს. ჯანაშია საქართველოს ისტორიის საკი-
თხების, განსაკუთრებით კი ძეველი ისტორიის მოვლენების კვლე-
ვისას ყოველთვის მარჯვედ იყენებდა ენობრივ მასალას. თითქმის
ყველა მის ისტორიულ ნაშრომში ჩანს მისი, როგორც სპეცია-
ლისტი ენათმეცნიერის ნაკვლევი, რაც აძლევს მას ისტორიულ
მოვლენებში ღრმად ჩაწვდომის საშუალებას, განსაკუთრებით იმ
შემთხვევებში, როცა ისტორიული მასალის ნაკლებობა იგრძნობა.
ს. ჯანაშიას დიდი ინტერესი ქართულ ისტორიულ-ენობრივ ფაქ-
ტებისადმი, განსაკუთრებით კი ჩრდილოკავკასიურ ენობრივ სამ-
ყარისადმი და ამავე დროს საქართველოს ისტორიულ წარსულის
გააზრება კავკასიის სამხრეთი რაიონების და წინა აზიის ქვეყნე-
ბის უძველეს ისტორიასთან მიმართებაში, მეტყველებს მკვლევრის
ფართო მეცნიერულ დიაპაზონზე, მოწმობს მის მისწრაფებას —
წარმართოს მთელი კავკასიის მასშტაბით და ამ რეგიო-
ნის ხალხთა ისტორიულ-კულტურული პროცესები ურთიერთქავ-
შირში გაიაზროს.

ს. ჯანაშიას საენათმეცნიერო შრომებიდან ზოგიერთი გამო-
კვლევა საგანგებოდ შეეხება ლინგვისტურ საკითხებს, ქართველუ-
რი და ჩრდილო კავკასიური, კერძოდ, აღილური (ჩერქეზული) ენე-
ბის ნათესაობას. აქვე გაშუქებულია ქართველი და კავკასიელი
ხალხების ისტორიული ურთიერთობა, ამ უკანასკნელთა თავდა-
პირველი განსახლების საკითხები და სხვა.

ძნელად მოიძებნება საქართველოს. ძველი ისტორიის რაიმე
მნიშვნელოვანი მოვლენა ან ფაქტი, რომელიც მეცნიერს არ შე-

ენიშნა და მათზე ყურადღება არ გაემახვილებინა. მართალია, ბევრი მისი დაკვირვება ან დებულება მას მეტად ლაქონიურად, ხშირად მხოლოდ თეზისების სახით აქვს წარმოდგენილი, მაგრამ ეს დაკვირვებანი იმდენად ღრმად არის გააზრებული, რომ ავტორის ფუნდამენტურ ნაკვლევთან ერთად დღესაც არ კარგავენ თავის შეიშვნელობას და ხშირად წარმოდგენენ ამოსავალს ამა თუ იმ საკითხის მეცნიერულ შესწავლაში.

საგანგებოდ უნდა შევეხოთ იმ დიდ სამუშაოს, რომელიც ჩაატარა ს. ჯანაშიამ საქართველოში არქეოლოგიური კვლევა-ძიების ფართოდ გასაშლელად. ბრწყინვალე შედეგები გამოიღო საქართველოს ძელი დედაქალაქის — მცხეთის ტერიტორიაზე მისი თაოსნობით დაგეგმილმა გათხრებმა, რომელთაც 1937—1940 წლებში ივ. ჯავახიშვილი ხელმძღვანელობდა, ხოლო 1940 წლიდან ს. ჯანაშია ჩაუდგა სათავეში. ამ გათხრებმა დაადასტურა ბევრი იმ დებულებათაგანი, რომელიც ს. ჯანაშიას გამოთქმული ქონლა ქართული სახელმწიფოებრიობის უძველესი თავგადასავლის შესახებ. ახალი არქეოლოგიური მონაპოვარი, გააზრებული და ვანზოგადებული ს. ჯანაშიას მიერ აისახა მის უკანასკნელ შრომებში, მათ შორის საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელოსათვის დაწერილ ნაკვეთში.

ს. ჯანაშია არა მარტო უშუალოდ ხელმძღვანელობდა არქეოლოგიურ სამუშაოებს, არამედ როგორც საერთო ხელმძღვანელი და ხშირად არქეოლოგიური პუბლიკაციების რედაქტორი, მიმართულებას იძლევდა კიდეც იმ დროს საქართველოს უძველესი ისტორიის საკვანძო საკითხების გაშუქება-გადაჭრას.

ს. ჯანაშიამ სამეცნიერო კვლევა-ძიებასთან ერთად თავიდანვე შეორე დიდი ამოცანაც — საქართველოს ისტორიის სწავლების საქმის გასაუმჯობესებლად საუნივერსიტეტო კურსის თუ სასკოლო სახელმძღვანელოს შექმნა დაისახა.

შემთხვევითი არ არის, რომ პირველი მისი ნაშრომები გვაროვნული წყობილებისა და სახელმწიფოებრიობის გენეზისის შესახებ ქვეყნდება საქართველოს ისტორიის კურსის „განაკვეთების“ სახით. ავტორს განზრახული ქონდა ეს კურსი გაემართა უძველესი დროიდან XIX საუკუნემდე, მაგრამ იმჯერად მხოლოდ სამი „განაკვეთი“ გამოიცა — უძველესი დროიდან ადრეული ფეოდალური შემთხვევის ისტორიის ჩათვლით. საქართველოს ისტორიის საუნივერსიტეტო კურსის შედგენის საქმეს ემსახურებოდა აგრეთვე ს. ჯა-

ნაშიას მიერ 1936 წელს გამოქვეყნებული კონსპექტის პროექტი — „საქართველოს ისტორია უძველესი დროიდან მე-13 ს.-მდე“.

ამავე მიმართულებით მუშაობის შემდგომი ეტაპი იყო საქართველოს ისტორიის სასკოლო სახელმძღვანელოს შედგენა, რომელიც 1943 წელს გამოქვეყნდა და შემდეგ ჩამდენჯერმე გამოიცა. ივ. ჭავახიშვილთან და ნ. ბერძენიშვილთან თანაავტორობით გამოცემული ეს სახელმძღვანელო, სადაც საქართველოს ისტორია მოყვანილია XIX ს. დამდეგამდე, იყო იმ დიდი ამოცანის ხორციელება, რომელიც ს. ჭანაშიამ თავიდანვე დაისახა მიზნად. იგი, როგორც ერთ-ერთი ავტორი (მას ეკუთვნის ნაკვეთი უძველესი დროიდან X ს-ის ჩათვლით) და რედაქტორი გვევლინება ამ სახელმძღვანელოს სულისჩამდგმელად, რომელმაც თავის მხრებზე გადაიტანა მისი მომზადების და გამოცემის მთელი სიმძიმე.

სახელმძღვანელოში შეჯამებულია საქართველოს ძველი და საშუალო საუკუნეების ისტორიის კვლევა-ძიებაში ქართული საბჭოთა ისტორიული მეცნიერების მიღწევები. იგი საერთოდ ასახავს იმდროინდელი საბჭოთა მეცნიერების განვითარების დონეს და სპეციალისტების დიდი მოწონება დაიმსახურა. მასზე აღიზარდა ჩვენი ახალგაზრდობის მთელი თაობა. სახელმძღვანელოს ავტორებს მთავრობის ჯილდო — სახელმწიფო პრემია მიენიჭა.

ს. ჭანაშიას ერთ-ერთ ყველაზე უფრო დიდ საზრუნავს წარმოადგენდა როგორც ახალგაზრდა თაობის პატრიოტული სულისკვეთებით აღზრდა, ასევე ისტორიკოსთა კადრების მომზადება. ეს იყო აღმავლობის გზაზე მდგარი ქართული ისტორიული მეცნიერების გადაუდებელი ამოცანა. ს. ჭანაშიამ შეარჩია და სამეცნიერო ასპარეზზე გამოიყვანა არა ერთი მუშაკი, როგორც საქართველოს ისტორიაში, ასევე მომიჯნავე დარგებში, განსაკუთრებით კი არქეოლოგიაში.

ს. ჭანაშიას აქტიური მონაწილეობით ხორციელდებოდა საქართველოში ყველა უმნიშვნელოვანესი სამეცნიერო-ორგანიზაციული ღონისძიება. მან, როგორც აღრე არსებული კავკასიის მცოდნეობის ინსტიტუტის ბაზაზე 1936 წ. შექმნილი ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტის დირექტორმა, ეს დაწესებულება ქართველობის მძლავრ კერად აქცია. 1939 წ. ს. ჭანაშია დაინიშნა სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის თავმჯდომარის მოადგილედ. მან უაღრესად

ქმედითი მონაწილეობა შინო საქართველოში მეცნიერებათა აკადემიის ჩამოყალიბების საქმეში, რაც 1941 წელს განხორციელდა. ს. ჯანაშია იყო საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პირველი კიუე-პრეზიდენტი. საერთო ორგანიზაციულ ოონისძიებებში აქტიურ მონაწილეობასთან ერთად იგი ხელმძღვანელობდა საზოგადოებრივ მეცნიერებათა დარგს. 1943 წ. ს. ჯანაშია აირჩიეს სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად.

ს. ჯანაშია ჩვენი ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრების აქტიური მონაწილე იყო. 1946 წ. იგი აირჩიეს სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატად. მეცნიერებისა და ხალხს წინაშე თვალსაჩინო დამსახურებისათვის ს. ჯანაშია ორგზის იყო დაჯილდოებული ლენინის ორდენით, შრომის წითელი დროშის ორდენით; მას ორგზის მიენიჭა სახელმწიფო პრემია (1943, 1947 წწ.).

ს. ჯანაშიამ მშობლიური ხალხის სამსახურს შესწირა თავისი სიჭი და სიცოცხლე. დაუღალავმა შრომამ აღრე გასტეხა ს. ჯანაშიას სუსტი ჯანმრთელობა. იგი 47 წლის ასაქში 1947 წლის 15 სემბერს გარდაიცვალა.

ხანმოკლე იყო ს. ჯანაშიას ცხოვრება, მაგრამ მან იმდენი ვაჟეთა საბჭოთა მეცნიერებისათვის, თავისი ქვეყნისათვის, რომ შადლიერმა ქართველმა ხალხმა ვალმოხდილი მამულიშვილი მთაწმინდის მიწას მიაბარა.

ე დ ი შ ე რ ხ ო შ ტ ა რ ი ა

АКАДЕМИК С. Н. ДЖАНАШИА

(Краткий очерк научной и общественной деятельности)

Выдающийся грузинский советский ученый, академик Симон Николаевич Джанашиа родился 13-го июля 1900 г. в сел. Макванети Махарадзевского района (бывш. Озургетского уезда). Отец Симона — Нико Джанашиа был известным грузинским общественным деятелем, педагогом и этнографом.

В семье Нико Джанашиа и его супруги — Елены Муджири, верной подруги и помощницы Нико в его деятельности, маленький Симон получил основательное первоначальное образование, проникся любовью к родной стране, к ее прошлому и настоящему, к ее культуре.

Молодые годы Симон Джанашиа провел преимущественно в Абхазии, где вел педагогическую деятельность его отец.

В 1918 г. С. Джанашиа окончил Сухумское реальное училище. Здесь он отличался особой прилежностью, проявлял большой интерес к истории Грузии, грузинской, русской и европейской художественной литературе, знакомился с философской и политической литературой.

С. Джанашиа начал свой жизненный путь тогда, когда, с одной стороны, распространяется марксистское мировоззрение, постепенно овладевающее умами передовой грузинской молодежи, а с другой — в основанном по инициативе И. А. Джавахишвили в Тбилиси грузинском университете, здешняя молодежь получает возможность приобщаться к высшему образованию в самой Грузии.

С. Джанашиа был студентом первого приема Тбилисского университета. Он поступил в университет будучи вполне зрелым, теоретически подготовленным молодым человеком, с широкими интересами. К этому времени он уже освоил марксистскую теорию, был знаком с сочинениями классиков марксизма, с работами грузинских марксистов.

Что же касается широты научных интересов С. Джанашиа, о них можно судить по тому факту, что его одинаково интересовали как историческая, так и языковедческая науки и он окончил университет по обоим специальностям.

В грузинском университете С. Джанашиа прошел основательную историко-филологическую и языковедческую школу под руководством видных грузинских ученых И. А. Джавахишвили, И. А. Кипшидзе, А. Г. Шанидзе, Г. С. Ахвledиани и других; он проявил незаурядную способность к научной работе. По рекомендации И. А. Джавахишвили С. Джанашиа был оставлен при университете для подготовки к профессорской деятельности. Он успешно сдал докторские экзамены и в 1926 г. был приглашен в университет для чтения курсов абхазского языка и исторического источниковедения. Таким образом, С. Джанашиа был одним из первых выпускников университета, кому довелось вести здесь же преподавательскую работу. В 1930 г. С. Джанашиа был избран доцентом, а в 1935 г. профессором. С этого же года он назначается заведующим кафедрой истории Грузии. В 1938 г. С. Джанашиа в университете же защитил докторскую диссертацию.

Симон Джанашиа, как воспитанный на традициях грузинской историко-филологической школы ученый, первоначально в качестве заведующего кафедрой истории Грузии, а затем активного участника создания Академии наук Грузии и одного из ее руководителей, являлся вдохновителем грузинской советской исторической науки и вообще гуманистических наук.

С. Джанашиа смог отстоять научные традиции школы И. А. Джавахишвили в принципиальной борьбе с вульгарным социологизмом, нигилизмом и поднять грузинскую историческую науку на новую ступень.

Молодая советская историческая наука приняла от предыдущих поколений богатое историографическое наследие, однако перед ней стояла большая и почетная задача — освещение исторического прошлого Грузии с историко-материалистической точки зрения. Выполнение этой задачи в отношении древней истории Грузии и раннего средневековья вышло на долю Симона Джанашиа. Вооруженный марксистской методологией исследователь, естественно, первым долгом берется за решение вопроса о смене на территории Грузии общественно-экономических формаций, изучает классовую структуру общества, прослеживает процессы зарождения в недрах первобытно-общинного строя классового общества и развития государства, устанавливает их хронологические рамки, показывает этапы общественного развития начиная от родового строя вплоть до победы феодализма. Этим проблемам первоначально (1932—1933 гг.) были посвящены изданные в виде отдельных «выпусков» курса истории Грузии труды: «Родовой строй у грузинских племен», «К истории феодальных отношений в Грузии» и «Ранний феодализм». Впоследствии издаются две монографии С. Джанашиа по тем же проблемам: «Феодальная революция в Грузии. Очерк истории происхождения феодализма в Грузии» (1935 г.) и «Грузия на пути ранней феодализации» (1937 г.). Эти монографии, в которых суммированы результаты работы С. Джанашиа по данной проблеме, являются докторской диссертацией автора.

Опираясь на языковые данные и сведения письменных источников Симон Джанашиа убедительно показал, что грузинские племена, как и многие другие народы, прошли ступень родового строя, в недрах которого зародилось классовое общество.

При исследовании проблемы возникновения у грузинских племен общественных классов и государства Симон Джанашиа искусно использует археологические материалы и данные письменных источников (древневосточных, античной эпохи), свидетельствующие о существовании с древнейших времен развитого общества и государственной организации на

территории Грузии. Эти сведения автор освещает под углом зрения марксистского положения, согласно которому первой формой эксплуатации человека человеком и разделения общества на классы было рабство, принявшее в ряде стран, в силу специфических условий, характер рабовладельческой общественно-экономической формации, как, напр., в Греции и Риме, а в других случаях перешедшее непосредственно в феодализм. «Насколько можно судить сегодня, — писал С. Джанашиа, — в Грузии имел место второй путь... Несмотря на особенно важное значение рабства в древнейшей истории грузинских племен, не видно, что-бы оно здесь сформировалось в цельную формацию. На смену родовому строю тут пришел феодализм» («Труды», II, стр. 131).

На основании детального анализа сведений древнегреческого географа Страбона о низменной части Иберии, С. Джанашиа заключал: «Несомненно, что перед нами своеобразное классовое (разумеется пока еще не сформировавшееся и не развитое) общество» (Там же, стр. 147). Аналогичное положение усматривал автор и в Западной Грузии—в Колхиде.

Помимо сведений Страбона, С. Джанашиа исходит и из других показателей, в частности, из уровня экономического развития страны, пумизматических фактов, свидетельствующих о широких внутренних и внешних торговых сношениях и заключает: «Все вышесказанное дает нам основание утверждать, что довольно рано, в особенности же с IV века до н. э. в жизни проживавших в низменности грузинских племен должны были произойти значительные изменения. Способ материального производства представляется нам настолько развитым, что его никак нельзя уместить в рамки производственных отношений старого родового строя... К началу нашего летоисчисления эти рамки уже разорваны и перед нами уже вырисовывается картина новых общественных отношений». (Труды, II, стр. 128).

Так писал С. Джанашиа еще в 1932 г. В дальнейшем он углубил работу по изучению общества страбоновской Иберии, в частности, в направлении определения места и роли в общественно-политической жизни страны упоминаемых Страбо-

ном различных общественных групп («генос» — род) Иберии — «царского рода», «жрецов», «свободных производителей—воинов» и «царских рабов». «Это общество переходного типа, — писал С. Джанашиа в 1936 г., — Тут различные способы производства борются друг с другом. Первоначальная дифференциация дала господствующую группу жрецов, относившуюся к рабовладельческому классу, форма политического господства которого носила определенный теократический характер. Однако, рабовладельческий способ производства, представляющий собой основание для господства жрецов, не получил, повидимому, в Грузии такого широкого характера, чтобы стать фундаментом всей общественной жизни, как это случилось, скажем, в Риме и Греции. Одна часть родового общества («третий род» — свободные производители — воины) долго, до окончательной победы феодальных отношений, сохраняла некоторую экономическую независимость и часть своих старых политических прав. Сравнительно слабо, кое-где, и в этом слое встречаем применение рабского труда, в социальной и политической сфере — остатки родового строя, однако, большая часть этого слоя, по крайней мере в экономическом отношении, состояла из мелких производителей — собственников. Позднее всех в этом обществе зарождается феодальный способ производства, который постепенно противопоставляется рабовладельческому». (Труды, I, стр. 170).

Одновременно С. Джанашиа исследует и характер государственного строя. Еще в 1932 г. он касаясь вопроса о возникновении царской власти писал, что в Грузии в результате широкого применения в храмовом хозяйстве рабского труда, «возникла необходимость создания такого аппарата, который смог бы держать в повиновении многочисленных храмовых рабов. Возникает царская власть и государство и нам представляется таким образом, что царская власть у грузинских племен возникла преимущественно на основании необходимости защиты интересов рабовладельцев» (Труды, II, стр. 164—165).

Позднее, в учебнике по истории Грузии, С. Джанашиа уточняет этот тезис. Перечисляя основные сословно-кастовые

группы низменной части Иберии времен Страбона (царь и его родичи, жрецы, свободные люди и простонародье, обслуживающее царский дом), С. Джанашия упоминает и рабов, отмечая при этом: «Самым богатым человеком считался тот, у кого было больше всего рабов. Крупнейшими рабовладельцами были царь и жрецы, они же являлись и истинными хозяевами и властителями страны. В силу этого общество античной Картли мы считаем рабовладельческим.

Таким же был, в основном, общественный строй и на Колхидской низменности» (Ист. Грузии, 1946, стр. 74).

В изучении развития и характера грузинской государственности большую роль сыграли результаты развернутых во второй половине 30-х и начале 40-х годов археологических работ, в особенности же раскопок на территории Мцхета, которые наглядно показали высокоразвитый классовый характер грузинского общества того времени.

Таким образом, С. Джанашия грузинскую государственность и общественный строй античной Грузии считал рабовладельческими (Труды I, стр. 281, Ист. Грузии, стр. 74), он упоминает о «рабовладельческом укладе» (Ист. Грузии, стр. 83), и наконец отмечает, что «В Грузии... на смену рабовладельческому строю пришел феодализм» (Ист. Грузии, стр. 86), что расходится с ранее высказанной им точкой зрения; тем не менее, согласно концепции С. Джанашии, красной нитью проходящей по всем его трудам (включая и учебник истории Грузии, где картина общественного развития дана несколько схематично и, соответственно стилю учебника, в более категорической форме), рабовладение, по существу, являлось определяющим политическую форму государства, и вообще весь облик тогдашнего общества, укладом, а не охватывающей все общество социально-экономической формацией. Это подтверждается и тем, что С. Джанашия выводит феодализм не столько из рабовладельческих элементов, сколько из общественных групп родового общества.

Как уже отмечалось, С. Джанашия, феодальные элементы усматривал в страбоновском «четвертом роде» — в эксплуатируемом царским домом простонародье. Однако, про-

цесс феодализации более рельефно прослеживается исследователем в другом слое тогдашнего общества — в слое свободных производителей — воинов.

Результаты исследования в данном направлении С. Джанашиа сформулировал следующим образом: «Феодальные отношения зарождались и развивались в основном слое иберийского общества, в «третьем роде» Страбона, грузинском «эри». Вся последующая история этого «третьего рода», «эри» заключалась в том, что он все более четко и безкомпромисно разделялся на два лагеря: большинство постепенно теряет свои основные социально-политические права и переходит в «четвертый род» — в «крестьянство» (по своему положению), меньшинство же создает тот класс, который мы называем феодалами. У этого класса появляются определенные отношения со старым господствовавшим сословием — с жрецами и царем. Эти отношения постепенно принимают враждебный характер к жрецам, а для монархии этот класс из прежнего служителя и союзника превращается в основную опору, когда сама монархия приобретает характер феодальной политической организации» (Труды, I, стр. 171, сравни: История Грузии, стр. 87—90).

В разложении «третьего рода» С. Джанашиа важным моментом признавал воинскую обязанность и введение в употребление усовершенствованных орудий и оружия, т. е. в конечном итоге, экономический фактор. Автор специально останавливается на различных данных об организации войска и устанавливает соответствующую этой организации степень развития производительных сил и социальной дифференциации общества, отмечает преимущества крепостного труда в условиях характерного для Грузии интенсивного сельского хозяйства (виноградарство, садоводство — огородничество). С процессом феодализации страны связывает С. Джанашиа образование новых административных единиц, развитие военно-ленных отношений, формирование господствующего слоя феодального общества — знати или азнауров. С тем же процессом связывает исследователь распространение христианства, как идеологии нового общества, дает

анализ внутренних и внешних условий распространения этой религии, освещает роль христианства в области культуры.

Периодом окончательной победы феодализма С. Джанаша считает VI в., когда картлийские азнауры и эриставы, в союзе с иностранной силой (иранскими завоевателями), покончили с представляющей старую социально-экономическую систему монархией, достигли иммунитета — получив в потомственное владение поместия и государственные должности.

Второй крупной проблемой, которая с самого же начала изучалась С. Джанаша, является этногенез грузинских племен и вопрос локализации древнейших культурно-политических центров грузинской государственности. Основные результаты, проведенных в этом направлении исследований автором публикуются в конце 30-х и начале 40-х годов. При исследовании этой проблемы С. Джанаша исходил из распространенной в то время в европейской и советской науке концепции. В 1937 г. он писал: «Грузинская культура уходит своими корнями вглубь веков и вширь. Ученые с мировым именем: Фр. Гомель, Э. Маэйр, Кипперт, Леман-Гаупт, Ленорман, акад. Н. Марр, акад. Тураев и многие другие неоднократно высказывали мнение о том, что грузинские племена находятся в родственной связи с тем древнейшим населением Передней Азии (сумеры, хетты, митанийцы, халды и др.), которое создало самые ранние очаги человеческой культуры. Действительно, исторически сложившийся состав грузинской культуры выявляет многосторонние и многочисленные факты отмеченной связи. Поэтому научное изучение грузинской культуры невозможно без всестороннего учета ее истоков». (Труды, III, стр. 1). Далее: «Связь грузинского языка с древнейшими культурными языками Передней Азии — с сумерским, с хари (тот же хурритский, т. е. субарский) с урартским проявляется в важнейших языковых категориях (морфология, лексика...), однако, подлинное научное исследование в этом направлении развертывается только теперь. В первую очередь должны быть безошибочно прочтены те письменные памятники, которые в довольно значительном коли-

честве оставил нам наши предки, в частности халды...», (Труды, II, стр. 13).

Такая постановка вопроса, как было отмечено, была обусловлена тогдашним научным уровнем и теми задачами, которые в то время ставились перед грузинской советской наукой. Об этих задачах грузиноведения И. А. Джавахишвили в 1937 г. писал: «Известно, что мировая наука весьма заинтересована природой картвельских и кавказских языков и вопросами их родства с другими языками, в том числе, халдеским, хеттским и шумерским, их первоначальной родиной и историей их последующего перемещения... Об этом уже опубликовано много исследований, главным образом за границей... в Советском Союзе и в самой Грузии. Вполне естественно, что вышеотмеченными вопросами заинтересованы учреждения филиала Академии наук и отдельные ученые. Более того: научное изучение этой проблемы должно стать нашей первой обязанностью...» (Вестник ИЯИМК, 1, 1937, стр. 1).

Углубляя работу в этом направлении С. Джанашия в данных древнейших грузинских письменных источников усматривает подтверждение родства грузинских племен с древними народами Передней Азии и переселения этих племен из южных районов на территорию Грузии, однако результаты развернувшихся в Грузии в начале 40-х годов широких археологических исследований создали необходимость освещения этногенеза грузинских племен с учетом новых материалов. На основании анализа этих материалов С. Джанашия вносит существенные корректизы в решение проблемы. В учебнике по истории Грузии, опубликованном в начале 40-х годов, С. Джанашия усматривает генетическую связь между грузинскими племенами и выделявшимися к началу II тысячелетия среди коренных народов Передней Азии хетто-субарами. Последние, по его мнению, занимали территорию от Северной Месопотамии до Кавказского хребта, т. е. включая территорию Закавказья и в частности, Грузии. После падения государственности хетто-митаннийских народов (Хеттского царства и Митанни), к началу II тысячелетия хетто-субарское население распалось на мелкие княжества. В IX—

VIII вв. до н. э. они создали новое сильное государство — Урарту, куда переместилась традиция хетто-субарской государственности, а после разгрома Урарту, государственная жизнь продолжается севернее, в частности на территории нынешней Грузии. «Таким образом, — писал С. Джанашиа, — к VI веку до н. э. в районах Северной Субарти, в частности, на территории нынешней Грузии, население и его культура находились на той ступени развития, когда уже имеются все необходимые условия для возникновения государственности. Поэтому, с падением Урартского царства, государственная жизнь субаров не была прервана. Государственные центры лишь переместились в более северные районы» (Ист. Грузии, стр. 50—52).

Генезис восточногрузинской государственности С. Джанашиа и раньше представлял в виде преемственности связанных с хетто-субарским миром тубал-субаров и их политического образования Суби-Мана, а затем саспер-саберов (Сиспиритиды), т. е. поздних иберов (Иберия — Картли) и постепенного перемещения культурно-политических центров этих племен и их объединений с юга на север, либо возникновения здесь новых политических образований (Труды, II, стр. 64, 90—91, 97 и др.).

Территорию восточно-грузинского государственного образования к середине I тысячелетия (VI в. до н. э.) С. Джанашиа локализовал посредством сведений Геродота о расселении сасперов, а в более позднее время центры этого государства усматривал в районе Мцхета-Армази.

Так представлял С. Джанашиа «тот мост, который связывал историческую Иберию-Картли с Древним Востоком» (там же, стр. 64).

Таким образом, на основании осмысления исторического материала С. Джанашиа пришел к положению об автохтонности грузинских племен и перемещения лишь их культурно-политических центров, чем не исключается и миграция отдельных групп населения. В этом отношении особое внимание уделяет исследователь языковым данным, сохранившимся на территории Грузии топонимике, свидетельствующей о про-

живании здесь некогда представителей различных этнических групп, в частности северокавказских племен.

Однако в связи с вопросом об этногенезе грузинских племен нужно отметить, что углубление работы за последние десятилетия в области древнейшей истории Передней Азии и изучение древних языков этого региона, внесло существенные корректизы в соответствующую тогдашнему научному уровню точку зрения С. Джанашиа, хотя проблема связи грузинских племен (родства или же контактов) с целым рядом этнических групп Передней и Малой Азии, а так же с племенами северокавказского ареала и ныне стоит перед учеными и является предметом интенсивного исследования.

Наряду с исследованием вышеотмеченных проблем и в тесной связи с ними С. Джанашиа на основании изучения и широкого применения греко-римских, армянских и собственно грузинских источников значительно продвинул вперед дело научного освещения политической истории и исторической географии Грузии античного и раннефеодального периодов. В его трудах дана последовательная картина политических судей как Восточной, так и Западной Грузии этого времени.

При изложении политической истории Восточной Грузии (Картлийского царства) С. Джанашиа опирается на сохранившуюся в древних грузинских письменных памятниках историческую традицию относительно царствования Фарнаваза и его преемников в «Мцхетском царстве» (в Картли), об отношениях этого царства с соседями, в частности с Арменией и т. п.

По сведениям Геродота, в основном, освещает С. Джанашиа политическую историю Колхиды в середине I тысячелетия — ее зависимость от Ахеменидской Персии. Из политической истории Колхиды последующего периода им освещаются взаимоотношения с Понтийским царством и наконец с Римом.

С. Джанашиа особое внимание уделяет вопросу об этнической и политической структуре Колхиды. По мнению исследователя, понятие «колхи» было собирательным, а сама Колхида многоплеменной страной. Ее единство было основа-

но не на союзе племен, а на политическом приоритете ведущего и сложного в социальном отношении этнического элемента, который дает общее название всей территории. Такими названиями являются: «Колхида», а впоследствии «Эгриси» и «Лазика» (Труды, II, стр. 19—20).

Позднее (согласно Страбону) отмеченная сложная этническо-политическая структура Колхиды проявилась в ее делении на скептухии, т. е. административно-этнические единицы (Труды, II, стр. 156, 311).

При исследовании древней истории Колхиды С. Джанашия заостряет внимание на существующих здесь греческих колониях, возникших, по его мнению, на почве торговых связей местного населения с греками. Основание колоний является показателем сравнительно высокого уровня экономического и культурного развития этого населения. Этот уровень создавал условия для возникновения местных городов, определял необходимость монетного обращения и чеканки монеты—«колхидок». По наблюдению автора, эти последние применялись во внутренней торговле (Труды, II, стр. 125—127, 414). В то же время чеканка монеты рассматривается как прерогатива государства (там же, стр. 157).

Подробно изучены С. Джанашия взаимоотношения Грузии и Рима, формы зависимости Иберии и Колхиды от Римской империи.

В аспекте внешнеполитических отношений этого периода и более раннего времени, внимание заостряется на экономических и стратегических интересах других государств в Грузии, на значении местных ресурсов и географического расположения страны. Отмечается, что внешние отношения и связи ускоряли внутреннее социально-экономическое развитие.

С. Джанашия детально исследует этнические и политические границы Иберии и Колхиды античного периода, их изменения в зависимости от политической ситуации.

Значительное место в исследованиях С. Джанашия занимали вопросы социальной и политической истории Грузии переходного периода от раннефеодальных отношений к развитому феодализму.

Специальные труды посвятил С. Джанашиа эпохе арабского господства в Грузии, изучению внутреннего положения страны и внешнеполитической обстановки, истории возникновения западногрузинской феодальной монархии — «Абхазского царства»; подробно исследует С. Джанашиа и природу вассалитета в Грузии — «патронкмоба», углубление процесса феодализации («Борьба за феодальное присвоение земель в древней Грузии») и др. Он изучает и явления периода зрелого феодализма.

Обстоятельно изучена С. Джанашиа историческая судьба южной провинции Грузии — Тао-Кларджети и история рода грузинских Багратионов. Посвященный этим вопросам очерк являлся строго принципиальным ответом на попытку некоторых ученых фальсифицировать прошлое упомянутого края.

В поле зрения ученого находились и явления социальной и культурной истории Грузии позднего средневековья. Он изучает, например, вопросы историографии этого периода («Вахушти о грузинском феодализме»), феодального быта («Взгляды на феодальное воспитание и просвещение и их правила в Грузии XVII в.»). В связи с юбилейными датами выдающихся грузинских писателей Николоза Бараташвили и Эгнате Ингороква (Ниношвили) С. Джанашиа публикует исследования об этих фамилиях. Культурно-исторические вопросы XIX в. освещены в труде «Г. Шервашидзе. Очерк из культурной жизни Абхазии и Мегрелии».

Особо следует выделить точку зрения С. Джанашиа о происхождении грузинской нации. Им последовательно прослеживается процесс консолидации грузинских племен с древних времен, возникновение и упрочение у грузинского народа сознания национального, политического и культурного единства по мере развития грузинской государственности и экономики страны и формирование грузинской буржуазной нации. С. Джанашиа отверг ошибочное представление, согласно которому грузинская нация была продуктом XIX века и на конкретных фактах показал, что нация складывается только в результате длительных и регулярных общений людей.

Нужно отметить, что С. Джанашия при исследовании проблем истории Грузии, в особенности же при изучении фактов древней истории, всегда искусно пользовался языковыми данными. Почти во всех его исторических трудах имеются специальные языковедческие наблюдения и изыскания, что дает автору возможность глубже заглянуть в суть исторических явлений, в особенности, когда ощущается недостаток в исторических материалах.

В ряде чисто языковедческих трудов С. Джанашия специально касается вопросов родства картвельских и северокавказских, в частности адыгских (черкесских) языков. Здесь же освещены исторические связи грузинского и кавказских народов, вопросы первоначального расселения последних и т. п.

Большой интерес С. Джанашия к грузинским историко-лингвистическим фактам, в особенности же к языкам северокавказского ареала и в то-же время освещение проблем исторического прошлого Грузии в тесной связи с историей южных районов Кавказа и древней историей Передней Азии, говорят о широком научном диапазоне ученого, об его стремлении вести исследование в масштабе всего Кавказа, с целью осмыслиния культурно-исторических процессов этого региона во взаимосвязи.

Трудно подыскать более или менее значительное явление или же факт из истории древней истории Грузии, которые-бы не были замечены ученым и не стали предметом его исследования. Правда, многие из его наблюдений и положений высказаны лаконично, зачастую представлены только в виде тезисов, тем не менее эти положения или замечания настолько глубоко продуманы, что наряду с фундаментальными исследованиями автора и поныне представляют большой научный интерес и часто являются основанием при изучении того или иного вопроса.

Особо нужно отметить ту работу, которую вел С. Джанашия по линии широкого развертывания в Грузии археологических исследований. Блестящие результаты дали запланированные по его инициативе раскопки в древней столице

Грузии — Мцхета, которыми в 1937—1940 гг. руководил И. А. Джавахишвили, а с 1941 г. возглавил С. Джанашиа. Эти раскопки подтвердили высказанные им ранее многие положения о развитии древнегрузинской государственности. Итоги новых археологических открытий в обобщенном виде представлены в последних трудах С. Джанашиа, и в том числе в учебнике по истории Грузии.

С. Джанашиа не только непосредственно руководил археологическими работами, но и в качестве общего руководителя и редактора археологических публикаций, давал направление исследованиям в области древнейшей истории Грузии.

Одновременно с интенсивной научно-исследовательской работой С. Джанашиа с самого же начала ставил перед собой вторую важную задачу, заключающуюся в создании университетского курса и учебника по истории Грузии. Не случайно, что первые его труды о родовом строе и генезисе государственности публикуются в виде «выпусков» курса истории Грузии. Автор ставил целью составить этот курс с древнейших времен до XIX века, но в то время вышли лишь три «выпуска» — с древнейших времен до развития раннего феодализма включительно. Делу создания курса истории Грузии служило также опубликование С. Джанашиа в 1936 г. проекта конспекта «История Грузии с древнейших времен до 13-го века».

Последующим этапом работы в этом направлении явилось составление учебника по истории Грузии, который был опубликован в 1943 г. и в дальнейшем несколько раз переиздавался. Написанный в соавторстве с И. Джавахишвили и Н. Бердзенишвили, этот учебник представлял собой претворение в жизнь давней цели С. Джанашиа. Он как соавтор (ему принадлежит раздел с древнейших времен до X века включительно) и редактор на своих плечах вынес всю тяжесть подготовки и издания этого учебника.

В учебнике были подытожены достижения грузинской советской исторической науки в области древней и средневековой истории Грузии. Он отражал уровень развития со-

ветской науки к 40-м годам и заслужил высокую оценку видных советских специалистов. На этом учебнике было воспитано целое поколение. Учебник был удостоен высокой правительственный награды—Государственной премии.

Предметом особой заботы С. Джанашиа были воспитание молодого поколения в патриотическом духе и подготовка кадров историков, в которых остро нуждалась развивающаяся грузинская советская историческая наука. Он неустанно подбирал и воспитывал специалистов как по истории Грузии, так и по смежным дисциплинам, в особенности по археологии.

С. Джанашиа являлся активным участником всех научно-организационных мероприятий в республике. Будучи директором Института языка, истории и материальной культуры, созданного в 1936 г. на базе ранее существовавшего Института кавказоведения, он превратил это учреждение в мощный очаг грузиноведения. В дальнейшем он руководил образованными на базе этого учреждения институтами истории и языкоznания. Директором Института истории он работал до конца своей жизни. В 1939 г. С. Джанашиа был назначен заместителем председателя Грузинского филиала АН СССР. При его деятельном участии в 1941 г. была создана Академия наук Груз. ССР. С. Джанашиа был первым вице-президентом Академии и наряду с участием в общих организационных мероприятиях, руководил развитием общественных наук. В 1943 г. С. Джанашиа был избран действительным членом АН СССР.

С. Джанашиа активное участие принимал в общественно-политической жизни нашей страны. В 1946 г. он был избран депутатом Верховного Совета СССР. За заслуги перед наукой и народом С. Джанашиа дважды был награжден Орденом Ленина, а также Орденом Трудового Красного Знамени; ему дважды была присуждена Государственная премия (1943 г., 1947 г.). С. Джанашиа всю свою жизнь посвятил служению родному народу. Неустанный труд скоро пошатнул его слабое здоровье. Он скончался 15-го ноября 1947 г. в возрасте 47 лет.

Безвременной была смерть С. Джанашиа, однако он смог столько сделать для советской науки, для своей страны, что благодарный грузинский народ, исполнившего свой долг патриота предал земле в пантеоне славных сынов Грузии—Мтацминда.

Э. Х о ш т а р и а.

ACADEMICIAN S. N. JANASHIA

(An Overview of his Scholarly and Public Activities)

The outstanding Georgian Soviet scholar, Academician S. N. Janashia was born 13 July 1900 in the village of Makvaneti, Makharadze district (former Ozurgeti uezd). His father was a prominent public figure, educationalist and ethnographer.

Janashia spent his youth in Abkhazia. In 1918 he completed secondary education in Sukhumi and in the same year entered Tbilisi University which had just been founded on the initiative of I. A. Javakhishvili.

At the university Janashia received fundamental historico-philological and linguistic education under the eminent Georgian scholars, I. Javakhishvili, I. Kipshidze, A. Shanidze, G. Akhvlediani and others. On Javakhishvili's recommendation he remained at the university in order to be trained for professorship. Having successfully passed his doctoral examinations in 1926, Janashia was invited to read courses in the Abkhazian language and historical source studies. In 1930 he was elected a docent, and in 1935 a professor of the university. In the same year he was appointed head of the chair of Georgian history. In 1938 he was one of the first to defend his doctoral thesis at the university.

First in his capacity of head of the chair of Georgian history and later an active sponsor of the Georgian Academy of Sciences and related institutions Janashia inspired the Georgian Soviet historical science, and social sciences in general. His inexhaustible energy as an organizer should be specially noted.

Janashia was faced with the formidable task of interpreting Georgian history from the materialistic point of view. Using the

Marxist methodology, he first tackled the problem of the change of social-economic formations in the territory of Georgia. His study of the class structure of society, the inception of class society in the primitive-communal system and the development of state, led him to the establishment of the chronological stages of social development from the tribal system to the victory of feudalism. Research along these lines was summed up in his «Feudal Revolution in Georgia» (1935) and «Georgia on the Road to Early Feudalization» (1937).

On the basis of linguistic evidence and written sources he demonstrated that the Georgians—not unlike many other peoples—passed the stage of tribal system, which in its turn gave rise to a class society. In his analysis of the problem Janashia worked from the Marxist proposition that the first form of exploitation of man by man and the division of society into classes was slavery, which, owing to specific conditions, assumed the character of a slave-owning socio-economic formation, e. g. in Greece and Rome, while in other cases it changed to feudalism. «As far as we can judge today» he wrote, «Georgia followed the latter road... Notwithstanding the particular importance of slavery in the early history of the Georgian tribes, it does not appear to have developed into a full-fledged formation. The tribal system was here superseded by feudalism» (Works, II, p. 131).

A thorough study of Strabo's evidence on lowland Iberia led Janashia to infer the existence here of a peculiar class society—though not yet fully formed or developed. The situation was analogous in Western Georgia (Colchis).

Later Janashia studied the role of the various social castes of Iberia, referred to by Strabo: 'the royal house', 'priests', «soldiers and farmers» and common people ('slaves of the king').

At the same time Janashia studied the character of the state system. In 1932 he wrote that royal power with Georgian tribes emerged mainly from the necessity of safeguarding the interests of the slave owners (Works, II, pp. 164—165).

Later, in the Manual of Georgian History, he included slaves in the list of the class-caste groups of Strabo's lowland Iberia, considering the polity of classical Kartli to have been slave-owning.

The pattern was almost the same in lowland Colchis (History of Georgia, 1946, p. 76).

A major role in the study of the development and character of the Georgian state system was played by the archaeological excavations carried out in the 1930s and 1940s, particularly in Mtskheta. The results clearly demonstrated the highly-developed class nature of the ancient Georgian polity.

Although Janashia's statement in the Manual of Georgian History that «In Georgia... the slave-owning system was superseded by feudalism» (p. 86) contradicts his earlier point of view, slave ownership, according to him, essentially determined the political form of the state... rather than being a pervading socio-economic formation. This follows from the fact that feudalism, according to Janashia, derived from social groups of the tribal society rather than from slave-owning elements.

Janashia, as stated above, perceived feudal elements in Strabo's 'fourth caste', i. e. the common people exploited by the royal house. However, he traced the process of feudalization in another stratum of the polity in question — that of soldiers and farmers (free producers or warriors). He summed up his research in the following way: «Feudal relations arose and developed in the main stratum of the Iberian polity — Strabo's «third caste», or the Georgian *eri*. The entire subsequent history of this «third caste» or *eri* was that of a clearly defined and unrelenting split into two camps: the majority gradually lost its basic social-political rights and turned, as to its status, into 'the fourth caste' or peasantry; whereas the minority formed the class which we call 'feudal'. This class developed definite relations with the old ruling class — that of the priests and the king. These relations gradually grow hostile towards the priests, whereas this class — a former servant and ally of the monarchy — assumed the character of a feudal political organization» (Works, I, p. 171; cf. History of Georgia, pp. 87—90).

The break-up of the «third caste» was largely due to military service and the introduction of improved tools and weapons, that is, in the ultimate analysis, to the economic factor. Janashia established a correlation between the organization of soldiers and the development of the productive forces and social differentiation of

the society, noting the advantages of serf labour under the conditions of intensive agriculture practised in Georgia (wine-growing market gardening, etc). The emergence of new administrative units, development of military-feudal relations, the coming into being of nobility or *aznauris* — the ruling stratum of the feudal society are all linked by the historian with the process of feudalization of the country. He relates the spread of Christianity — the ideology of the new society — to the same process.

In Janashia's view feudalism triumphed finally in the 6th century, when the Kartlian *aznauris* and *eristavis*, in alliance with a foreign power (Iranian invaders), put an end to monarchy which represented the old social-economic system, and attained immunity by receiving estates in hereditary ownership and administrative offices.

Another major problem studied by Janashia was the ethnogenesis of the Georgian tribes and identification of the earliest cultural and political centres of Georgian statehood. The main findings of his research along these lines were published in the late '30s and early '40s. His approach to the problem was based on the conception prevalent at the time in both European and Soviet scholarship, according to which Georgian tribes were believed to be ethnically related with the early inhabitants of the Near East (Sumerians, Hittites, Mitanni, Chaldeans and others). Janashia noted multilateral and numerous facts of this relationship. Hence he called for a comprehensive study of the sources of Georgian culture (Works, III, p. 1). Elsewhere he pointed to the relation of the Georgian language with the ancient cultural languages of the Near East (Sumerian, Kharri/Khurriish, i. e. Subarian), and Urartian. He considered deciphering the documents written in these languages, in particular the Chaldean, the first priority (Works II, p. 13).

This view was supported by Ivane Javakhishvili (*Vestnik IYIMK* I, 1937, p. 1).

Working along these lines, Janashia found corroboration of kinship between Georgian tribes and the ancient peoples of the Near East and of the migration of these (Georgian) tribes from the south to the present-day territory of Georgia. However, intensive archaeological explorations conducted in the late thirties and early

forties led him to revise his view on the subject. In the Manual of Georgian history published in the forties he traced genetic relationship between Georgian tribes and the Hittites-Subarians, the latter becoming prominent among the indigenous peoples of the Near East by the 2nd millennium B. C. They inhabited the area from northern Mesopotamia to the Caucasus Range, i. e., including Transcaucasia, and in particular Georgia. With the fall of the states of the Hittites and of the Mitanni by the beginning of the 2nd millennium B. C. the Hittite-Subarian polity disintegrated into petty principalities. In the 9th-8th centuries B. C. they formed a new powerful state — Urartu— which took over the tradition of the Hittite-Subarian polity. Following the destruction of Urartu, state life continued northward — in the territory of modern Georgia. By the 6th century B. C. all the necessary conditions existed in northern Subartu, particularly in the territory of present-day Georgia, for the emergence of statehood. Hence the fall of the Urarteian kingdom did not result in a cessation of the state life of the Subars. The centres of the state were only transferred to more northern areas. (History of Georgia, p. 53).

The genesis of the Eastern Georgian state was earlier viewed by Janashia as a consecutiveness of the Tubal-Subars and their political entity Subi-Mana related to the Hittite-Subarian world, followed by the Sasperoi/Sabers (Syspiritides), i. e. the later Iberians (Iberia-Kartli), with a gradual shift of the cultural and political centres of these tribes and their confederations to the north or the emergence of new polities here (Works, II, pp. 64, 90—91, 97, seq.).

Janashia identified the territory of the East-Georgian state by the middle of the 1st millennium (6th c. B. C.) with Herodotus' evidence on the habitat of the Sasperoi, and later he traced the centres of this state to the Mtskheta-Armazi area.

This was in his view «the bridge which connected historical Iberia-Kartli with the Ancient East» (Ibid, p. 64).

On the basis of an interpretation of the historical material Janashia arrived at the proposition on the autochtonousness of the Georgian tribes and the shift of their cultural and political centres, which did not rule out the migration of separate groups of

population. In this connection he paid special attention to language data and place names attesting to the earlier residence in the territory of present-day Georgia of various ethnic groups, in particular North Caucasian tribes.

It should be noted, however, that research conducted over the past decades into the ancient history of the Near East has led to a substantial modification of Janashia's view on the ethnogenesis of the Georgian tribes. The problem is still under intensive study even today.

Janashia contributed much to the study of the political history and historical geography of Georgia in the classical and early feudal periods. In his treatment of the political history of Eastern Georgia (Kingdom of Kartli) Janashia drew—in addition to Graeco-Roman and Armenian sources — on Georgian historical tradition about the reign of Parnavaz and his successors in the «Kingdom of Mtskheta» (in Kartli), about the relations of this Kingdom with its neighbours, in particular with Armenia, and so on.

He gave special attention to the ethnic and political structure of Colha, in his view, was a collective name, Colchis being a multi-tribal country. Its unity was based not no tribal union but no the political superiority of the leading and socially complex ethnic element which gave a general name to the entire area: Colchis, subsequently Egrisi, and Lazica (Works, III, pp. 19—20).

Later (according to Strabo) this complex ethno-political structure of Colchis was manifested in its division into «sceptuchies» or ethno-administrative units (Works, II, p. 156, 311).

The emergence of Greek colonies in Colchis, was, in Janashia's view, the result of trade relations between the Greeks and the local population. The planting of the colonies led to the appearance of local towns as well. This brought about monetary circulation and the minting of local coins («Colchian pieces»), which were used in home trade (Works, II, p.p. 125—127, 414).

He made a thorough study of the relations between Georgia and Rome, in particular of the forms of dependence of Iberia and Colchis on the Roman empire. In this connection he focused attention on such problems as the ethnic and political boundaries of Iberia and Colchis in the classical period and their change according to

the political situation, the material and strategic interests of other states in Georgia, the role of the local resources and geographical position of Georgia and so on. He noted that foreign relations accelerated the inner socio-economic development of Georgia.

He also paid special attention to the period of transition from early feudal relations to developed feudalism, the Arab rule in Georgia, study of the internal and external situation of the country, the emergence of the «Abkhazian Kingdom» — a West-Georgian feudal monarchy, the nature of *patronqmoba* or vassalage the deepening of the process of feudalization and so on. He devoted a special study to the history of Tao-Klarjeti, a southern province of Georgia, and to the royal house of the Bagrationi.

The socio-cultural history of late medieval Georgia also came under his review.

Special note should be taken of Janashia's work on the origin of the Georgian nation. Consistently tracing the process of the consolidation of the Georgian tribes from early times, the emergence and strengthening in the Georgian people of the consciousness of national, political and cultural unity, along with the development of the Georgian statehood and economy, and the becoming of the Georgian bourgeois nation, he refuted the erroneous view according to which the Georgian nation was considered to be the product of the 19th century.

It is interesting to note that Janashia made skilful use of language data, particularly where historical materials were felt to be lacking. In a number of purely linguistic studies he dealt with problems of the kinship of Kartvelian and north-Caucasian, in particular Adyghe, languages. He attempted an interrelated comprehensive interpretation of the cultural and historical processes of the entire region of the Caucasus.

Special mention should be made of Janashia's contribution to archaeological investigations in Georgia. On his initiative excavations were conducted at Mtskheta, the ancient capital of Georgia. Between 1937 and 1940 they were directed by I. A. Javakhishvili, and from 1941 by Janashia himself. Yielding brilliant results, these excavations confirmed his earlier views on the development of the ancient Georgian state. The new archaeological discoveries were

summed up in his latest papers, and in the handbook on Georgian history.

Along with intensive research work Janashia was, from the very beginning of his scholarly career, interested in writing a university course and textbook on Georgian history from early times to the 19th century. The three 'issues' covering Georgian history from ancient times to the development of early feudalism inclusive, as well as his draft for "A History of Georgia from Ancient Times to the 13th Century" published in 1936, served this purpose.

The next stage of work along these lines was the Manual on Georgian history published in 1943. The book was written in collaboration with I. Javakhishvili and N. Berdzenishvili. Janashia wrote the part from ancient times to the 10th century inclusive; he was also the editor of the volume. Summing up the achievements of Georgian Soviet historical science in the early and medieval history of Georgia, the Manual reflected the developmental level of Soviet historical science by the 1940s. It was highly appraised by prominent Soviet specialists and was awarded the State Prize.

Janashia gave top priority to the selection and training of specialists on Georgian history and related disciplines, in particular archaeology. Hence his active participation in all scientific-organizational measures undertaken in the republic. Under his direction the institute of Language, History and Material Culture, organized in 1936 on the basis of the former Institute of Caucasian Studies, became an important centre of Georgian studies.

Later he directed the Institutes of History and Linguistics—both formed on the basis of the Institute of Language, History and Material Culture. He was director of the Institute of History until his death. In 1939 he was appointed Deputy Chairman of the Georgian Branch of the USSR Academy of Sciences. He was the first Vice-President of the Georgian Academy of Sciences organized with his active participation in 1941. He supervised the Department of Social Sciences. In 1943 he was elected a member of the USSR Academy of Sciences.

Janashia took an active part in the social and political life of the country. In 1946 he was elected a deputy of the USSR Supreme Soviet. He was twice decorated with the Order of Lenin and twice awarded the State Prize.

Constant work undermined his weak health and he died on 15 November 1947 at the age of 47. He was buried at the Mtatsminda Pantheon in Tbilisi.

E. Hhochtarja

აკადემიკოს ს. ნ. ჭავაშიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის
ძირითადი თარიღები

- 1900** წლის 13 ივნისს დაიბადა მახარაძის რაიონის (ყოფ. ოზურ-
გეთის მაზრის) სოფ. მაკვანეთში.
- 1911** წ. შევიდა სოხუმის რეალურ სასწავლებელში.
- 1918** წ. დაამთავრა სოხუმის რეალური სასწავლებელი.
- 1918** წ. შევიდა თბილისის უნივერსიტეტში სიბრძნისმეტყველების
ფაკულტეტზე.
- 1922** წ. დაამთავრა თბილისის უნივერსიტეტი.
- 1925** წ. არჩეულ იქნა საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრა-
ფიო საზოგადოების მდივნად.
- 1925** წ. დაიწყო ლექციების კითხვა თბილისის პედაგოგიურ ინს-
ტიტუტში.
- 1926** წ. 1 მარტიდან დაიწყო ლექციების კითხვა თბილისის უნი-
ვერსიტეტში.
- 1926—1927** წწ. ჩააბარა სადოქტორო ზეპირი გამოცდები.
- 1930** წ. თბილისის სახ. უნივერსიტეტის პედაგოგიურმა საბჭოშ
აირჩია დოცენტად.
- 1933** წ. მიწვეულ იქნა „დიდი საბჭოთა ქართული ენციკლოპედი-
ის“ ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის გან-
ყოფილებათა სწავლულ მდივნად, ხოლო 1937 წ. დაი-
ნიშნა ამავე განყოფილებათა რედაქტორად.
- 1935** წ. არჩეულ იქნა უნივერსიტეტის საქართველოს ისტორიის
კათედრის გამგედ და პროფესორად.
- 1936** წლიდან იყო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სა-
ქართველოს ისტორიის კათედრასთან არსებულ საქართ-
ველოს ისტორიის კაბინეტის გამგეც.
- 1936—1941** წწ. მუშაობდა ენის, ისტორიისა და მატერიალური
კულტურის ინსტიტუტის დირექტორად. ამ ინსტიტუტის
ორ (ისტორიის და ენათმეცნიერების) ინსტიტუტიდ გაყო-
ფის (1941 წ.) შემდეგ 1943 წლამდე ერთდროულად იყო

ორივე ინსტიტუტის დირექტორი, ხოლო სიკვდილამდე
დარჩა ისტორიის ინსტიტუტის დირექტორად.

- 1937 წ. არჩეულ იქნა საქართველოს საბჭოების VIII საგანგებო
მოწვევის ყრილობის დელეგატად და მისი პრეზიდიუ-
მის წევრად.
- 1938 წ. 25 თებერვალს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია თემა-
ზე: — „ფეოდალური ურთიერთობის წარმოშობა ქარ-
თველ ტომებში“ და მოიპოვა ისტორიულ მეცნიერება-
თა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი.
- 1938 წ. თბილისის უნივერსიტეტის დაარსების 20 წლისთავთან
დაკავშირებით საქართველოს სსრ ცენტრალურმა აღმას-
რულებელმა კომიტეტმა დააჯილდოვა საპატიო სიგე-
ლით.
- 1939 წ. დაინიშნა სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის სა-
ქართველოს ფილიალის თავმჯდომარის მოადგილედ.
- 1939 წ. აირჩიეს თბილისის საქალაქო საბჭოს დეპუტატად.
- 1940 წ. მიიღეს კომუნისტური პარტიის წევრად.
- 1941 წ. აირჩიეს საქართველოს სსრ ახლადშექმნილი მეცნიერე-
ბათა აკადემიის ნამდვილ წევრად და ვიცე-პრეზიდენ-
ტად.
- 1941 წ. საბჭოთა საქართველოს 20 წლისთავზე სსრ კავშირის
უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა დააჯილდოვა ლენინის
ორდენით.
- 1941—1947 წლებში მუშაობდა ივ. ჭავახიშვილის სახ. ისტორიის
ინსტიტუტის დირექტორად, ერთდროულად 1941—1943
წლებში იყო ენათმეცნიერების ინსტიტუტის დირექტორიც.
- 1943 წ. ხანგრძლივი ნაყოფიერი მეცნიერული მოღვაწეობისათ-
ვის მიენიჭა პირველი ხარისხის სახელმწიფო პრემია.
- 1943 წ. პირადი თხოვნით განთავისუფლდა ენათმეცნიერების ინ-
სტიტუტის დირექტორის მოვალეობისაგან.
- 1943 წ. აირჩიეს სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ
წევრად.
- 1944 წ. კადრების აღზრდაში განსაკუთრებული დამსახურებისათ-
ვის დაჯილდოვდა ლენინის მეორე ორდენით.
- 1944 წ. დაჯილდოვდა შედლით „კავკასიის დაცვისათვის“.
- 1945 წ. საბჭოთა კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის იუბილესთან
1. სიმონ ჭანაშია

დაკავშირებით დაჯილდოებულ იქნა შრომის წითელი დროშის ორდენით.

- 1945 წ. დაჯილდოვდა მედლით „1941—1945 წწ. დიდ სამამულო ამში შრომითი მამაცობისათვის“.
- 1946 წ. არჩეულ იქნა სსრკ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატიად.
- 1946 წ. მიენიჭა საქ. სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდება.
- 1946 წ. პირადი თხოვნით განთავისუფლდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საქართველოს ისტორიის კათედრის გამგის მოვალეობისაგან.
- 1947 წ. როგორც „საქართველოს ისტორიის“ სახელმძღვანელოს ერთ-ერთ ავტორსა და რედაქტორს, მეორედ მიენიჭა სახელმწიფო პრემია.
- 1947 წლის 15 ნოემბერს გარდაიცვალა.

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ И ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АКАДЕМИКА С. Н. ДЖАНАШИА

- 1900** г. 13-го июля родился в селении Макванети Махарадзевского района (бывш. Озургетского уезда).
- 1911** г. Поступил в Сухумское реальное училище.
- 1918** г. Окончил Сухумское реальное училище.
- 1918** г. Поступил в Тбилисский университет на философский факультет.
- 1922** г. Окончил Тбилисский университет.
- 1925** г. Избран секретарем грузинского исторического и этнографического Общества.
- 1925** г. Начал читать лекции в Тбилисском педагогическом институте.
- 1926** г. Начал читать лекции в Тбилисском государственном университете.
- 1926—1927** гг. Сдал устные экзамены на докторскую степень.
- 1930** г. Педагогическим советом Тбилисского государственного университета избран доцентом.
- 1933** г. Приглашен ученым секретарем отделов истории, археологии и этнографии «Большой советской грузинской энциклопедии», а с 1937 года редактором этих отделов.
- 1935** г. Избран зав. кафедрой истории Грузии и профессором Тбилисского гос. ун-та.
- 1936** г. Назначен заведующим кабинетом истории Грузии при кафедре истории Грузии Тбилисского ун-та.
- 1936—1941** гг. Директор Института языка, истории и материальной культуры. После разделения (в 1941 г.) института на два института — истории и языкоznания

ния, до 1943 г. был директором обоих институтов и до смерти оставался директором Института истории.

1937 г. Избран делегатом VIII чрезвычайного съезда Советов Грузии и членом его Президиума.

1938 г. 25 февраля защитил диссертацию на соискание ученої степени доктора исторических наук на тему: «Происхождение феодальных отношений у грузинских племен».

1938 г. Центральный Исполнительный Комитет Груз. ССР в связи с 20-летием основания Тбилисского ун-та наградил Почетной грамотой.

1939 г. Назначен заместителем председателя Грузинского филиала Академии наук СССР.

1939 г. Избран депутатом Тбилисского городского совета.

1940 г. Принят в члены КПСС.

1941 г. Избран действительным членом и вице-президентом вновь образованной Академии наук Груз. ССР.

1941 г. Награжден Орденом Ленина в связи 20-тилетием Советской Грузии.

1941—1947 гг. Директор Института истории им. Джавахишвили, одновременно в 1941—43 годах был директором Института языкоznания.

1943 г. Удостоен звания лауреата Государственной премии первой степени за плодотворную научную деятельность.

1943 г. По личной просьбе освобожден от обязанностей директора Института языкоznания.

1943 г. Избран действительным членом Академии наук СССР.

1944 г. Награжден вторым Орденом Ленина за особые заслуги в воспитании кадров.

1944 г. Награжден медалью «За оборону Кавказа».

1945 г. Награжден Орденом Трудового Красного Знамени в связи с юбилеем Академии наук СССР.

1945 г. Награжден медалью «За доблестный труд в Великой Отечественной Войне 1941—1945 гг.»

1946 г. Избран депутатом Верховного Совета СССР.

- 1946** г. Удостоен почетного звания заслуженного деятеля науки Груз. ССР.
- 1946** г. Освобожден от должности заведующего кафедрой истории Грузии Тбилисского гос. ун-та по личной просьбе.
- 1947** г. Удостоен звания лауреата Государственной премии как соавтор и редактор учебника «История Грузии».
- 1947** г. 15 ноября скончался.

აკადემიკოს სიმონ ჯანაშიას ურთმები
ТРУДЫ АКАДЕМИКА СИМОНА НИКОЛАЕВИЧА
ДЖАНАШИА

1923

1. ახალი ხანა ქართულმეტყველებაში. პროფ. ივ. ჯავახიშვილის მოხსენება [შინაარსი]. — გაზ. „ლომისი“, 1923, № 26, გვ. 1. — ხელშერა S.

Новый этап грузиноведения. Докл. проф. Ив. Джавахишвили. [Содержание]. — Газ. «Ломиси», 1923, № 26, с. 1. — Подпись S.

1924

2. კიდევ ერთი ნაშთი ხანმეტობისა თანამეღროვე ქართულ-შ. — ქართული საენათმეცნიერო საზოგადოების წელიწდეული. [წგ.] 1—2, 1923—1924, გვ. 117—118. — წაკითხულია მოხსენებად ქართული საენათმეცნიერო საზოგადოების საჯარო სხდომაზე 1924 წლის 18 თებერვალს. — არის ცალკე ამონაბეჭდი.

Еще один пережиток ханметной формы в современном грузинском языке. — Ежегодник Грузинского языковедческого общества. [Кн.] 1—2, 1923—1924, с. 117—118. — Докл. на заседании Грузинского языковедческого общества, 18 февр. 1924 г. — Имеется отд. оттиск.

3. უზენაესი ოვთაების აფხაზური სახელწოდების ფორმისათვას. — ქართული საენათმეცნიერო საზოგადოების წელიწდეული. [წგ.] 1—2, 1923—1924, გვ. 69—73. — წაკითხულია მოხსენებად ქართული საენათმეცნიერო საზოგადოების საჯარო სხდომაზე 1923 წლის 6 მაისს. — არის ცალკე ამონაბეჭდი.

К вопросу о форме абхазского названия верховного божества. — Ежегодник Грузинского языковедческого общес-

ства. [Кн.] 1—2, 1923—1924, с. 69—73. Докл. на публичном заседании Грузинского языковедческого общества, 6 мая, 1923 г. — Имеется отд. оттиск.

1925

4. Цხарებად საბა ასურისაძ. ძეგლის პუბლიკაცია გამოკვლევითა და კომენტარითურთ. — კრ.: არილი. ტფილისის უნივერსიტეტის რექტორის პროფესორ ივანე ჯავახიშვილისადმი მისი სამეცნიერო მოღვაწეობის 25 წლისთავზე (1900—1925) მოწაფეთა მიერ მიძღვნილი კრებული. ტფ., 1925, ვ. 1—24. — რეზიუმე ფრანგ. და გერმ. ენ.

Житие Саба Асури. Публикация памятника с исследованием и комментариями. — В сб.: Арили. Сборник, посвященный 25-летию научной деятельности ректора Тбилисского гос. университета проф. Ив. Джавахишвили (1900—1925) его учениками. Тифлис, 1925, с. 1—24.—Резюме на франц. и нем. яз.

1926

5. К истории абхазского языка. Тезисы доклада. — Второй краеведческий съезд Черноморского побережья и Западного Кавказа. Батуми, 1926, с. 47—48.

1932

6. საქართველოს ისტორია. განაკვეთი 1. გვაროვნული წყობილება ქართველ ტომებში. ტფ., 1932. 48 ვ. (საქ. სსრ განათლ. სახ. კომისარიატი. დაუსწრ. პედ. ინ-ტი). ტექსტი ლითოგრაფირებულია.

История Грузии. Вып. 1. Родовой строй у грузинских племен. Тифлис, 1932. 48 с. (Нар. комиссариат просвещения ГССР, Заочн. пед. ин-т). Литогр. издание.

7. საქართველოს ისტორია. განაკვეთი 2. საზოგადოებრივი კლასებისა და სახელმწიფოს წარმოშობა ქართველ ტომებში. ტფ., 1932. 43 ვ. (საქ. სსრ განათლ. სახ. კომისარიატი. დაუსწრ. პედ. ინ-ტი).

История Грузии. Вып. 2. Происхождение общественных

классов и государства у грузинских племен. Тифлис, 1932. 43 с. (Нар. комисариат просвещения ГССР. Заочн. пед. ин-т).

8. ტაბულა იმ ანბანთა, რომელიც იხმარებოდნენ და იხმარებიან აფხაზური ბგერების გამოსახატავად. ტფ., საქ. განსახუმის გამოცემა, 1932.

Таблица алфавитов, употреблявшихся и употребляющихся для изображения абхазских звуков. Тифлис, Изд. НКП ГССР, 1932.

9. ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დადგენისათვის. ნაკვ. 1. „ური“ და „იური“ ბოლოსართების ხმარებისათვის ნასესხებ სიტყვებში [ღოც. ს. ჯანაშიას მოხსენების მიხედვით]. ტფ., სახელგამი, 1932. 14 გვ.

К установлению норм грузинского литературного языка. Вып. 1. К употреблению суффиксов «ури» и -«иури» в заимствованных словах. [По докладу доц. С. Джанашиа]. Тифлис, Госиздат, 1932. 14 с.

1933

10. ერთი ფურცელი საქართველოს კულტურული ისტორიიდან. — მიმომხილველი, 1933, ტ. 2.

Страница из культурной истории Грузии — Мимомхилвели, 1933, т. 2.

11. საქართველოს ისტორია. განაკვეთი 3. ადრეული ფეოდალიზმი. ტფ., 1933. 131 გვ. (საქ. სსრ განათლების სახ. კომისარიატი დაუსწრ. პედ. ინ-ტი).

История Грузии. Вып. 3. Ранний феодализм. Тифлис, 1933. 131 с. (Нар. комисариат просвещения ГССР. Заочн. пед. ин-т).

12. საქართველოს ისტორიის პროგრამა საშუალო სკოლისათვის. — წიგნში: „საშუალო სკოლის პროგრამები. 1. ქართული ენა. 2. ლიტერატურა. 3. ისტორია“. საქ. სსრ განათლების სახალხო კომისარიატის სასწავლო-მეთოდური სექტორი. გამოცემა სახ. გამომცემლობის სასწ.-პედაგოგიური სექტორისა. ტფ., 1933. — 6. ბერძენიშვილის თანავტორობით.

Программа истории Грузии для средних школ. — В кн.: «Программы для средних школ. 1. Грузинский язык. 2. Литература. 3. История». Учебно-методический сектор Народного комисариата просвещения ГССР. Изд. учебно-педагогического сектора госиздата, Тифлис, 1933. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили.

1935

13. ეგნატე ინგოროვას გენეალოგიისათვის. — ლიტერატურული მემკვიდრეობა, 1935, წგ. 1, გვ. 65—71.

К генеалогии Эгнате Ингороква. — Литературули мемквидреоба, 1935, кн. 1, с. 65—71.

14. „ვეფხის-ტყაოსნის“ პირველი რუსული თარგმნის გამო. — ლიტერატურული გაზეთი, 1935, 30 იანვ., გვ. 3—4.

О первом русском переводе «Вепхис-ткаосани». — Литературули газети, 1935, 30 янв., с. 3—4.

15. კათედრის მუშაობის გარდაქმნისათვის. — ბოლშევიკური კადრებისათვის, 1935, 12 დეკ., გვ. 2.

К преобразованию работы кафедры. — Большевикури кадребисатвис, 1935, 12 дек., с. 2.

16. რა მოხდა 2000 წლის წინათ საქართველოში. — ბოლშევიკური კადრებისათვის, 1935, 31 ოქტ., გვ. 2. — ტექსტის ბოლოს შენიშვნა: იბეჭდება ისტორიული ფაქტის სტუდენტ ენუქიძის პასუხისმას.

Что произошло в Грузии 2000 лет назад. — Большевикури кадребисатвис, 1935, 31 окт., с. 2. — В конце текста примеч.: Печатается в ответ студенту ист. фак-та Енукидзе.

17. ფეოდალური რევოლუცია საქართველოში. ნარკვევი ფეოდალიზმის წარმოშობის ისტორიიდან საქართველოში. ტფ., ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1935. 132 გვ.

Феодальная революция в Грузии. Очерк из истории происхождения феодализма в Грузии. Тифлис, Изд-во Тифл. ун-та, 1935. 132 с.

1936

18. არაბთა მფლობელობის დამყარება ქართლში. — კომუნისტური აღზრდისათვის, 1936, № 5, გვ. 8—18.

Установление арабского владычества в Картли. — Коммунистури агзрдисатвис, 1936, № 5, с. 8—18.

19. არაბობა საქართველოში. ტფ., ტფილისის დაუსწრ. პედ. ინ-ტის გამ-ბა, 1936, 71 გვ. [ტფ. სახელმწ. უნ-ტის საქართველოს ცტორის კათედრა].

Арабы в Грузии. Тифлис, Изд-во заочн. пед. ин-та, 1936. 71 с. [Кафедра истории Грузии Тифл. гос. ун-та].

20. გამარჯვებისათვის ყველა პირობები მოგვეპოვება. [ტფილისის სახელმწ. უნ-ტის საპატიო სიგელით დაჯილდოებასთან დაკავშირებით]. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1936, 4 იანვ., გვ. 2.

Есть все условия для успеха. [По поводу награждения Тифл. гос. ун-та почетной грамотой]. — Ахалгазрда комунисти, 1936, 4 янв., с. 2.

21. გერმანული eɪ დიფთონგის გადმოცემისათვის ქართულში. [ს. ჯანაშიას მოხსენების მიხედვით]. თეზისები. — წგ-ში: სალი-ტერატურო ქართულის ნორმები. ტ. 1, ტფ., ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1936, გვ. 61—64.

К передаче немецкого дифтонга eɪ в грузинском языке. [По докладу С. Джанашиა]. Тезисы. — В кн.: Нормы грузинского литературного языка. Т. 1. Тифлис, Изд-во Тифл. ун-та, 1936, с. 61—64.

22. დავით ჩქოტუა და მისი ნარკვევები „ვეფხის-ტყაოსნის“ შესახებ. — ტფილ. უნ-ტის შრომები, 1936, ტ. 1, გვ. 186—189.

Давид Чхотуа и его очерки о «Велхис-ткаосани». — Труды Тифл. ун-та, 1936, т. 1, с. 186—189.

23. ეგრისის სამეფოს წარმოშობა. — ტფილ. უნ-ტის შრომები, ტ. 1, 1936, 266—276. — არის ცალკე ამონაბეჭდი.

Возникновение Эгрисского царства. — Труды Тифл. ун-та, т. 1, 1936, с. 266—276. — Имеется отд. оттиск.

24. მსახლეობრივის შეთანხმება საზღვრულთან [წითელი დროშის თუ წითელ დროშის?]. მოხსენების თეზისები. — წგ-ში: სალი-ტერატურო ქართულის ნორმები. ტ. 1. ტფ., ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1936, გვ. 19—21.

Согласование определяющего слова с определяемым в грузинском языке [Цители дрошис или цител дрошис?] тезисы.

сы доклада. — В кн.: Нормы литературного грузинского языка. Т. 1. Тифлис, Изд-во Тифл. ун-та, 1936, с. 19—21.

25. საქართველოს ისტორია უძველესი დროიდან მე-13 სა-უკუნემდე (კონსპექტის პროექტი). — ტფილ. უნ-ტის შრომები, ტ. 5, 1936, გვ. 61—76. — არის ცალკე ამონაბეჭდი.

История Грузии с древнейших времен до 13-го века. (Проект конспекта). — Труды Тифл. ун-та, т. 5, 1936, с. 61—76. — Имеется отд. оттиск.

26. -ურ და -იურ ბოლოსართთა ხმარებისათვის ნასესხებ სიტყვებში. — წგ-ში: სალიტერატურო ქართულის ნორმები. მოხსენებათა თეზისები. ტ. 1, ტფ., ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1936, გვ. 40—42.

Употребление суффиксов -ур и -иур в заимствованных словах. — В кн.: Нормы литературного грузинского языка. Тезисы докладов. т. 1, Тифлис, Изд-во Тифл. ун-та, 1936, с. 40—42.

27. ხეტების ისტორიისა და ენის საკითხისათვის. — კომუნისტი, 1936, 21 დეკ., გვ. 2—3; Заря Востока, 1936, 21 дек., с. 2, 4.

К вопросу о языке и истории хеттов. — Коммунисти, 1936, 21 дек., с. 2—3; Заря Востока, 1936, 21 дек., с. 2, 4.

28. О работе кафедры по истории Грузии. — ('Арвацайн усаног), орган. гос. ун-та Армении, 1936, 7 ноября. (№ 23), с. 2.

1937

29. დე ლა პორტის ცნობები საქართველოს შესახებ და წყარო ინტერპოლაციებისა მათს რუსულ თარგმანში. — მასალები საქართველოს და კავკასიის ისტორიისათვის, ნაკვ. 3, 1937, გვ. 215—225. — მოხსენდა საქ. საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოებას 1929 წ. 18 იანვარს საზოგადო კრებაზე, ოქმი № 273.

Сведения Де ла Порта о Грузии и источник интерполяций в их русском переводе. — Материалы по истории Грузии и Кавказа. Вып. 3, 1937, с. 215—225. — Доклад на общем

собрании Грузинского общества истории и этнографии 18-го января 1929 г., протокол № 273.

30. თუბალ-თაბალი, ტიბარენი, იბერი. — ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტის მოამბე, ტ. 1, 1937, გვ. 185—245. — რეზიუმე რუს. ენ. — არის ცალკე ამონაბეჭდი.

Тубал-табал, тибарен, ибер. — Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры, т. 1, 1937, с. 185—245.— Резюме на рус. яз. Имеется отд. оттиск.

31. საზოგადოებრივი მეცნიერებანი საბჭოთა საქართველოში დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 20 წლისთავზე. — ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტის მოამბე, ტ. 1, 1937, გვ. XI—XL.

Общественные науки в Советской Грузии к 20 годовщине Великой Октябрьской Социалистической революции. — Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры, т. 1, 1937, с. XI—XL.

32. საქართველო აღრინდელი ფეოდალიზაციის გზაზე. ტფ., ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1937, 152 გვ. (ტფილ. სახელმწ. უნ-ტის საქ. ისტორიის კათედრა).

რეც.: ბერძენიშვილი, ნ. — მიმომხილველი, ტ. 3, თბ., 1953, გვ. 287—305. — წგ-ში: ბერძენიშვილი, ნ. საქართველოს ისტორიის საკითხები, წგ. 3. თბ., 1966, გვ. 361—384.

Грузия на пути ранней феодализации. Тифлис, Изд-во Тифл. ун-та, 1937. 152 с. (Кафедра истории Грузии Тифл. гос. ун-та).

Рец.: Бердзенишвили, Н. — Мимомхилвели, т. 3, Тб., 1953, с. 287—305. — В кн.: Бердзенишвили, Н. Вопросы истории Грузии. Кн. 3. Тб., 1966, с. 361—384.

33. საქართველოს ისტორიის კურსის პროგრამა დაუსწრებელი პედინსტიტუტებისათვის. ტფ., ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1937. 22 გვ.— ნ. ბერძენიშვილის თანაავტორობით.

Программа курса истории Грузии для заочных пединститутов. Тифлис, Изд-во Тифл. ун-та, 1937. 22 с. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили.

34. ურარტუ. — კომუნისტური აღზრდისათვის, 1937, № 10,
გვ. 46—55.

Урарту. — Комунистури аგзрдисатвис, 1937, № 10,
с. 46—55.

35. შეხედულება ფეოდალური აღზრდისა და განათლების შე-
სახებ და მათი წესები XVII საუკუნის საქართველოში. — კრ-ში:
სწავლა-აღზრდის ისტორია საქართველოში. მასალების კრებული,
ტ. 1, ტფ., პედაგოგიკის სამეცნ.-კვლევითი ინ-ტი, 1937, გვ. 23—
33.

Взгляд на феодальное воспитание и просвещение и их
правила в Грузии XVII века. — В сб.: История обучения и
воспитания в Грузии. Сборник материалов. Т. 1. Тифлис,
Научно-исслед. ин-т педагогики, 1937, с. 23—33.

36. წინასიტყვაობა. — წგ-ში: ფონეტიკური ლიტერატურის
ანოტირებული ბიბლიოგრაფია. 1. ქართველური ენები. პროფ.
გ. ახვლედიანის რედ-ით. ტფ., სსრკ მეცნ. კვალემიის საქ. ფილი-
ალის გამ-ბა, 1937, გვ. (01—02).

Предисловие. — В кн.: Аннотированная библиография
фонетической литературы. 1. Картвельские языки. Под ред.
проф. Г. Ахвледиани. Тифлис, Изд-во Груз. филиала Акад.
наук СССР, 1937, с. (01—02).

37. К критике Моисея Хоренского. — Материалы по
истории Грузии и Кавказа. вып. 6, 1937, с. 471—503.

38. The Abkhasian Name of the Supreme Being. Georgica,
Journal of Georgian and Caucasian Studies, Nos. 4—5, Autumn
1937. pp. 287—289.

1938

39. ბრძოლა მიწის ფეოდალური მითვისებისათვის ძველ სა-
ქართველოში. — კომუნისტური აღზრდისათვის, 1938, № 4—5, გვ.
32—40.

Борьба за феодальное присвоение земли в древней Гру-
зии. — Комунистури агзрдисатвис, 1938, № 4—5, с. 32—40.

40. დიდი შესაძლებლობა, დიდი პერსპექტივები. [თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 20 წლისთავის გამო]. — კომუნისტი, 1938, 30 მაისი, გვ. 3.

Большие возможности, большие перспективы. [К 20-летию Тбил. гос. ун-та]. — Коммунисти, 1938, 30 мая, с. 3.

41. ივანე ჯავახიშვილი. — მნათობი. 1938, № 6, გვ. 94—101. Иване Джавахишвили. — Мнатори, 1938, № 6, с. 94—101.

42. საქართველოს ისტორიის კურსის პროგრამა. თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1938. 20 გვ. — 6. ბერძენიშვილის თანაავტორობით.

Программа курса истории Грузии. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1938. 20 с. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили.

43. საქართველოს ისტორიის კურსის პროგრამა სამასტავლებლო ინსტიტუტისათვის. თბ., საქ. სსრ განათლების სახ. კომისარიატი. უმაღლესი სკოლების სამსართველო, 1938. 18 გვ. — 6. ბერძენიშვილის თანაავტორობით.

Программа курса истории Грузии для педагогического института. Тб., Нар. комиссариат просвещения ГССР, 1938. 18 с. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили.

44. ქართული ენა აფხაზური სკოლებისათვის. [სწავლების 1-ლი წელი]. სოხუმი, აფხაზეთის ასსრ-ის სახელგამი, 1938. 130 გვ.—ქართულ-აფხაზური ლექსიკონი, გვ. 109—128. — დ. ი. გულიას და ბ. ვ. ჯანაშიას თანაავტორობით.

Грузинский язык для абхазских школ. [Первый год обучения]. Сухуми, Госиздат Абхаз. АССР, 1938. 130 с. — Грузинско-абхазский словарь, с. 109—128. — В соавторстве с Д. И. Гулиа и Б. П. Джанашиа.

45. წინასიტუვაობა. — ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტის მთამბე, ტ. 3, 1938, გვ. IX—XII.

Предисловие. — Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры, т. 3, 1938, с. IX—XII.

46. Давид Чхотуа и его очерки о поэме Руставели. — В кн.: Сборник Руставели. К 750-летию «Вепхисткаосани». Тб., Изд-во Груз. филиала Акад. наук СССР, 1938, с. 199—203.

47. По поводу одного «похода» С. Н. Карабадзе. — Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры, т. 4, 1938, с. 163—186.

48. Предисловие к сборнику Руставели. — Сборник Руставели Тб., Изд-во Груз. филиала Акад. наук СССР, 1938, с. IX—XII.

1939

49. ბარათაშვილთა გენეალოგიისათვის. — წე. ში ბ. ბარათაშვილი. ლექსები. პოემა. წერილები. თბ., „ფედერაცია“. 1939, გვ. 131—144.

К генеалогии Бараташвили. — В кн.: Н. Бараташвили. Стихи. Письма. Тб., «Федерация», 1939, с. 131—144.

50. გაათეცებული ენერგიით ვიმუშავებთ. (საკ. კპ(ბ) XVIII ყრილობის გამო). — კომუნისტი, 1939, 11 მარტი, გვ. 3. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1938, 11 მარტი, გვ. 2.

Будем работать с удесятеренной энергией. (В связи с XVIII съездом ВКП(б). — Коммунисти, 1939, 11 марта, с. 3;— Ахалгазрда коммунисти, 1939, 11 марта, с. 2.

51. გიორგი შარვაშიძე. ნარკვევი აფხაზეთისა და სამეგრელოს კულტურული ისტორიიდან. — მასალები საქართველოსა და კავკასიის ისტორიისათვის, 1939, ნაკვ. 3, დამატებანი: გ. შარვაშიძის ლიტერატურული მემკვიდრეობიდან და მ. შარვაშიძის წერილი. 96 გვ.

Георгий Шарвашидзе. Очерк из культурной жизни Абхазии и Мегрелии. — Материалы по истории Грузии и Кавказа, 1939, вып. 3. Приложения: Из литературного наследия Г. Шарвашидзе и письмо М. Шарвашидзе. 96 с.

52. ვიცოთ ბოლომდე ერთგულნი (მეცნიერებისა და ხელოვნების მუშაკები საქმით უბასუხებენ პარტიისა და მთავრობის მითითებებს. საკ. კპ(ბ) XVIII ყრილობის გამო). — კომუნისტი, 1939, 1 აპრ., გვ. 3.

Будем до конца верными. (Работники науки и искусства делом ответят на указания партии и правительства. В связи с XVIII съездом ВКП(б). — Коммунисти, 1939, 1 апр., с. 3.

53. სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალი. [სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის თავმჯდომარის მოაღვილის პროფ. ს. ჯანაშიას მოხსენებიდან]. — კომუნისტი, 1939, 3 ოქტ., გვ. 2., პორტრეტით.

Грузинский филиал Академии наук СССР. [Из доклада замест. председателя Грузинского филиала Акад. наук СССР С. Джанашиа]. — Коммунисти, 1939, 3 окт., с. 2, с портр.

54. საქართველოს ისტორიის პროგრამა. თბ., თბილ. უნ-ტეს გამ-ბა, 1939. 20 გვ. — 6. ბერძენიშვილის თანაავტორობით.

Программа истории Грузии. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1939. 20 с. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили.

55. ქართული ენა აფხაზური სკოლებისათვის. [სწავლების პირველი წელი]. მე-2 შევსებ. და შესწ. გამოცემა. სოხუმი, აფხაზეთის ასსრ-ის სახელგამი, 1939. 144 გვ. — ქართულ-აფხაზური ლექსიკონი, გვ. 121—141. — დ. ი. გულიას და ბ. პ. ჯანაშიას თანაავტორობით.

Грузинский язык для абхазских школ. [Первый год обучения]. Изд. 2-е, доп. и испр. Сухуми, Госиздат Абхаз. АССР, 1939. 144 с. — Грузинско-абхазский словарь, с. 121—141. — В соавторстве с Д. И. Гулиа и Б. П. Джанашиа.

56. ქართული პატრონულობის ბუნებისა და წარმოშობის საკითხისათვის. [მოხსენების თეზისები]. — სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის სესია, 1939 წ. 27—30 სექტ., მოხსენებათა თეზისები. თბ., 1939, გვ. 11—13.

К вопросу о природе и происхождении грузинского «патронмоба». [Тезисы доклада]. — Сессия Груз. филиала Акад. наук СССР, 27—30 сент. 1939. Тезисы докладов. Тб., 1939, с. 11—13.

57. Иван Александрович Джавахишвили. [Профессор Тбилис. гос. ун-та, директор Музея Руставели, кандидат в действит. члены Акад. наук СССР]. — Правда, 1939, 24 янв., с. 3. — В соавторстве с Г. Хачапуридзе, Н. Мусхелишвили и Д. Кипшидзе.

58. История СССР с древнейших времен до образования древнерусского государства. Ч. I—II, М.—Л., АН СССР, 1939.

424 с. На правах рукописи. — В соавторстве с С. М. Артамоновым, А. Арциховским и др. [Параграфы о Грузии].

59. История СССР с древнейших времен до образования древнерусского государства. Ч. III—IV. М.—Л., АН СССР, 1939. 531 с. На правах рукописи. — В соавторстве с С. М. Артамоновым, А. Арциховским и др. [Параграфы о Грузии].

60. Программа курса истории Грузии. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1939, 16 с.

61. Советская Грузия к Всесоюзной сельскохозяйственной выставке. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1939. 48 с. с илл.

1940

62. აფხაზთა სამეფოს ისტორიადან. [მოხსენების თეზისები]. — სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის გამსვლელი სესია ქ. სოხუმში, 1940 წ. 26—29 სექტემბერი. დღის წესრიგი და მოხსენებათა თეზისები. თბ., 1940, გვ. 12—13.

Из истории Абхазского царства. [Тезисы доклада]. — Выездная сессия Грузинского филиала АН СССР в Сухуми, 26—29 сентября 1940 г. Порядок дня и тезисы докладов. Тб., 1940, с. 12—13.

63. გათხრები არმაზში და იქ აღმოჩენილ ძეგლთა ისტორიული მნიშვნელობა. საუბარი ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის აკად. ნ. მარის სახ. ინსტიტუტის დირექტორთან — პროფ. ს. ჯანაშვილთან. — კომუნისტი, 1940, 1 დეკ., გვ. 4.

Раскопки в Армази и историческое значение обнаруженных там памятников. Беседа с директором Института языка, истории и материальной культуры им. Акад. Н. Я. Марра проф. С. Н. Джанашвили. — Коммунисти, 1940, 1 дек., с. 4.

64. „სსრ კავშირის ისტორია“ და კავკასიის ხალხთა ისტორია. [„სსრ კავშირის ისტორია“, ტ. 1. უძველესი დროიდან XVIII საუკუნის ბოლომდე. პროფ. ვ. ი. ლებედევის, აკად. ბ. დ. გრეკოვის, მეცნ. აკად. წ.-ქ. ს. ვ. ბახრუშინის რედაქციით. ტ. 2, რუსეთი XIX საუკუნეში. პროფ. ბ. ვ. ნეჩინას რედ-ით. მ., „სო-5. სიმონ ჯანაშვილი“

ცეკვიზი“, 1939—1940 წწ. რეც.]. — საბჭოთა გამწვლებელი,
1940, 8 აგვ., გვ. 2—3. — Известия, 1940, 11 июля, с. 3.

«История СССР» и история народов Кавказа. [«История СССР». Т. 1, С древнейших времен до конца XVIII в., под ред. проф. В. И. Лебедева, акад. Б. Д. Грекова, чл. корр. АН С. В. Бахрушина. т. 2. Россия в XIX веке. Под ред. проф. М. В. Нечкиной. М., «Соцэкиз», 1939—1940 [Рец.] — Сабчота масцавлебели. 8 авг., 1940, с. 2—3; Известия, 1940, 11 июля, с. 3.

65. საქართველოს ისტორია VII ს. ძვ. წ. X ს. ახ. წ. თბ., საბლიტგამი, 1940. 99 გვ.— ხელნაწერის უფლებით.

История Грузии. VII в до н. э. X в. н. э. Тб., Саблитгами, 1940. 99 с. — На правах рукописи.

66. საქართველოს ისტორია უძველესი დროიდან ახ. წ. X საუკუნეები. სახელმძღვანელოს მაკეტი, შედგენილი ივ. ჯავახიშვილის, ნ. ბერძენიშვილის და გ. ხაჭაპურიძის თანაავტორობით. თბ., სახელგამი, 1940, 66 გვ.

История Грузии с древнейших времен до X века новой эры. Макет учебника, составленный в соавторстве с Ив. Джавахишвили, Н. Бердзенишвили и Г. Хачапуридзе. Тб., Сахелгами, 1940. 66 с. — На правах рукописи.

67. საქართველოს ისტორია უძველესი ხანიდან ჩვენს დრომდე. თბ., სახელგამი, 1940. 488[2] გვ. ივ. ჯავახიშვილის, ნ. ბერძენიშვილის და გ. ხაჭაპურიძის თანაავტორობით — ხელნაწერის უფლებით.

История Грузии. С древнейших времен до наших дней. Тб., Сахелгами, 1940. 488, [2] с. — В соавторстве: с Ив. Джавахишвили, Н. Бердзенишвили и Г. Хачапуридзе. — На правах рукописи.

68. საქართველოს ისტორიის პროგრამა. თბ., თბილ. სახელმწუნ-ტის გამ-ბა, 1940. 19 გვ.— ნ. ბერძენიშვილის თანაავტორობით.

Программа истории Грузии. Тб., Изд-во тбил. гос. ун-та, 1940. 19 с. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили.

69. უძველესი ეროვნული ცნობა ქართველთა პირველსაცხოვრისის შესახებ მახლობელი აღმოსავლეთის ისტორიის სინათლეზე. — ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტის მთამბე, ტ. 5—6, 1940, გვ. 633—694. — არის ფალკე ამონაბეჭდი.

Древнейшее национальное известие о первоначальном расселении грузин в свете истории Ближнего Востока. — Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры, т. 5—6, 1940, с. 633—694. — Имеется отд. оттиск.

70. ფსევდო-არსენი. — სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის მოამბე, ტ. 1, 1940, გვ. 475—482. — რეზიუმე რუს. ენაზე. — ბიბლიოგრ.: 10 სხვ.

Псевдо-Арсений. — Сообщ. Груз. филиала Акад. наук СССР, т. 1, № 6, 1940, с. 475—482. — Резюме на рус. яз.— Библиогр.: 10 назв.

71. ქართველთა წარმომავლობის საკითხისათვის. [მოხსენების თეზისები]. თბილისის სახელმწ. უნივერსიტეტის 1940 წ. 7—11 მაისის სამეცნიერო სესია. მოხსენებათა თეზისები. თბ., 1940, გვ. 106—107.

К вопросу о происхождении грузин. [Тезисы доклада]. Науч. сессия Тбил. гос. ун-та, 7—11 мая 1940 г. тезисы докладов. Тб., 1940, с. 106—107.

72. ჩერქეზული (აღილეური) ელემენტი საქართველოს ტოპონიმიკაში. — (ისტორიული პრობლემები ქართული ონომასტიკონის სინათლეზე, 1). — სსრკ მეცნ. აკადემიის საქართველოს ფილიალის მოამბე, ტ. 1 № 8, 1940, გვ. 623—628. — ლიტ-რა 4 სხვ.

Черкесский (адыгейский) элемент в топонимике Грузии. — Сообщ. Груз. филиала Акад. наук СССР, т. 1, № 8, 1940, с. 623—628.

73. Иван Александрович Джавахишвили. [Некролог]. — Сообщ. Груз. филиала Акад. наук СССР, т. 1, № 9, 1940, с. 641—646.

74. Новые редкие археологические находки в Армази. Беседа с проф. С. Н. Джанашиа. — Заря Востока, 1940, 1 дек., с. 4.

75. О времени и условиях возникновения Абхазского царства. — Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры, т. 8, 1940, с. 137—152.

76. Письмо в редакцию проф. С. Н. Джанашиа. [По поводу учебника «История СССР» для вузов]. — Историк марксист, 1940, кн. 12, с. 141—149.

77. 35 лет общественно-педагогической и литературной деятельности А. М. Чочуа. — Заря Востока, 1940, 17 февр., с. 3.

1941

78. აკად. ს. ჯანაშიას სიტყვა [საქართველოს მეცნიერთა ანტიფაშისტურ მიტინგზე თბილისში 19 ოქტომბერს]. — კომუნისტი, 1941, 21 ოქტ. გვ. 2;

Речь академика С. Джанашиа. [На антифашистском митинге ученых Грузии в Тбилиси 19-го октября]. — Коммунисти, 1941, 21 окт., с. 2; Заря Востока, 21 окт., с. 3, с портр.

79. გამარჯვების მტკიცე რწმენით. — კომუნისტი, 1941, 7 ნოემბ., გვ. 3.

С несокрушимой верой в победу. — Коммунисти, 1941, 7 ноябр., с. 3.

80. დიდი მეცნიერი ივანე ჯავახიშვილი. [გარდაცვალებიდან ერთი წლისთავის გამო]. — კომუნისტი, 1941, 22 ნოემბ., გვ. 4 — ხელმოწერა აკად. ს. მუსხელიშვილი, ს. ჯანაშია და სხვ.

Крупный ученый Иване Джавахишвили. [К годовщине со дня кончины]. — Коммунисти, 1941, 22 ноябр., с. 4. — Подпись: акад. Н. Мусхелишвили, С. Джанашиа и др.

81. დიდი შენაძენი. [სოფ. კლდეეთის არქეოლოგიური აღმოჩენის შესახებ]. — ლენინელი (ზესტაფონი), 1941, 5 დეკ., გვ. 3.

Большое приобретение. [Об археологических находках в с. Клдеети]. — Ленинели (Зестафони), 1941, 5 дек., с. 3.

82. თბილისი — საქართველოს დედაქალაქი. [სოციალისტური მშენებლობის მიღწევები]. — საბჭ. აფხაზეთი, 1941, 25 თებ., გვ. 8.—Батумский рабочий, 1941, 15 февр., с. 3.

Тбилиси — столица Грузии. [Успехи социалистического строительства]. — Сабчота Абхазети, 1941, 25 февр., с. 8.— Батумский рабочий, 1941, 15 февр., с. 3.

83. ქონსტანტინე პორფიროვენეტის ცნობები ტაო-კლარჯეთის ბაგრატიონთა შესახებ. — თბილ. უნ-ტის შრომები, ტ. 18, 1941, გვ. 69—85. — არის ცალკე ამონაბეჭდი.

Сведения Константина Порфириогенета о Тао-Кларджетских Багратионах.—Труды Тбил. ун-та, т. 18, 1941, с. 69—85.—Имеется отд. оттиск.

84. მცენიერება საბჭოთა საქართველოში 20 წლის მანძილზე. [მოხსენების თეზისები]. — საქართველოს სსრ მეცნ. აკად. პირველი სესია. 1941 წ. 27 თებერვალი — 2 მარტი. მოხსენებათა თეზისები. თბ., 1941, გვ. 3—4.

Наука в Советской Грузии за 20 лет. [Тезисы доклада]. — Первая сессия Академии наук Грузинской ССР. 27 февраля — 2 марта 1941 г. Тезисы докладов. Тб., 1941, с. 3—4.

85. მტერს დაღუპვა არ ასცდება. — კომუნისტი, 1941, 25 ივნ., გვ. 1; — კომუნისტური აღზრდისათვის, 1941, № 6, გვ. 70. — ხელმოწერა: აკად. ნ. მუსხელიშვილი, ს. ჯანაშია და სხვ.

Врагу не избежать поражения. — Комунисти, 1941, 25 июня, с. 1; — Комунистури агзрдисатвис, 1941, № 6, с. 70.—Подпись: акад. Н. Мусхелишвили, акад. С. Джанашша и др.

86. მშობლიური ისტორიის გმირული ფურცლები. — კომუნისტი, 1941, 25 ივლ., გვ. 3; 18 სექტ., გვ. 3.

Героические страницы родной истории. — Комунисти, 1941, 25 июля, с. 3, 18 сент., с. 3.

87. საქართველოს ისტორიის პროგრამა (XIX—XX საუკუნეები). თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1941. 10 გვ.

Программа истории Грузии (XIX—XX вв.). Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1941. 10 с.

88. საქართველოს ისტორიის პროგრამა. თბ., საქ. სსრ განათლების სახალხო კომისარიატის უმაღლეს სკოლების სამსახურთველო. თსუ დაუსწ. პედ. განყ-ბის გამ-ბა, 1941. 19 გვ.— ნ. ბერძენიშვილის თანაავტორობით.

Программа истории Грузии. Тб., Изд-во заочн. отд-ния тбил. гос. ун-та, 1941. 19 с. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили.

89. საქართველოს ისტორიის კურსის პროგრამა. ქუთაისი, ქუთაისის აღ. წულუკიძის სახ. სახელმწ. პედ. ინ-ტი, 1941. 15 გვ. — 6. ბერძენიშვილის თანავტორობით.

Программа курса истории Грузии. Кутаиси, Кутаисский пед. ин-т им. Ал. Цулукидзе, 1941. 15 с. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили.

90. საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელო. [გამოსაცემად მომზადდა ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტის მიერ]. — კომუნისტი, 1941, 7 თებ., გვ. 2.

Учебник истории Грузии [Подготовлен к изданию Институтом языка, истории и материальной культуры]. — Коммунисти, 1941, 7 февр., с. 2.

91. საქართველოს მეცნიერებისა და ხელოვნების მუშაკები — სოციალისტური სამშობლოს პატრიოტები. — კომუნისტი, 1941, 20 ივლ., გვ. 1.—Заря Востока, 1941, 19 июля, с. 2.—ხელმოწერა: 6. მუსხელიშვილი, ს. ჯანაშია [და სხვ.].

Работники науки и искусства Грузии — патриоты социалистической родины. — Коммунисти, 1941, 20 июля, с. 1; — Заря Востока, 1941, 19 июля, с. 2. — Подпись: акад. Н. Мусхелишвили, акад. С. Джанашия [и др.].

92. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. [საუბარი სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის თავმჯდომარესთან აკად. ნ. ი. მუსხელიშვილთან და სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქ. ფილიალის თავმჯდომარის მოადგილესთან პროფ. ს. ჯანაშიასთან]. — კომუნისტი, 1941, 26 იანვ., გვ. 2.

Академия наук Грузинской ССР. [Беседа с председателем Грузинского филиала Академии наук СССР акад. Н. И. Мусхелишвили и замест. председателя Грузинского филиала Акад. наук СССР с проф. С. Джанашиа]. — Коммунисти, 1941, 26 янв., с. 2.

93. საქართველოს შესანიშნავ აღამიანთა ცხოვრება [მათი ბიოგრაფიების შედგენის შესახებ]. — კომუნისტი, 1941, 30 იანვ., გვ. 3.—ხელმოწერა: შალვა დადიანი, სიმონ ჯანაშია [და სხვ.].

Жизнь замечательных людей Грузии. [О составлении их биографии]. — Коммунисти, 1941, 30 янв., с. 3. — Подпись: Ш. Дадиани, С. Джанаша [и др.].

94. საქართველოს ძელი ისტორიული ძეგლები. — კომუნისტი, 1941, 1 ივნ. გვ. 2.

Древние исторические памятники Грузии. — Коммунисти, 1941, 1 июня, с. 2.

95. ფასიზმი. — ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტის მთამბე, ტ. 10, 1941, გვ. 345—353.

Фасид. — Сообщ. Ин-та языка, истории и материальной культуры, т. 10, 1941, с. 345—353.

96. ფაშიზმი მეცნიერების მტერია. — ბოლშევიკი, 1941, № 5—6, გვ. 36—41. — ავტ.: ნ. მუსხელიშვილი, ს. ჯანაშია [და სხვ.] — არის ცალკე გამოცემა.

Фашизм враг науки. — Болшевики, 1941, № 5—6, с. 36—41. — Авторы: Н. Мусхелишвили, С. Джанаша [и др.]. — Имеется отд. издание.

97. Все наши силы — фронту! [Отклики деятелей науки Грузии на обращение антифашистского митинга ученых в Москве]. — Заря Востока, 1941, 17 окт., с. 3.

98. Заметки лектора. [С. Н. Джанаша — лектор Тбил. Комитета КП(б) Грузии. О тематике лекций]. — Заря Востока, 1941, 28 ноября, с. 3.

99. Иван Александрович Джавахишвили (1876—1940). Некролог. — Вестник Акад. наук СССР, 1941, № 1, с. 68—70.

100. Мцхета — древняя столица Грузии. [Тезисы доклада]. — Первая сессия Академии наук Грузинской ССР. 27 февраля — 2 марта 1941 г. Тезисы докладов. Тб., 1941, с. 3.

101. Памятники древней истории Грузии. [О результатах археологических изысканий Ин-та истории АН Груз. ССР]. — Правда, 1941, 29 мая, с. 4; Заря Востока, 1941, 31 мая, с. 3.

102. Программа по истории Грузии. Тб., Изд-во заочн. пед. отд-ния ТГУ, 1941, 20 с.

103. Событие огромного значения. [К созданию Академии наук Груз. ССР]. — Заря Востока, 1941, 25 янв., с. 2.

104. Учебник истории Грузии. [К предстоящему выпуску]. — Молодой сталинец, 1941, 4 февр., с. 4.

1942

105. გერმანული ფაშიზმი ქართველი ხალხის უბოროტესა მტერია. (სიტყვა, წარმოთქმული საქართველოს მეცნიერთა ანტიფაშისტურ მიტინგზე თბილისში, 1941 წლის ოქტომბრის 19-ს). — ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტის მოამბე, ტ. XII, 1942, გვ. XI—XV.

Немецкий фашизм злейший враг грузинского народа. (Слово, произнесенное на антифашистском митинге в Тбилиси, 19 октября 1941 года). — Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры, т. XII, 1942, с. XI—XV.

106. დიდი შემოქმედებითი გამარჯვება. [კინო-ფილმი „გიორგი საქაძის“ დადგმის გამო]. — კომუნისტი, 1942, 9 სექტ., გვ. 2.

Большая творческая победа. [По поводу постановки фильма «Георгий Саакадзе»]. — Комунисти, 1942, 9 сент., с. 2.

107. იბერიის (ქართლის) სამეფოს პოლიტიკური გეოგრაფიისათვის უძველეს პერიოდში. — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე, ტ. 3, № 7, 1942, გვ. 723—730. — რეზიუმე რუს. ენ.

К политической географии Иберского [Картлийского] царства в древнейший период. — Сообщ. Акад. наук Груз. ССР, т. 3, № 7, 1942, с. 723—730. — Резюме на рус. яз.

108. ისტორიული საქართველოს პოლიტიკური გეოგრაფიიდან. [მოხსენების თეზისები]. — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საზოგადოებრივი მეცნიერების განყოფილების VII სამეცნიერო სესია. 1942 წ. 20 და 22 ივნ. მოხსენებათა თეზისები. თბ., 1942, გვ. 11.

Из политической географии исторической Грузии. [Тезисы доклада]. — VII сессия Отд. общ. наук Академии наук Груз. ССР. 20, 22 июня 1942 г. Тезисы докладов. Тб., 1942, с. 11.

109. მესხთა ტომის ისტორიდან [მოხსენების თეზისები]. — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა განყ.-ბის III სესია. 1942 წ. 25—28 თებ. მოხსენებათა თეზისები. თბ., 1942, გვ. 10.

Из истории племени месхов. [Тезисы доклада]. — III сессия Отд. общ. наук Акад. наук Груз. ССР. 25—28 февр. 1942 г. Тезисы докладов. Тб., 1942, с. 10.

110. პარიადრი, სკიდისი, მოსხური მთები. — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე, ტ. 3, № 6, 1942, გვ. 603—610. — რეზიუმე რუს. ენ. — ბიბლიოგრ. 11 სხვ. — არის ცალკეამონაბეჭდი.

Париадр, Скидис, Мосхийские горы. — Сообщ. АН Груз. ССР, т. 3, № 6, 1942, с. 603—610. — Резюме на рус. яз. — Библиогр. 11 назв. — Имеется отд. оттиск.

111. საქართველოს მეცნიერება საბჭოთა ხელისუფლების წლებში. [მოხსენებიდან სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საიუბილეო სესიაზე]. — კომუნისტი, 1942, 9 დეკ., გვ. 2.

Грузинская наука в годы советской власти. [Из доклада на юбилейной сессии Академии наук СССР]. — Коммунисти, 1942, 9 дек., с. 2.

112. საქართველოს ისტორიის უძველესი ქრონოლოგიდან ენობრივი მასალების მიხედვით. [მოხსენების თეზისები]. — საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა განყოფილების VI სამეცნიერო სესია. 1942 წ.. 24—25 აპრ. მოხსენებათა თეზისები. თბ., 1942, გვ. 10.

Из древнейшей хронологии истории Грузии по языковым материалам. [Тезисы доклада]. — VI сессия Отд.-ния общ. наук Академии наук Груз. ССР. 24—25 апр. 1942 г. Тезисы докладов. Тб., 1942, с. 10.

113. სვანურ-ადილეური (ჩერქეზული) ენობრივი შეხვედრები. ქართველურ-ადილეური პარალელები. 1. წინასწარი ცნობა. —

ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტის მოამბე, ტ. 12, 1942, გვ. 249—278. — რეზიუმე რუს. ენ.

Сванско-адыгейские (черкесские) языковые встречи. Картвельско-адыгейские параллели. I. Предварит. справка.— Известия Ин-та языка, истории и матер. культуры, т. 12, 1942, с. 249—278. — Резюме на рус. яз.

114. სტალინგრადის გმირ დამცველებს [მისალმება]. — კომუნისტი, 1942, 27 ნოემბ., გვ. 1. — ხელმოწერა: 6. მუსხელიშვილი, ს. ჯანაშია, 6. კეცხოველი და სხვ.

Героям — защитникам Сталинграда. [Приветствие].— Коммунисти, 1942, 27 ноября, с. 1. — Подпись: Н. Мухелишвили, С. Джанашша, Н. Кецховели [и др.].

115. ქართლის ცხოვრების ძველი და ახალი ფურცლები. ნაკვ. 1. რედ. 6. ბერძენიშვილი. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1942. 51 გვ.

Старые и новые страницы «Картлис Цховреба». Вып. 1. Ред. проф. Н. Бердзенишвили. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1942. 51 с.

116. Незабываемая дата в истории человечества. [К 20-летию образования СССР]. — Заря Востока, 1942, 30 дек., с. 2.

1943

117. აღმოსავლურ-ქართული სახელმწიფოს უძველესი კულტურულ-პოლიტიკური ცენტრების საკითხისათვის. — ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტის მოამბე, ტ. 13, 1943, გვ. 243—258.

К вопросу о древнейших культурно-политических центрах Восточно-грузинского государства. — Известия Ин-та языка, истории и материальной культуры, т. 13, 1943, с. 243—258.

118. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი უნივერსიტეტის არსებობის 25 წლის თავისადმი. (1918—1943 წწ.). 1943 წ. 18—24 აპრილი. მუშაობის გეგმა. თბ., თბილ. სახელმწ. უნ-ტის გამ-ბა, 1943. 8 გვ.— შინაარსი: აკად. ს. ჯანაშია. უნივერსიტეტის პირველი მიღების სტუდენტის

შოგონებანი. გვ. 3. ანტიკური შეხედულება ქართველ და კავკასი-
ელ ტომთა შთამომავლობის შესახებ (კავკასიელ ეთნარქების ან-
ტიკური სქემა). გვ. 3.

Научная сессия Тбилисского государственного университета, посвященная 25-летию существования университета (1918—1943 гг.). 1943 г. 18—24 апреля. План работы. Тб., Изд-во Тбил. гос. ун-та, 1943. 8 с. — Содерж.: акад. с. Джанашиа. Воспоминание студента первого приема университета, с. 3. Античный взгляд на происхождение грузинских и кавказских племен (античная схема кавказских этнархов). с. 3.

119. კავკასიელ ეთნარქ-ეპონიმების ანტიკური სქემა. — სა-
ქართველოს სსრ მეცნ. კულტ. მომზე, 1943, ტ. 4, № 4, გვ.
367—374. — რეზიუმე რუს. ენ.

Античная схема кавказских этнархов и эпонимов. — Сообщения Академии наук Грузинской ССР, т. 4, № 4, 1943, с. 367—374. — Резюме на рус. яз.

120. როგორ იქნებოდა სახელმძღვანელო [„საქართველოს
ისტორია უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე“]. აკად.
ს. ჯანაშიას რედ-ით. თბ., სახელგამი, 1943. 392 გვ. ივ. ჯავახიშ-
ვილისა და ს. ბერძენიშვილის თანავტორობით]. საუბარი წიგნის
„საქართველოს ისტორიის“ რედაქტორთან აკადემიკოს ს. ბ. ჯა-
ნაშიასთან. — კომუნისტი, 1943, 23 ნოემბ., გვ. 2; ლიტერატურა
და ხელოვნება, 1943, 26 ნოემბ., გვ. 1: Заря Востока, 1943,
23 ноября, с. 1.

Как создавался учебник. [«История Грузии. С древнейших времен до начала XIX века». Под ред. С. Джанашиа. Тб., Госиздат, 1943. 392 с. — В соавторстве с И. Джавахишвили и Н. Бердзенишвили]. Беседа с редактором книги акад. С. Н. Джанашиа. — Комунисти, 1943, 23 ноября, с. 2; Литература да хеловнеба, 1943, 26 ноября, с. 1; Заря Востока, 1943, 23 ноября, с. 1.

121. საქართველოს ისტორია. ნაწ. 1. უძველესი დროიდან
XIX საუკუნის დამდეგამდე. სახელმძღვანელო საშუალო სკო-
ლის უფროსი კლასებისათვის. ს. ჯანაშიას რედ-ით. თბ., სახელგა-
მი, 1943. 392 გვ. 3 ფ. რუკა და ბაგრატიონთა გენეალოგიის ტა-

ბულა. ივ. ჯავახიშვილისა და ნ. ბერძენიშვილის თანაავტორობით. [გამოცა ორი ტირაჟით: მე-2 ტირაჟი 387 გვ. შემცირებულია ილუსტრაციების რიცხვი].

რეც.: კიკვიძე ა. წიგნი საქართველოს ისტორიისა. — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1944, 14 იანვ., გვ. 2.

რეც.: მაჭავარიანი ვ. — ბოლშევიკი, 1943, № 10—11, გვ. 106—111.

„საქართველოს ისტორია უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე“. [გამოცემის გამო, ანოტაცია]. — კომუნისტი, 23 ნოემბ., გვ. 2; — Заря Востока, 1943, 23 ноября, с. 1.

История Грузии. Часть I. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов средней школы. Под ред. С. Джанашиа. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1943. 392 с. с илл. 3 карт. и таблица генеалогии Багратиони. — В соавторстве с Ив. Джавахишвили и Н. Бердзенишвили. [Издание осуществлено в двух тиражах. 2-ой тираж 387 с. Сокращено количество иллюстраций].

Рец.: Киквидзе А. Книга по истории Грузии. — Литература да хеловнеба, 1944, 14 янв., с. 2.

Рец.: Мачавариани В. — Болшевики, 1943, № 10—11, с. 106—111.

Рец.: Мачавариани, В. Большое достижение грузинской исторической науки. — Боец РККА, 1944, 6 февр., с. 4.

«История Грузии с древнейших времен до начала XIX века». [К выходу в свет. Аннотация]. — Комунисти, 1943, 23 ноября, с. 2; — Заря Востока, 1943, 23 ноября, с. 1.

122. [სიტუა ქ. გამსახურდიას რომანის „დავით აღმაშენებლის“ გარშემო გამართულ დისპუტზე 1943 წლის 27—30 დეკემბერს]. — ლიტერატურული საქართველო, 1943, 10 იანვ., გვ. 2.

[Выступление на диспуте 27—30 декабря 1943 г. в связи с обсуждением романа К. Гамсахурдия «Давид Строитель»]. — Литературули Сакартвело, 1943, 10 янв., с. 2.

123. ქართული სახელმწიფოებრიობის გენეზისის ისტორიიდან. (კოლხეთის სამეფოს ისტორიისათვის) მოხსენების თეზისები. — საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა განყოფილების XII სესია. მოხსენებათა თეზისები. თბ., 1943, გვ. 17.

Из истории генезиса грузинской государственности. (К истории Колхидского царства). Тезисы доклада. — XII сессия отд-ния обществ. наук Академии наук Груз. ССР. Тезисы докладов. Тб., 1943, с. 17.

1944

124. გათხრების განახლება მცხეთა-არმაზის რაიონში. — კო-მუნისტი, 1944, 2 ივნ., გვ. 4.

Возобновление раскопок в районе Мцхета-Армази. — Коммунисти, 1944, 2 июня, с. 4.

125. მოქლე ანგარიში აკად. ნ. მარის სახელობის ენის, ისტო-რიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტის და მისი სამე-ცნიერო საბჭოს მუშაობისა 1936—1944 წწ. [მოხსენდა ენიმკის სამეცნიერო საბჭოს საზეიმო სხდომას 1944 წლის ივლისის 28-ს]. ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინ-ტის მოამბე, ტ. 14. 1944, გვ. 375—398.

Краткий отчет о работе Института языка, истории и материальной культуры им. акад. Н. Я. Марра и его ученого совета 1936—1944 гг. [Доклад на торжественном заседании ученого совета ИЯИМК 28-го июля 1944 г.]. — Известия Института языка истории и материальной культуры, т. 14, 1944, с. 375—398.

126. მცხეთის არქეოლოგიური ექსპედიციის ახალი ბრწყინ-ვალე აღმოჩენა. [საუბარი აკადემიკოს ს. ჯანაშიასთან]. — კომუ-ნისტი, 1944, 1 იანვ., გვ. 2; Заря Востока, 1944, 1 янв., с. 2.

Новые блестящие открытия Мцхетской археологической экспедиции. [Беседа с академиком С. Н. Джанашиа]. — Коммунисти, 1944, 1 янв., с. 2; Заря Востока, 1944, 1 янв., с. 2.

127. ქართული ენა აფხაზური სკოლებისათვის. [სწავლების 1-ლი წელი]. მე-3 შეცს.-შესწ. გამოცემა. სოხუმი, აფხაზეთის სა-ხელგამი, 1944, 153 გვ. — ღ. გულიას და ბ. ჯანაშიას თანაავტო-რობით.

Грузинский язык для абхазских школ. [1 год обучения]. 3-е доп. и испр. изд. Сухуми, Госиздат Абхаз. АССР, 1944, 153 с. — В соавторстве с Д. Гулиа и Б. Джанашиа.

128. Археологические раскопки в Грузии. Беседа с акад. С. Н. Джанашиа [о Мцхетской экспедиции Ин-та истории им. И. А. Джавахишвили АН Груз. ССР]. — Вечерняя Москва, 1944, 27 окт., с. 3.

129. Новые археологические находки в районе Армази. [Беседа с вице-президентом Академии наук Грузинской ССР акад. С. Н. Джанашиа]. — Заря Востока, 1944, 9 июля, с. 2.

1945

130. არქეოლოგიური გათხრები მცხეთაში. [საუბარი საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ივ. ჯავახიშვილის სახელმძის ისტორიის ინსტიტუტის დირექტორთან აკადემიკოს ს. ბ. ჯანაშიასთან]. — კომუნისტი, 1945, 7 თებ., გვ. 4; Заря Востока, 1945, 9 окт. с. 2.

Археологические раскопки в Мцхете. [Беседа с директором Института истории им. И. Джавахишвили АН Груз. ССР с акад. С. Н. Джанашиа]. — Коммунисти, 1945, 7 окт., с. 4; — Заря Востока, 1945, 9 окт. с. 2.

131. არქეოლოგიური გათხრები საქართველოში. — კომუნისტი, 1945, 19 იანვ., გვ. 3.

Археологические раскопки в Грузии. — Коммунисти, 1945, 19 янв., с. 3.

132. თურქეთისადმი ჩვენი კანონიერი პრეტენზიების შესახებ. [წერილი რედაქციას]. — კომუნისტი, 1945, 14 დეკ., გვ. 3; Заря Востока, 1945, 15 дек., с. 3; Правда, 1945, 20 дек., с. 2; Известия, 1945, 20 дек., с. 3; Правда Украины, 1945, 22 дек., с. 2.— 6. ბერძენიშვილის თანავარტობით.

О наших законных претензиях к Турции. [Письмо в редакцию]. — Коммунисти, 1945, 14 дек., с. 3; Заря Востока, 1945, 15 дек., с. 3; Правда, 1945, 20 дек., с. 2; Известия, 1945, 20 дек., с. 3; Правда Украины, 1945, 22 дек., с. 2. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили.

133. საქართველოს ძველი დედაქალაქი. [არქეოლოგიური გათხრები მცხეთაში]. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1945, 15 მარტი, გვ. 3.

Древняя столица Грузии. [Археологические раскопки в Мцхета]. — Ахалгазрда комунисти, 1945, 15 марта, с. 3.

134. ქართველი ერის წარმოშობა ი. ბ. სტალინის მოძღვრების სინათლეზე ნაციის შესახებ. აკად. ს. ჯანაშიას მოხსენება [17 მარტს მწერალთა კავშირის კლუბში]. — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1945, 22 მარტი, გვ. 1.

Образование грузинской нации в свете учения И. В. Сталина о нации. Доклад акад. С. Джанашиа. [17 марта в клубе Союза писателей]. — Литература да хеловнеба, 1945, 22 марта, с. 1.

135. ქართული განძეულობა. აკადემიკოს სიმონ ჯანაშიას მოხსენება [საზღვარგარეთიდან დაბრუნებული განძეულობის შესახებ]. — კომუნისტი, 1945, 18 აგვ., გვ. 4.

Грузинские сокровища. Доклад акад. С. Джанашиа. [О сокровищах, возвращенных из-за границы]. — Комунисти, 1945, 18 авг., с. 4.

136. Археологические изыскания в Грузии. [Материалы Мцхетской археологической экспедиции]. — Правда, 1945, 12 янв., с. 2; — Заря Востока, 1945, 16 янв., с. 3.

137. Давид Строитель. [Послесловие]. — В кн.: Гамсахурдия, К. Давид Строитель. Трилогия. Кн. 1. М., «Сов. писатель», 1945, с. 349—357.

138. Образование грузинской нации в свете учения И. В. Сталина о нации. Доклад акад. С. Н. Джанашиа в Академии наук Грузинской ССР. — Заря Востока, 1945, 3 янв., с. 2.

139. Письмо в редакцию. [По поводу допущенного иска-
жения в переводе послесловия русского издания «Давид Строитель» К. Гамсахурдия]. — Заря Востока, 1945, 22 апр., с. 4.

140. Слава Красной Армии. — Боец РККА, 1945, 25 апр. с. 3.

1946

141. გიორგი შარვაშიძე. კულტურულ-ისტორიული ნაჩვევა. — წე-ში: შარვაშიძე გიორგი. ლირიკა. ეპოსი. დრამა. სოხუმი, 1946, გვ. 7—68. — შენიშვნები და დამატებანი, გვ. 215—232.

რეც.: რუხაძე ტ. შევისწავლოთ ქართული პერიფერიული ჟურნალურის ისტორია. — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1948, 4 ივლ., გვ. 3.

რეც.: ჯიბუტი ვ. — მნათობი, 1947, № 9, გვ. 182—184.

Георгий Шарвашидзе. Культурно-исторический очерк.— В кн.: Шарвашидзе Г. Лирика. Эпос. Драма. Сухуми, 1946, с. 7—68. — Примечания и приложения, с. 215—232.

Рец.: Рухадзе Тр. Изучим историю грузинской периферийной литературы. — Литература да хеловнеба, 1948, 4 июня, с. 3.

Рец.: Джигути В. — Мнатори, 1947, № 9, с. 182—184.

142. გისურვებთ ვამარჯვებას! [მილოცვა გაზეთ „ნორჩი ლენინელის“ განახლების გამო]. — ნორჩი ლენინელი, 1946, 20 ივნ., გვ. 1.

Желаем победы! [Поздравление по поводу возобновления издания газ. «Норчи ленинели»]. — Норчи ленинели, 1946, 20 июня, с. 1.

143. დიდი მეცნიერული აღმოჩენა. [ბაგინეთში აღმოჩენილი სამარხის შესახებ]. — კომუნისტი, 1946, 24 სექტ., გვ. 3.

Большое научное открытие. [О саркофаге в Багинети].— Коммунисти, 1946, 24 сент., с. 3.

144. ვახუშტი ბაგრატიონი ქართული ფეოდალიზმის შესახებ. [მოხსენების თეზისები]. — საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიისა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გაერთიანებული სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი „საქართველოს ცხოვრების“ 200 წლისთავისა და აკად. ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალების 5 წლისთავისადმი. 1946 წ. 18 ოქტომბერი. მოხსენებათა თეზისები. თბ., 1946, გვ. 5.

Вахушти Багратиони о грузинском феодализме. [Тезисы доклада]. — Объединенная сессия, посвященная 200-летию написания «Сакартвелос цховреба» и 5-летию со дня кончины акад. И. Джавахишвили. 1946 г. 18 октября. Тезисы докладов. Тб., 1946, с. 5.

145. თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ერთიანი სავალდებულო ნორმების დაგენის პრინციპები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1946. 4 გვ. — ხელმოუწერელია.

Принципы установления единых обязательных норм грузинского литературного языка. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1946. 4 с. — Автор не указан.

146. [ქ. თბილისის] მოქლე ისტორიული ნარკვევი. — წგ-ში: თბილისი. საიუბილეო კრებული. ქალაქის 1500 წლისთავისათვის. თბ., „კომუნისტი“, 1946, გვ. 11—33.

Краткий исторический очерк [г. Тбилиси]. — В кн.: Тбилиси. Юбилейный сборник. 1500 летию города. Тб., «Коммунисти», 1946, с. 11—33.

147. საქართველოს ისტორია. ნაწ. 1. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. ს. ჭანაშიძე რედ-ით. სახელმძღვანელო საშ. სკოლის უფროსი კლასებისათვის. მე-2 შესწ. და შევსებ. გამოც. თბ., სახელგამი, 1946. 431 გვ. ილ. — ნ. ბერძენიშვილისა და ივ. ჭავახიშვილის თანავტორობით.

რეც.: დონდუა ვ. საქართველოს ისტორიის კარგი სახელმძღვანელო. — სახალხო განათლება, 1947, 19 ივნ., გვ. 2.

რეც.: ცინცაძე ი. ისტორიული მეცნიერების თვალსაჩინო წიგნი. — კომუნისტი, 1971, 11 ივნ., გვ. 3.

История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Под ред. С. Джанашиа. Учебник для старших классов средней школы. 2-е доп. и испр. изд. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1946. 431 с. с илл. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили и И. Джавахишвили.

Рец.: Дондуа В. Хороший учебник по истории Грузии.— Сахалх ганатлеба, 1947, 19 июня, с. 2.

Рец.: Цинцадзе Я. Значительная книга исторической науки. — Коммунисти, 1947, 11 июня, с. 3.

Рец.: Дондуа В. и Бердзенишвили М. Крупный вклад в историческую науку. — Заря Востока, 1947, 19 июня, с. 3.

148. Давид Строитель. [Послесловие]. — В кн.: Гамсахурдия К. Давид Строитель. Трилогия. Кн. 1. Тб., «Заря Востока», 1946, с. 297—306.

149. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов сред. школы. Под ред. С. Джанашиа. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1946. IV, 6. სიმონ ჯანაშიძა

460 с. с илл. [Ин-т истории им. акад. И. Джавахишвили]. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили и И. Джавахишвили.

რეც.: ბაზილევიჩი კ. შესანიშნავი ნაშრომი საქართველოს ისტორიის შესახებ. — კომუნისტი, 1947, 5 ივლ., გვ. 3; Правда, 1947, 2 июля, с. 3.

Рец.: Базилевич К. Выдающийся труд по истории Грузии. Коммунист, 1947, 5 июля, с. 3; Правда, 1947, 2 июля, с. 3.

Рец.: Базилевич К. История Грузии. — Известия, 1946, 14 мая, с. 3.

Рец.: Базилевич К. Ценная книга по истории Грузии. — Большевик, 1946, № 7—8, с. 67—75.

Рец.: Бахрушин С. Хороший пример научной разработки истории Грузии. — Культура и жизнь, 1946, 28 июня.

Рец.: Бороздин И. И. — Вестник древней истории, 1948, № 1 (23), с. 110—115.

150. Краткий исторический очерк [г. Тбилиси]. — В кн.: Тбилиси. Юбилейный сборник. Тб., «Заря Востока», 1946, с. 9—29.

151. Опись грузинских музеиных ценностей, вывезенных бывшим меньшевистским правительством за границу в 1921 г. и возвращенных из Парижа в Грузию в 1945 году, составленная приемочной комиссией СНК ГССР. Тб., АН ГССР и Госиздат ГССР, 1946, 64 с.

152. Разъяснение по поводу находки в Северной Осетии во время раскопок Э. Пчелиной «праха Давида Сослана». — Заря Востока, 1946, 21 июня, с. 3.

153. Тбилиси. — В кн.: Большая Советская энциклопедия, т. 53. М., 1946, с. 689—695.

154. Тбилисская партийная организация. — В кн.: Большая Советская энциклопедия, т. 53. М., 1946, с. 695—699.

155. ვახუშტი ქართული ფეოდალიზმის შესახებ. — ანალები. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ინსტიტუტის შრომები, ტ. 1, 1947, გვ. 1—12.

Вахушти о грузинском феодализме. — Аналеби. Труды Института истории АН Грузинской ССР им. И. Джавахишвили, т. 1, 1947, с. 1—12.

156. Нუ გაიმეორებთ ჩემს შეცდომებს. სსრკ უმაღლესი საბჭოს დებუტატის, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის, აკად. ს. ბ. ჯანაშიას საუბარი თბილისის ორგანიკიძის რაიონის პიონერთა სარაიონო შეკრებაზე. — ნოტი ლენილელი, 1947, 16 იანვ., გვ. 3. — საუბარი ჩაწერა ლ. ჭავჭავაძემ.

Не повторяйте моих ошибок. Беседа вице-президента АН ГССР, депутата Верховного Совета СССР, академика С. Н. Джанашиа на районном собрании пионеров Орджоникидзевского района г. Тбилиси. — Норчи ленинели, 1947, 16 янв., с. 3. — Беседу записала Л. Чавчавадзе.

157. Грубое искажение исторической правды. [По поводу издания книги Н. М. Токарского «Архитектура древней Армении». Отв. ред. И. А. Орбели. Ереван, Изд-во АН Арм. ССР, 1946. Рец.] — Заря Востока, 1947, 25 янв., с. 3—4.

158. Об одном примере искажения исторической правды. [По поводу книги Н. М. Токарского «Архитектура древней Армении». Ереван, Изд-во АН Арм. ССР, 1946. Рец.]. — Вопросы истории, 1947, № 5, с. 71—89.

159. Об одном примере искажения исторической правды. По поводу книги Н. М. Токарского «Архитектура древней Армении». Тб., «Заря Востока», 1947, 53 с.

1948

160. საქართველოს ისტორია. ნაწ. 1. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. ს. ჯანაშიას რედაქციით. სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. მე-3 შესწ. და შევსებ. გამოცემა. თბ., სახელგამი, 1948. 430 გვ; 11 ფ. ილ. რუკ. — ბ. ბერძენიშვილისა და ი. ჯავახიშვილის თანავგტორობით.

История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Под ред. С. Джанашиа. Учебник для старших классов средней школы. 3-е доп. и испр. издание. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1948. 430 с., 11 л. ил. карт. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили и И. Джавахишвили.

161. შრომები. ტ. 1. რედ. ნ. ბერძენიშვილი. ობ., საქ. სსრ შეცნ. აკად. გამ-ბა, 1949. 304 გვ. (საქ. სსრ შეცნ. აკადემია. აკად. იც. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის ინ-ტი).

შინაარსი: ფეოდალური რევოლუცია საქართველოში. — საქართველო აღრინდელი ფეოდალიზაციის გზაზე.

Труды. Т. 1. Ред. Н. Бердзенишвили. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1949. 304 с. [Акад. наук Груз. ССР. Ин-т истории им. И. Джавахишвили].

Содерж.: Феодальная революция в Грузии. — Грузия на пути ранней феодализации.

1950

162. საქართველოს ისტორია. ნაწ. 1. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. ს. ჭანაშიას რედაქციით. სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. მე-4 შესწ. და შევსებ. გამოცემა. ობ., სახელგამი, 1950. 436 გვ. ილ. 8 ფ. რუკ. და ტაბ.— ნ. ბერძენიშვილისა და იც. ჯავახიშვილის თანავტორობით.

რეც.: ალექსიშვილი მ.— აღმოვთხვრათ შეცდომები, დავძლიოთ ჩამორჩენა ისტორიულ მეცნიერებაში. — საქართველოს კომუნისტი, 1954, № 2, გვ. 20—32.

რეც.: ბროლიძე ნ.— ბოლომდე აღმოვთხვრათ ბურუუაზიული ნაციონალიზმის რეციდივები ქართულ ისტორიოგრაფიაში. — კომუნისტი, 1956, 15 ნოემბ., გვ. 3—4.

რეც.: მახარაძე ი. და მუშკულიანი ვ.— გავაუმჯობესოთ საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელო. — კომუნისტური აღზრდისათვის, 1953, № 5, გვ. 80—86.

История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Под ред. С. Джанашиа. Учебник для старших классов средней школы. 4-е доп. испр. изд. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1950. 436 с. с илл. 8 л. карт и таб. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили и И. Джавахишвили.

Рец.: Алексишивили М. Искореним ошибки, преодолеем отставание в области исторической науки. — Сакартвелос комунисти, 1954, № 2, с. 20—32.

Рец.: Бролидзе Н. До конца искореним рецидивы бур-

жуазного национализма в грузинской историографии. — Коммунисти, 1956, 15 ноября, с. 3—4.

Рец.: Махарадзе И. и Мушкудиани В. Улучшит учебник истории Грузии. — Коммунистури агзрдисатвис, 1953, № 5, с. 80—86.

163. История Грузии. Часть 1-ая. С древнейших времен до начала XIX в. Под ред. С. Джанашиа. Учебник для старших классов средней школы, 2-е испр. изд. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1950. IV, 460 с. — В соавторстве с Н. Бердзенишвили и И. Джавахишвили.

1952

164. შრომები. ტ. 2. რედ. ნ. ბერძენიშვილი. თბ., საქ. სსრ შეცნ. აკად. გამ-ბა, 1952. 537 გვ. — პირთა საძიებელი — გეოგრაფიულ სახელთა საძიებელი.

შინაარსი: 1. ურარტუ. 2. რა მოხდა 2000 წლის წინათ საქართველოში. 3. ქართული სახელმწიფოებრიობის გენეზისის ისტორიიდან [კოლხეთის სამეფოს ისტორიისათვის]. 4. უძველესი ეროვნული ცნობა ქართველთა პირველსაცხოვრისის შესახებ მახლობელი აღმოსავლეთის ისტორიის სინათლეზე. 5. გვაროვნული წყობილება ქართველ ტომებში. 6. ფეოდალური ურთიერთობის წერმოშობისათვის საქართველოში. 7. აღრეული ფეოდალიზმი. 8. ქართველთა წარმომავლობის საკითხისათვის. 9. კავკასიელი ეთნარქ-ეპონიმების ანტიკური სქემა. 10. იბერიის [ქართლის] სამეფოს პოლიტიკური გეოგრაფიისათვის უძველეს პერიოდში. 11. ისტორიული საქართველოს პოლიტიკური გეოგრაფიიდან. 12. პარიადრი, სკიდისი, მოსხური მთები. 13. ფასიდი. 14. აღმოსავლურ-ქართული სახელმწიფოს უძველესი კულტურულ-პოლიტიკური ცენტრების საკითხისათვის. 15. აფხაზთა სამეფოს ისტორიიდან. 16. ეგრისის სამეფოს წარმოშობა. 17. О времени и условиях возникновения Абхазского царства. 18. არაბობა საქართველოში. 19. საქართველოს ისტორია უძველესი დროიდან მე-13 ს-მდე. 20. ქართული პატრონულობის ბუნებისა და წარმოშობის საკითხისათვის. 21. ბრძოლა მიწის ფეოდალური მითვისებისათვის ძველ საქართველოში. 22. ვახუშტი ქართული ფეოდალიზმის შესახებ. 23. ბარათაშვილთა გენეალოგიისათვის. 24. ეგნატე ინგოროვას გე-

ნეალოგიისათვის. 25. შეხედულება ფეოდალური აღზრდისა და განათლების შესახებ და მათი წესები XVII საუკუნის საქართველოში.

Труды Т. 2. Ред. Н. Бердзенишвили. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1952. 537 с. — Именной указатель. — Указатель географических имен.

Содержание: 1. Урарту. 2. Что случилось в Грузии 2000 лет назад. 3. Из истории генезиса грузинской государственности. (К истории Колхидского царства). 4. Древнейшее национальное известие о первоначальном расселении грузин в свете истории Ближн. Востока. 5. Родовой строй у грузинских племен. 6. Происхождение феодальных отношений в Грузии. 7. Ранний феодализм. 8. К вопросу происхождения грузин. 9. Античная схема кавказских этнархов и эпонимов. 10. К политической географии Иберского [Картлийского] царства в древнейший период. 11. Из политической географии исторической Грузии. 12. Париадр, Скидис, Мосхийские горы. 13. Фасид. 14. К вопросу о древнейших культурно-политических центрах Восточно-грузинского государства. 15. Из истории Абхазского царства. 16. Возникновение Эгрисского царства. 17. О времени и условиях возникновения Абхазского царства. 18. Арабы в Грузии. 19. История Грузии с древнейших времен до 13-го века. 20. К вопросу о природе о происхождении грузинского «патронкмоба». 21. Борьба за феодальное присвоение земли в древней Грузии. 22. Вахушки о грузинском феодализме. 23. К генеалогии Бараташвили. 24. К генеалогии Эгнате Ингороква. 25. Взгляд на феодальное воспитание и просвещение и их системы в Грузии XVII века.

1956

165. მაზრვრელის შეთანხმება საზღვრულთან. (წითელი დროშის თუ წითელ დროშის?). (ს. ჯანშიას მოხსენების მიხედვით). — წგ-ში: სახელის ბრუნების ისტორიისათვის ქართველურენებში. წიგნი 1. ვ. თოფურიას ჩედ-ით. თბ., თბილ. უნ-ტის გამბა, 1956, გვ. 353—357.

Согласование определяющего слова с определяемым в

грузинском языке (цители дрошис или цител дрошис?). (По докладу С. Н. Джанашиа). — В кн.: К истории склонения имён в картвельских языках. Кн. 1. Под ред. В. Т. Топурия. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1956, с. 353—357.

1959

166. შრომები. ტ. 3. სარედაქციო კოლეგია: ქ. ლომთათიძე, ვ. თოფურია, ლ. ჯანაშია. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1959. 367 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. ენათმეცნიერების ინსტიტუტი). — პირთა საძიებელი. — გეოგრაფიული საძიებელი. — ენათა და დიალექტთა საძიებელი. — სიტყვების ფუძეთა და აფიქსთა საძიებელი.

შინაარსი: 1. თუბალ-თაბალი, ტიბარენი, იბერი. 2. სვანურ-ადილეური (ჩერქეზული) ენობრივი შეხვედრები (ქართველურ-ადილეური პარალელები). 3. ჩერქეზული (ადილეური) ელემენტი საქართველოს ტოპონიმიკაში (ისტორიული პრობლემები ქართული ონომასტიკონის სინათლეზე). 1). 4 უზენაესი ღვთაების აფხაზური სახელწოდების ფორმისათვის. 5. კიდევ ერთი ნაშთი ხანმეტობისა თანამედროვე ქართულში. 6. საქართველოს ისტორიის უძველესი ქრონიკიდან ენობრივი მასალების მიხედვით. 7. ახალი ხანა ქართულმეტყველებაში. პროფ. ივანე ჯავახიშვილის მოხსენება. 8. მრავლობითი რიცხვის — თა/თ სუფიქსის ეტიმოლოგიისათვის. 9. ცხორებად საბა ასურისად. 10. ხეტების ისტორიისა და ენის საკითხებისათვის. 11. К вопросу о языке и истории хеттов. 12. ფონეტიკური ლიტერატურის ანოტირებული ბიბლიოგრაფიის წინასიტყვაობა. 13. К истории абхазского алфавита. 14. აფხაზური ენის ისტორიიდან. 15. აფხაზური ენა. 16. ქართული ლიტერატურული ენის საკითხები. 17. რით უნდა ვიხელმძღვანელოთ მართლწერისა და სალიტერატურო ენის ნორმების დადგენისას. 18. თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ერთიანი სავალდებულო ნორმების დადგენის პრინციპები. 19. მსაზღვრელის შეთანხმება საზღვრულთან ბრუნვებში. 20. მსაზღვრელის შეთანხმება საზღვრულთან. 21. ფუძენასესხები ზედსართავების გაფორმებისათვის ქართულში. 22.-ურ და-იურ ბოლოსართთა ხმარებისათვის ნასესხებ სიტყვებში. 23. გერმანული ei დიფთონგის გადმოცემის საკითხისათვის ქართულში. 24. გერმანული ei დიფთონ-

გის გადმოცემისათვის ქართულში (მოხსენების დებულებები). 25. საშუალი თუ საშვალი. 26.-დღე თუ მდის.

Труды. Т. 3. Ред. коллегия: К. Ломтадзе, В. Топурия, Л. Джанашиа. Тб., Изд-во Акад. наук Груз. ССР, 1959. 367 с. (Академия наук Груз. ССР. Институт языкоznания). — Именной указатель. — Указатель географических имён. — Указатель языков и диалектов. — Указатель корней и аффиксов.

Содержание: 1. Тубал-табал, тибарен, ибер. 2. Сванско-адыгейские (черкесские) языковые встречи. 3. Черкесский (адыгейский) элемент в топонимике Грузии. 4. К вопросу о форме абхазского названия верховного божества. 5. Еще один пережиток хамметной формы в современном грузинском языке. 6. Из древней хронологии истории Грузии по языковым материалам. 7. Новый этап грузиноведения. 8. К этимологии суффиксов множественного числа — თა / თ. 9. Житье Саба Асури. 10. К вопросу о языке и истории хеттов. 11. Тоже на рус. яз. 12. Предисловие к аннотированной библиографии фонетической литературы. 13. К истории абхазского алфавита. 14. Из истории абхазского языка. 15. Абхазский язык. 16. Вопросы грузинского литературного языка. 17. Чем следует руководствоваться при установлении норм правописания и литературного языка. 18. Принципы установления единых обязательных норм современного грузинского литературного языка. 19. Согласование определяющего слова с определяемым в падежах. 20. Согласование определяющего слова с определяемым. 21. К оформлению прилагательных с заимствованным корнем. 22. К употреблению -ურ- и -ოურ- суффиксов в заимствованных словах. 23. К вопросу о передаче немецкого дифтонга ei в грузинском языке. 24. К передаче немецкого дифтонга ei в грузинском языке (Тезисы доклада). 25. «Сашуали» или «сашвали». 26. -Мде или -мдис.

1962

167. История Грузии. Т. 1. С древнейших времен до 60-х годов XIX века. Учебное пособие. Тб., «Цодна», 1962. 510 с. [В книгу включены несколько параграфов, написанных С. Н. Джанашиа]. — Авт.: Н. А. Бердзенишвили, В. Д. Дондуа и др.

168. [ნ. ბერძენიშვილი. მეცნიერის დახასიათება, 25 დეკემბერი, 1943]. — ლენინის დროშა (მახარაძე, ლანჩუთი), 26 დეკ., გვ. 3.

[Н. Бердзенишвили. Характеристика ученого. 25 декабря, 1943]. — Ленинис дроша (Махарадзе, Ланчхути), 1964, 26 дек., с. 3.

169. მოწინავე საბჭოთა ისტორიკოსი. [საარქივო მასალები ნ. ბერძენიშვილის შესახებ]. — კომუნიზმის განთიადი (ჩოხატაური), 1967, 25 მაისი, გვ. 2.

Передовой советский историк. [Архивные материалы о Н. Бердзенишвили]. — Коммунизмис гантиади (Чохатаури), 1967, 25 мая, с. 2.

170. შრომები. ტ. 4. რედ.: ვ. თოფურია, ქ. ლომთათიძე, რ. ჯანაშვილი. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1968. 338 გვ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. ენათმეცნიერების ანსტრიტუტი).

შინაარსი: ექსპედიცია აღიღეს ავტონომიურ ოლქში. — ეთნოგრაფია. — აფხაზური ხალხური სიტყვიერება.

Труды. Т. 4. Ред.: В. Топуриа, К. Ломтатидзе и Р. Джаншиа. Тб., Изд-во Акад. наук Груз. ССР, 1968. 338 с. (Академия наук Груз. ССР. Институт языкоznания).

Содержание: Экспедиция в Адыгейскую автономную область. — Этнография. — Абхазская народная словесность.

171. გერმანული ei დიფთონგის გაღმოცემა ქართულში. წგ-ში: თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები. ვირველი კრებული. „მეცნიერება“, თბ., 1970, გვ. 33—35.

Передача немецкого дифтонга ei в грузинском. — В кн. Нормы современного грузинского литературного языка. Первый сборник. Тб., «Мецниереба», 1970, с. 33—35.

172. ზედსართავ სახელთა წარმოება ნახესხებ სიტყვათაგან
—ურ ბოლოსართით. წგ-ში: თანამედროვე ქართული სალიტერატუ-
რო ენის ნორმები. პირველი კრებული. თბ., „მეცნიერება“, 1970,
გვ. 125—128.

Образование имен прилагательных из заимствованных слов посредством суффикса -ур. — В кн.: Нормы современного грузинского литературного языка. Первый сборник. Тб., «Мецниереба», 1970, с. 125—128.

173. მსაზღვრელი სახელის შეთანხმება საზღვრულთან ბრუნ-
ვაში. წგ-ში: თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორ-
მები. პირველი კრებული. თბ., „მეცნიერება“, 1970, გვ. 131—
134.

Согласование в падеже определяющего слова с определяемым. — В кн.: Нормы современного грузинского литературного языка. Первый сборник. Тб., «Мецниереба», 1970, с. 131—134.

1971

174. მოსე ჯანაშვილი. — კრ-ში: ქართული ისტორიოგრაფია.
2. თბ., „მეცნიერება“, 1971, გვ. 126—135.

Мосе Джанашвили. — В сб.: Грузинская историография.
2. თბ., „მეცნიერება“, 1971, გვ. 126—135.

175. დავით კარიჭაშვილი. — კრ-ში: ქართული ისტორიოგრა-
ფია. 2. თბ., „მეცნიერება“, 1971, გვ. 136—140.

Давид Каrichашвили. — В сб.: «Грузинская историография». 2. Тб., «Мецниереба», 1971, с. 136—140.

1974

176. „Абжас-цэа зшэу“ апъышეала аитага аредакциა.
— Аҧсны Қаңшь, 1974, 18 сент., с. 4.

Редакция перевода «Витязя в тигровой шкуре» на абхазский язык. — Аҧсны капш, 1974, 18 сент., с. 4.

1975

177. აზნაური. — წგ-ში: ქართული საბჭოთა ენციკლოპე-
დია. 1. თბ., 1975, გვ. 214—215.

Азнаури. — В кн.: Грузинская советская энциклопедия. 1, тб., 1975, с. 214—215.

1976

178. ქართული პატრონ-უმობის ბუნებისა და წარმოშობის საკითხებისათვის (ისტორიოგრაფიული მიმოხილვა). — თბილ. უნივერსიტეტი, 1976. 165. ჰუმანიტარული მეცნიერებანი. ისტორია, ხელოვნებათმცოდნება, ეთნოგრაფია, 1976, გვ. 215—241.

К вопросу о сущности и происхождении грузинского патрон-кмоба (историографический очерк). — Труды Тбил. ун-та, 165. Гуманитарные науки. История, искусствоведение, этнография, 1976, с. 215—241.

179. 35 лет общественно-педагогической и литературной деятельности А. М. Чочуа. — В кн.: А. М. Чочуа. Собрание сочинений. В трех томах. Том третий, Сухуми, 1976, с. 305—307.

აკად. ს. ჯანაშვილის მიერ უსრულებული თარგმანი
ПЕРЕВОД акад. С. Н. ДЖАНАШИА

1932

180. ვოლფ სონ ბ. და გაკი გ. ისტორიული მატერიალიზმი. ტფ., სახელგამი, 1932. (გარეკანზე: 1933). 424 გვ.

Вольфсон М. и Гак Г. Исторический материализм. Тифлис, Сахелгами, 1932. (На обл.: 1933). 424 с.

რედაქტორი, პერიოდული და გრძელდებალი გამოცემის
რედაქტორი

РЕДАКТОР КНИГ, ПЕРИОДИЧЕСКИХ И
ПРОДОЛЖАЮЩИХСЯ ИЗДАНИЙ

1926

181. „მიმომხილველი“, 1926. 1. 362. გვ. საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების ორგანო. — ს. ყაუხჩიშვილთან ერთად.

«Мимомхилвели», 1926. 1. 362 с. Орган Груз. историч. и этнографич. общества. — Совместно с С. Каухчишвили.

182. საქართველოს სიძველენი. ტ. 3. დამატება (8 სიგელ-გუ-ჯარი). თბ., საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზო-გადოების გამ-ბა, 1926. 19 გვ.

Древности Грузии. Т. 3. Дополнение (8 грамот). Тб., Из-
дание Грузинского общества истории и этнографии, 1926. 19 с.

1936

183. Чхотуа Д. Герои поэмы Руставели и их мировоз-
зрение. — Труды Тбил. ун-та, т. 1, 1936, с. 164—185. «Приме-
чания», с. 186.

1937

184. აკად. ბ. მარის სახელობის ენის, ისტორიისა და მატე-
რიალური კულტურის ინსტიტუტის მოაშვე, 1937, ტ. 1—2, ნაკვ.-
1—3; 1938, ტ. 2—4, ნაკვ. 1—2; 1939, ტ. 4, ნაკვ. 3; 1940, ტ.
5—9; 1941, ტ. 10; 1944, ტ. 14.

Известия Института языка, истории и материальной
культуры им. акад. Н. Я. Марра. 1937, т. 1—2, вып. 1—3;
1938, т. 2—4, вып. 1—2; 1939, т. 4, вып. 3; 1940, т. 5—9; 1941,
т. 10; 1944, т. 14.

185. მასალები საქართველოს და კავკასიის ისტორიისათვის.
1937, ნაკვ. 1—7; 1938, ნაკვ. 1—3; 1939, ნაკვ. 1—3; 1940, ნაკვ.
1—4; 1941, ნაკვ. 2; 1944, ნაკვ. 1.

Материалы по истории Грузии и Кавказа. 1937, вып. 1—
7; 1938, вып. 1—3; 1939, вып. 1—3; 1940, вып. 1—4; 1941,
вып. 2; 1944, вып. 1.

186. წერეთელი აკ. ბაში-აჩუკი. ტფ., სახელგამი, 1937.
60 გვ. 83.

Церетели Ак. Бashi-Achuki. Тифлис, Сахелгами, 1937.
60 с.

187. ხუბუა მ. მეგრული ტექსტები. თბ., სსრკ მეცნიერებათა
აკადემიის საქართველოს ფილიალის გამ-ბა, 1937. XXIII, 362 გვ.

Хубуа М. Мегрельские тексты. Тб., Изд. Груз. филиала Акад. наук СССР, 1937. XXIII, 362 с.

188. Тер-Аветисян, С. В. Город Джуга. Материалы по истории торговых сношений джульфинских купцов. Тб., Изд. Груз. филиала Акад. наук СССР, 1937, 242 с.

1938

189. მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის. ნაკვ. 1. თბ., სსრკ მეცნ. აკად. საქართველოს ფილიალის გამ-ბა, 1938. 48 გვ. 83.

Материалы по этнографии Грузии. Вып. 1. Тб., Изд. Груз. филиала Акад. наук СССР, 1938. 48 с.

190. ჩიკობავა ა. ილია ჭავჭავაძე ენის შესახებ. თბ., სსრკ მეცნ. აკად. საქართველოს ფილიალის გამ-ბა, 1938. 15 გვ.

Чикобава А. Илья Чавчавадзе о языке. Тб., Изд. Груз. филиала Акад. наук СССР, 1938. 15 с.

191. ჩიკობავა ა. ჭანურ-მეგრულ-ქართული შედარებითი ლექსიკონი. თბ., სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის გამ-ბა, 1938. XVIII, 510 გვ.

Чикобава А. Чанско-мегрельско-грузинский сравнительный словарь. Тб., Изд. Груз. филиала Акад. наук СССР, 1938, XVIII, 510 с.

192. ჯავახიშვილი ივ. ილია ჭავჭავაძე და საქართველოს სტორინი. თბ., სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის გამ-ბა, 1938. 16 გვ.

Джавахишвили Ив. Илья Чавчавадзе и история Грузии. Тб., Изд. Груз. филиала Акад. наук СССР, 1938. 16 с.

193. Бердзенишвили Н. Очерк из истории развития феодальных отношений в Грузии (XIII—XVI вв.). Тб., Изд-во Груз. филиала Акад. наук СССР. 1938. 48 с.

194. Сборник Руставели. К 750-летию «Велхисткаосани». Тб., Изд-во Груз. филиала Акад. наук СССР, 1938. 223 с.

195. ბარდა ველიძე ვ. და ჩიტა გ. ქართული ხალხური ორნამენტი. ნაწ. 1. ხევსურული. თბ., სსრკ მეცნ. აკად. საქართველოს ფილიალის გამ-ბა, 1939. 130 გვ. XXXIV ფ. ტაბ.

Бардаделидзе В. и Читая Г. Грузинский народный орнамент. Ч. 1. Хевсурский орнамент. Тб., Изд-во Груз. филиала Акад. наук. 1939. 130 с. XXXIV л. табл.

196. ვაჟანის ქვაბთა განგება. (XIII ს.). გამოსცა ლ. მუსხელიშვილმა. თბ., სსრკ მეცნ. აკად. საქართველოს ფილიალის გამ-ბა, 1939. 132 გვ. (ნ. მარის სახ. ენის, ისტორიისა და მატერ. კულტურის ინ-ტი).

Типик (устав) Ваханского монастыря. (XIII в.). Изд. Л. Мусхелишвили. Тб., Изд-во Груз. филиала Акад. наук СССР. 1939. 132 с. (Ин-т языка, истории и матер. культуры им. акад. Н. Марра).

197. საქართველოს მუზეუმის ურანტული ძეგლები. გამოსცა გ. წერეთელმა. თბ., სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალი, 1939. 5,76 გვ. XXII ფ. ტაბ.

Урартские памятники Музея Грузии. Издал Г. Церетели. Тб., Изд. Груз. филиала Акад. наук СССР, 1939. 5, 76 с. XXII л. табл.

198. ხარაძე რ. დიდი ოჯახის გადმონაშთები სვანეთში. თბ., სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის გამ-ბა, 1939. 136 გვ., 1 ფ. რუკ. — რეზიუმე რუს. და ფრანგ. ენ.

Харадзе Р. Пережитки большой семьи у сванов. Тб., Изд. Груз. филиала Акад. наук СССР, 1939. 136 с.; 1 л. карт. — Резюме на рус. и франц. яз.

199. ნიორაძე გ. ალაზნის ველის გათხრები. თბ., სსრკ მეცნ. აკად. საქ. ფილიალის გამ-ბა, 1940. VIII, 128с.; 14 ფ. ილ.

Ниорадзе Г. Раскопки в Алазанской долине. Тб., Изд. Груз. филиала Акад. наук СССР, 1940. VIII, 128 с.; 14 л. илл.

1941

200. ბ ე რ ძ ე ნ ი შ ვ ი ლ ი ნ. თ ა თ ა რ თ ა ბ ა ტ ი ნ ი ნ ბ ი ს ხ ა ნ ა. თ ბ ., ს ა ქ . ს ს რ მ ე ც ნ . ა კ ა დ . გ ა მ -ბ ა , 1941. 26 გ ვ .
Бердзенишивили Н. Эпоха татарского владычества. Тб., Изд-во Акад. наук Груз. ССР, 1941. 26 с.
201. ი ნ გ თ რ თ ყ ვ ა პ . ს ვ ა ნ ე თ ი ს ს ა ი ს ტ ი რ ი თ ძ ე გ ლ ე ბ ი . ნ ა კ ვ . II. ტ ე ქ ს ტ ე ბ ი . თ ბ ., ს ა ქ . ს ს რ მ ე ც ნ . ა კ ა დ . გ ა მ -ბ ა , 1941. XVI, 160 გ ვ .
Ингороква П. Исторические памятники Сванетии. Вып. II. Тексты. Тб., Изд-во АН ГССР, 1941. XVI, 160 с.
202. თ ბ ი ლ ი ს ი ს ს ა ხ ე ლ მ წ ი ფ თ უ ნ ი ვ ე რ ს ი ტ ე ტ ი ს შ რ ო მ ე ბ ი , ტ . 18, 1941. 202 გ ვ .
Труды Тбилисского гос. ун-та, т. 18, 1941. 202 с.
203. ჩ ი ქ თ ბ ა ვ ა ა . ფ ა შ ი ზ მ ი პ რ ო გ რ ე ს ი ს უ ა რ მ უ მ უ ფ ე ლ ო ბ ა ა . თ ბ ., ს ა ქ . ს ს რ მ ე ც ნ . ა კ ა დ . გ ა მ -ბ ა , 1941. 21 გ ვ . (ს ა მ ე ც ნ ი ე რ თ -პ რ პ უ ლ ა რ უ ლ ი ს ე რ ი ა).
Чикобава А. Фашизм — отрицание прогресса. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1941. 21 с. (Научно-популярная серия).
204. Куфтин Б. А. Археологические раскопки в Триалети. I. Опыт периодизации памятников. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1941. 231 с. 132 илл., СХХ табл.
205. Церетели Г. Армазская билингва. Двухязычная надпись, найденная при археологических раскопках в Мцхета-Армази. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1941. 72 с.
206. Руставели Ш. «Витязь в тигровой шкуре». Пер. с груз. на абхаз. яз. Д. Гулиа. Сухуми, Госиздат. Абхаз. АССР, 1941. 349 с.
შოთა რუსთაველი, აბუს-ცია ზშიუ, ემთევეგაზტ ღ . გულია, არედაკცია აზიუდტ ს. ჯანაშია. აფჰიზნთშიუიგთუებრთა, აყია, 1941, 349.

1942

207. კ ი კ ვ ი ძ ე ა . დ ა ვ ი თ ა ღ მ ა შ ე ნ ე ბ ე ლ ი , თ ბ ., თ ბ ი ლ ., უ ნ -ტ ი ს გ ა მ -ბ ა , 1942, 55 გ ვ .

Киквидзе Аб. Давид Строитель. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1942. 55 с.

1943

208. ლომოური თ. პეტრე ბაგრატიონი. თბ., თბილ. უნივ. გამ-ბა, 1943. 76 გვ.

Ломоури Т. Петр Багратиони. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1943, 76 с.

209. საქართველოს ისტორია. ნაწ. 1. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. თბ., სახელგამი, 1943. 387 გვ. ილ.—ავტ.: ნ. ბერძენიშვილი, ივ. ჯავახიშვილი და ს. ჯანაშია.

История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебн. для старших классов средней школы Тб., Госиздат Груз. ССР, 1943. 387 с. с илл. — Авт.: Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанашти.

1944

210. „ბოლშევიკი“. საქ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ის ყოველთვ. თეორიული და პოლიტიკური უურნალი. თბ., 1944, № 8—9; 1945, № 1—12; 1946, № 1—12; 1947, № 1—12.

«Большевики» Ежемесячный теорет. и полит. журнал ЦК КП(б) Грузии. Тб., 1944, № 8—9, 1945, № 1—12; 1946, № 1—12; 1947, № 1—12.

211. გვრიტიშვილი დ. ქართველი სტალინგრადელები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1944. 44 გვ.

Гвретишвили Д. Грузины-сталинградцы. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1944. 44 с.

212. ლომთათიძე, გ. არქეოლოგიური გათხრები საქართველოს ძველ დედაქალაქში. თბ., საქ. სსრ აკად. გამ-ბა, 1944. 80 გვ. (მეცნიერულ-ბობულარული ნარკვევი).

Ломтатидзе Г. Археологические раскопки в древней столице Грузии. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1944. 80 с. (Научно-популярный очерк).

213. ხანძეტი ოქციონარი. ფოტოტიპიური რეპროდუქცია. გამოსცა და სიმფონია დაურთო ა. შანიძემ. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1944. 064 გვ. 54 ფოტოტიპია.

რეც.: ქ. შ. [ქრისტინე შარაშიძე]. — მნათობი, 1944, № 6, გვ. 156—159.

Грузинский ханметный лекционарий. Фототипическая репродукция. Издал и снабдил симфонией А. Шанидзе. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1944. 064 с. 54 фототипии.

Рец.: К. Ш. [Кристине Шарашидзе]. — Мнатори, 1944, № 6, с. 156—159.

214. გრიგოლი კ. საქართველოს ისტორიის კურსის პროგრამა. პროექტი. პედაგოგიური ინსტიტუტების ქართული ენის, ლიტერატურისა და სამასწავლებლო ინსტიტუტების ისტორიის, ქართული ენისა და ლიტერატურის ფაკულტეტებისათვის. თბ., სამეცნიერო-მეთოდური კაბინეტის გამ-ბა, 1946. 15 გვ.

Григория К. Программа курса истории Грузии. Проект. Для факультетов грузинского языка и литературы педагогических институтов и для факультетов истории, грузинского языка и литературы учительских институтов. Тб., Изд-во Науч.-метод. кабинета, 1946. 15 с.

215. საქართველოს ისტორია. ნაწ. I. უძველესი ღროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. თბ., სახელგამი, 1946. 432 გვ. იღ. — ავტ.: ნ. ბერძენიშვილი, ივ. ჯავახიშვილი და ს. ჯანაშია.

История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов сред. школы. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1946. 432 с. с илл. — Авт.: Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанашиа.

216. საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა. საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების ყოფილი მუზეუმის ხელნაწერები. (Н კოლექცია). აკად. ს. ჯანაშიას საერთო რედაქციით. ტ. 1. დასაბეჭდად მომზადებულია ხელნაწერთა განკ-ბის თანამშრომლების ლ. ქუთათელაძისა და ნ. კასრაძის მიერ. ილია აბულაძის ხელმძღვ. და რედ. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1946. IV, 392 გვ.

Описание грузинских рукописей Государственного Музея

Грузии. Рукописи бывш. Музея Грузинского о-ва истории и этнографии. (Коллекция Н). Под общей редакцией акад. С. Джанашиа. Т. 1. Подгот. к печати сотрудники Отд. рукописей Л. Кутателадзе и Н. Карадзе. Под руковод. и ред. Ильи Абуладзе. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1946. IV, 392 с.

217. შარვაშიძე გ. ლირიკა. ეპოსი. დრამა. აკადემიკოს სიმონ ჯანაშიას ნარკვევით, უენიშვნებით და ბოლოსიტუვაობით. სოხუმი, აფხაზეთის ასსრ სახელმწიფო, 1946, 234 გვ. ილ. და პორტ.

Шарвашидзе Г. Лирика. Эпос. Драма. Под ред. и с предисловием акад. С. Н. Джанашиа. Сухуми, Госиздат Абхаз. АССР, 1946, 234 с. с илл. и портр.

218. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов сред. школы. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1946. IV, 460 с. с илл. 2-е испр. издание, 1950. IV, 460 с.—Авт.: Н. Бердзенишвили, И. Джавахишвили, С. Джанашиа.

1947

219. ანალები. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის ინსტიტუტის შრომები. ტ. 1, 1947. 296 გვ. ვახუშტი ბაგრატიონის „საქართველოს ცხოვრების“ 200 წლისთავისათვის.

Аналеби. Труды Института истории им. И. А. Джавахишвили. Т. 1, 1947. 296 с. К 200-летию «Истории Грузии» Вахушти Багратиони.

1948

220. საქართველოს ისტორია. ნაწ. I. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. ს. ჯანაშიას რედაქციით. სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. მე-3 უესტ. და შევსებ. გამოცემა. თბ., სახელმწიფო, 1948. 430 გვ. 11 ფ. ილ., რუკ.—ავტ.: ნ. ბერძენიშვილი, ი. ჯავახიშვილი და ს. ჯანაშია.

История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Под ред. С. Джанашиа. Учебник для старших классов средней школы. З-е доп. и испр. издание. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1948. 430 с. с илл. — Авт.: Н. Бердзенишвили, И. Джавахишвили и С. Джанашиа.

221. Чубинашвили Г. Н. Памятники типа «Джвари». Исследование по истории грузинского искусства. Памятники обмерил с натуры и исполнил Н. П. Северов. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1948. XXIV, 218 с. 85 л. илл.

1950

222. საქართველოს ისტორია. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. მე-4 შესტ. და შევსებ. გამოცემა. თბ., სახელგამი, 1950. 436 გვ. ილ. 8 ფ. რუკა და ტაბ. — ავტ.: ივ. ჯავახიშვილი, ნ. ბერძენიშვილი, ბ. ბერძენიშვილი და ს. ჯანაშია.

История Грузии. С древнейших времен до начала XIX века. Учебн. для старших классов средней школы. 4-е испр. и доп. изд. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1950. 436 с. с илл. 8 л. карт и табл. — Авт.: Ив. Джавахишвили, Н. Бердзенишвили и С. Джанаша.

ლიტერატურა აკად. ს. ჯანაშიას შესახებ ЛИТЕРАТУРА О АКАД. С. Н. ДЖАНАШИА

1935

223. ახალი წიგნები: სიმონ ჯანაშია. ფეოდალური რევოლუცია საქართველოში. ნარკვევი ფეოდალიზმის წარმოშობის ისტორიიდან საქართველოში. ტფ., ტფილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1935, 132 გვ. [ქრონიკ. ცნობა]. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1935, 20 დეკ., 83. 4. — ხელის მოწერა: მანი.

Новые книги: Симон Джанашвили. Феодальная революция в Грузии. Очерк из истории происхождения феодализма в Грузии. Тифлис, Изд-во Тифл. ун-та, 1935, 132 с. [Хроник, сообщение]. — Ахалгазрда комунисти, 1935, 20 дек., с. 4. — Подпись: Мани.

224. სოსელი გ. ქ. უმეცრობა თუ შეგნებული მავნებლობა? [გვაროვნულ საზოგადოებაში სახელმწიფოს არსებობის შესახებ. ს. ჯანაშიასა და ნ. ბერძენიშვილის შეხედულებათა კრიტიკა]. — კომუნისტი, 1936, 16 აპრ., 83. 3—4.

Соселя Г. К. Невежество или сознательное вредительство? [О существовании государства в родовом обществе. Критика взглядов С. Джанашиа и Н. Бердзенишвили]. — Комунисти, 1936, 16 апр., с. 3—4.

1938

225. დადგენილება საქართველოს სსრ ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმისა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის 20 წლისთავთან დაკავშირებით დაჭილდოებული ქანან საქართველოს სსრ ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის სიგელით ს. ბ. ჯანაშია და სხვ. — კომუნისტი, 1938, 1 ივნ., ვერ. 1; Заря Востока, 1938, 1 июня, с. 1.

Постановление Президиума Центрального исполнительного комитета Грузинской ССР в связи с 20-летием Тифлисского государственного университета наградить грамотами Центрального исполнительного комитета Груз. ССР проф. Джанашиа Семена Николаевича и др.. — Комунисти, 1938, 1 июня, с. 1; Заря Востока, 1938, 1 июня, с. 1.

1939

226. ზაქარაია გრ. მოშინავე მეცნიერი. [პროფ. ს. ბ. ჯანაშია თბილისის საქალაქო საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატი]. — კომუნისტი, 1939, 12 დეკ., ვერ. 3.

Закарая Гр. Передовой ученый. [Проф. С. Н. Джанашиа кандидат в депутаты Тбилисского городского совета]. — Комунисти, 1939, 12 дек., с. 3.

1940

227. Ответы профессору С. Н. Джанашиа [на письмо в ред. журн. «Историк марксист», 1940, кн. 12. По поводу учебника «История ССР» для вузов]. — Историк марксист, 1940, кн. 12, с. 149—153. — Авт.: В. Лебедев, Б. Греков, С. Бахрушин и М. Нечкина.

1941

228. ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა. [ს. ბ. ჯანაშიას ლენინის ორდენით დაჭილდოების შესაბამის 100

ხებ]. — კომუნისტი, 1941, 26 თებ., გვ. 2; — Заря Востока, 1941, 26 февр., с. 2; Правда, 1941, 25 февр., с. 2; Известия, 1941, 25 февр., с. 1.

Указ Президиума Верховного Совета СССР. [О награждении Орденом Ленина С. Н. Джанашиа]. — Коммунисти, 1941, 26 февр., с. 2; Заря Востока, 1941, 26 февр., с. 2; Правда, 1941, 25 февр., с. 2; Известия, 1941, 25 февр., с. 1.

229. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრთა პირველი შემაღლებლობა. [ნ. ი. მუსხელიშვილი, ი. ს. ბერიტაშვილი, გ. ს. ახვლედიანი, ა. გ. შანიძე, გ. ვ. ხაჭაპურიძე, კ. ს. ქეკელიძე, ა. ი. ჯანელიძე, ა. ა. თვალჭრელიძე, გ. ნ. ჩუბინაშვილი, კ. ს. ზავრიევი, დ. ნ. უზნაძე, ს. ნ. ჯანაშია, ნ. ნ. კეცხოველი, ფ. ა. ზაიცევი, ტ. ყ. კვარაცხელია, ა. ს. ჩიქობავა, მოკლებიოგრაფიული ცნობები]. — კომუნისტი, 1941, 24 თებ., გვ. 2; Заря Востока, 1941, 23 февр., с. 2.

Первый состав действительных членов Академии наук Грузинской ССР. [Н. И. Мусхелишвили, И. С. Бериташвили, Г. С. Ахвledиани, А. Г. Шанидзе, Г. В. Хачапуридзе, К. С. Кекелидзе, А. И. Джанелидзе, А. А. Твалчрелидзе, Г. Н. Чубинашвили, К. С. Завриев, Д. Н. Узнадзе, С. Н. Джанашиа, Н. Н. Кецховели, Ф. А. Зайцев, Т. К. Кварацхелиа, А. С. Чикобава. Биографические справки]. — Коммунисти, 1941, 24 февр., с. 2; Заря Востока, 1941, 23 февр., с. 2.

230. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიაში. [1941 წ. 26 თებერვალს საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრთა საორგანიზაციო საერთო კრება. აკად ს. ჯანაშიას არჩევა ვიცე-პრეზიდენტად]. — კომუნისტი, 1941, 27 თებ., გვ. 4, პორტ.; Заря Востока, 1941, 27 февр., с. 1.

В Академии наук Грузинской ССР. [Общее организационное собрание действит. членов АН ГССР. 26 февр. 1941 г. Избрание вице-президентом С. Джанашиа]. — Коммунисти, 1941, 27 февр., с. 4, с портр.; Заря Востока, 1941, 27 февр., с. 1.

1943

231. მაჭავარიანი ვ., ნ. ბერძენიშვილი, ივ. ჯავახიშვილი და ს. ჯანაშია. საქართველოს ისტორია, ნაწ. 1. უძველესი დრო-

იდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. ს. ჯანაშიას ჩედ-ით. თბ., სახელგამი, 1943. [ჩეც]. — ბოლშევიკი, 1943, № 10—11, გვ. 106—111.

Мачавариани В., Бердзенишвили Н., Джавахишвили Ив., Джанашia С. История Грузии. Ч. I. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов средн. школы. Под ред. С. Джанашииа. Тб., Сахелгами, 1943. [Рец.]. — Bolsheviki, 1943, № 10—11, с. 106—111.

232. სსრ კავშირის სახალხო კომისართა საბჭოს დადგენილება. მეცნიერების დარგის 1942 წლის ღირსშესანიშნავ ნაშრომთათვის სახელმწიფო პრემიების მიკუთვნების შესახებ. [ს. ბ. ჯანაშიასთვის პირველი ხარისხის სახელმწიფო პრემიის მინიჭების შესახებ]. — კომუნისტი, 1943, 24 მარტი, გვ. 1; საბჭოთა აფხაზეთი, 1943, 28 მარტი, გვ. 1; საბჭოთა აჭარა, 1943, 26 მარტი, გვ. 1; საბჭოთა ოსეთი, 1943, 31 მარტი, გვ. 2; Заря Востока, 1943, 24 марта, с. 1. Правда, 1943, 24 марта, с. 2.

Постановление Совета народных комиссаров Союза ССР. О присуждении государственных премий за выдающиеся работы в области науки за 1942 год. [О присуждении С. Н. Джанашииа государственной премии первой степени]. — Коммунисти, 1943, 24 марта, с. 1; Сабчота Абхазети, 1943, 28 марта, с. 1; Сабчота Аджара, 1943, 26 марта, с. 1; Сабчота Осети, 1943, 31 марта, с. 2; Заря Востока, 1943, 24 марта, с. 1; Правда, 1943, 24 марта, с. 2.

233. Выдающийся грузинский историк. [К выдвижению в действительные члены Акад. наук СССР С. Н. Джанашии]. — Известия, 1943, 14 сент., с. 3. — Подписи: Н. Мухелишвили, А. Шанидзе, Г. Ахвледиани и Н. Бердзенишвили.

1944

234. ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა უმაღლესი სკოლის მუშაქთა ლენინის ორდენით დაჯილდოების შესახებ. [სახალხო მეურნეობისა და კულტურული მშენებლობისათვის სპეციალისტების მომზადების საქმეში თვალ-წ

სეჩინო დამსახურებისათვის ს. ბ. ჯანაშია დაჭილდოებულია ლენინის ორდენით]. — კომუნისტი, 1944, 21 ნოემბ. გვ. 1; Заря Востока, 1944, 21 ноября, с. 1; Правда, 1944, 5 ноября, с. 2; Известия, 1944, 5 ноября, с. 1.

Указ Президиума Верховного Совета СССР о награждении работников высшей школы Орденом Ленина. [С. Н. Джанаша награжден Орденом Ленина за выдающиеся заслуги в деле подготовки специалистов для культурного строительства и народного хозяйства]. — Коммунисти, 1944, 21 ноября, с. 1; — Заря Востока, 1944, 21 ноября, с. 1; Правда, 1944, 5 ноября, с. 2; Известия, 1944, 5 ноября, с. 1.

235. კიკვიძე ა. წიგნი საქართველოს ისტორიისა. [ნ. ბერძენიშვილი, ივ. ჯავახიშვილი და ს. ჯანაშია. საქართველოს ისტორია. ნაწ. 1. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. სახელმძღვანელო საშუალო სკოლის უფროსი კლასებისათვის. ს. ჯანაშიას რედ.-ით. თბ., სახელგამი, 1943. რეც.]. — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1944, 14 იანვ., გვ. 2.

Киквидзе А. Книга по истории Грузии [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанаша. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов средн. школы. Под ред. С. Джанаша. Тб., Сахелгами, 1943. Рец.]. — Литература да хеловнеба, 1944, 14 янв., с. 2.

236. Мачавариани В. Большое достижение грузинской исторической науки. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанаша. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов средн. школы. Под ред. С. Джанаша. Тб., Сахелгами, 1943. Рец.]. — Боец РККА, 1944, 6 февр., с. 4.

1945

237. აკადემიის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა განყოფილების სხდომა. მეგობრული შარუი ვ. ბერძიძისა. — ნიანგი, 1945, № 5, გვ. 4.

Заседание Отделения общественных наук Академии наук

Груз. ССР. Дружеский шарж В. Беридзе. — Нианги, 1945, № 5, с. 4.

238. ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა. [სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის 220 წლის-თავთან დაკავშირებით, მეცნიერებაში თვალსაჩინო დამსახურებისათვის ს. ს. ჯანაშიას შრომის წითელი დროშის ორდენით დაჯილდოების შესახებ]. — კომუნისტი, 1945, 17 ივნ., გვ. 1;

Правда, 1945, 13 июня, с. 1; Известия, 1945, 13 июня, с. 2.

Указ Президиума Верховного Совета СССР. [О награждении за выдающиеся заслуги в развитии науки, в связи с 220-летием Академии наук СССР Орденом Трудового Красного знамени С. Н. Джанашиа]. — Коммунисти, 1945, 17 июня, с. 1; Правда, 1945, 13 июня, с. 1; Известия, 1945, 13 июня, с. 2.

239. ისტორიანი და აზმანი აკადემიუსთანი. მეგობრული შარჟი დონისა. — ნიანგი, 1945, № 1—2, გვ. 4.

История и восхваления академиков. Дружеский шарж Дони. — Нианги, 1945, № 1—2, с. 4.

240. საქართველოს არქეოლოგები. არქეოლოგთა საკავშირო კონფერენციის გამო. მეგობრული შარჟი ვ. ბერიძისა. — ნიანგი, 1945, № 5, გვ. 5.

Археологи Грузии. По поводу Всесоюзной конференции археологов. Дружеский шарж В. Беридзе. — Нианги, 1945, № 5, с. 5.

1946

241. ბერძენიშვილი ნ. და თოფურია ვ. სოციალისტური სამშობლოს მეცნიერი და მოქალაქე [აკად. ს. ჯანაშია]. — სახალხო განათლება, 1946, 24 იანვ., გვ. 3.

, Бердзенишвили Н. и Топурия В. Ученый и гражданин Социалистической родины [акад. С. Джанашиа]. — Сахалхи ганатлеба, 1946, 24 янв., с. 3.

242. ბრძანებულება საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა. [მეცნიერების დარგში თვალსაჩინო დამსახურებისათვის ს. ს. ჯანაშიას შრომის წითელი დროშის მინიჭების დამსახურების დაკავშირების დარღვევის შესახებ]. — კომუნისტი, 1946, 1 იანვ., გვ. 1.

ბისათვის ს. 6. ჯანაშიასათვის საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდების მინიჭების შესახებ]. — კომუნისტი, 1946, 9 მარტი, გვ. 1; Заря Востока, 1946, 8 марта, с. 1.

Указ Президиума Верховного Совета Грузинской ССР. [О присвоении почетного звания заслуженного деятеля науки Грузинской ССР Джанашии С. Н. за выдающиеся заслуги в области науки]. — Коммунисти, 1946, 9 марта, с. 1; Заря Востока, 1946, 8 марта, с. 1.

243. დ ე ლ ბ ა მ. გამოჩენილი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე [აკადემიკოსი ს. ჯანაშია დასახელებულია სსრკ უმაღლესი საბჭოს ეროვნებათა საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად]. — კომუნისტი, 1946, 13 იანვ. გვ. 3; საბჭოთა აფხაზეთი, 1946, 16 იანვ., გვ. 2.

Делба М. Выдающийся ученый и общественный деятель. [Академик С. Н. Джанашия выдвинут кандидатом в депутаты в Совет национальностей Верховного Совета СССР]. — Коммунисти, 1946, 13 янв., с. 3; Сабчота Абхазети, 1946, 16 янв., с. 2.

244. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია 1941—1945 წლების მანძილზე. (მოკლე მიმოხილვა). აკად. გ. ახვლედიანის რედ. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1946. 60 გვ.

Академия наук Грузинской ССР за 1941—1945 гг. (Краткий обзор). Под ред. акад. Г. С. Ахвледиани. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1946. 60 с.

245. სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატები: [ს. 6. ჯანაშია და სხვ.]. მოკლე ბიოგრაფია. — კომუნისტი, 1946, 25 იანვ., გვ. 3.

Кандидаты в депутаты Верховного Совета СССР. [С. Н. Джанашия и др.]. Краткая биография. — Коммунисти, 1946, 25 янв., с. 3.

246. Базилевич К. История Грузии. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанашия. История Грузии. Ч. I. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для

старших классов средн. школы. Под ред. С. Джанашаиа. Тб., Госиздат, 1946. Рец]. — Известия, 1946, 14 мая, с. 3.

247. Базилевич К. Ценная книга по истории Грузии. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанашаиа. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов средн. школы. Под ред. С. Джанашаиа. Тб., Госиздат, 1946. Рец]. — Большевик, 1946, № 7—8, с. 67—75.

248. Бахрушин С. Хороший пример научной разработки истории Грузии. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанашаиа. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебн. для старших классов средн. школы. Под ред. С. Джанашаиа. Тб., Госиздат, 1946. Рец]. — Культура и жизнь, 1946, 28 июня.

249. Корнеев Б. Выдающийся советский ученый. [Акад. С. Н. Джанашаиа — кандидат в депутаты Верховного Совета СССР]. — Заря Востока, 1946, 18 янв., с 3.

250. Регистрация кандидатов в депутаты Совета Союза и Совета Национальностей. Зарегистрирована кандидатура тов. С. Н. Джанашаиа. — Заря Востока, 1946, 13 янв., с. 2.

1947

251. ბ ა ზ ი ლ ე ვ ი ნ ი კ . შ ე ს ა ნ ი ჭ ნ ა ვ ი ნ ა მ ი ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს ი ს ტ ო რ ი ს შ ე ს ა ხ ე ბ . [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанашаиа. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов средн. школы. Под ред. С. Джанашаиа. Тб., Госиздат, 1946. Рец]. — კ უ მ უ ბ ი ს ტ ი , 1947, 5 ი ვ ლ . , გ ვ . 3; Правда, 1947, 2 июля, с. 3.

Базилевич К. Выдающийся труд по истории Грузии. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанашаиа. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов средн. школы. Под ред. С. Джанашаиа. Тб., Госиздат, 1946. Рец]. — Коммунисти, 1947, 5 июля, с. 3; Правда, 1947, 2 июля, с. 3.

252. დ ა ბ დ უ ა ვ . ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს ი ს ტ ო რ ი ს კ ა რ გ ი ს ა ხ ე ლ მ ძ ლ ვ ა ნ ე ლ ო . [Б. ბ ე რ ძ ე ნ ი ჭ ვ ი ლ ი , ი ვ . ჯ ა ვ ა ხ ი ჭ ვ ი ლ ი დ ა ს . ჯ ა ნ ა შ ი ა . ს ა -

ქართველოს ისტორია. ნაწ. I. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის
დამდეგამდე. ს. ჯანაშიას რედ-ით. მე-2 ჟესტ. და შევსებ. გამოც.
თბ., სახელგამი, 1946, რეც.]. — სახალხო განათლება, 1947, 19 ივნ.,
83. 2.

Дондук В. Хороший учебник по истории Грузии.
[Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанашиа.
История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала
XIX века. Под ред. С. Джанашиа. 2-е доп. и испр. изд. Тб.,
Сахелгами, 1946. Рец.]. — Сахалх ганатлеба, 1947, 19 июня,
с. 2.

253. სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს დადგენილება 1946
წელს მეცნიერების დარგში თვალსაჩინო ნაშრომებისათვის სახელმ-
წიფო პრემიების მინიჭების შესახებ. სსრ კავშირის მინისტრთა
საბჭომ დაადგინა მიენიჭოთ სახელმწიფო პრემიები თვალსაჩინო
მეცნიერული ნაშრომებისათვის: ისტორიულ-ფილოლოგიურ მეც-
ნიერებათა დარგში ბერძენიშვილს ნიკოლოზ ალექსანდრეს ძეს,
საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრს, ჯა-
ვახიშვილს ივანე ალექსანდრეს ძეს, აკადემიკოსს, ჯანაშიას სიმონ
ნიკოლოზის ძეს, აკადემიკოსს, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა
აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტს, — მეცნიერული ნაშრომისათვის „სა-
ქართველოს ისტორია უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდე-
გამდე“, 1946. — კომუნისტი, 1947, 8 ივნ., გვ. 1—2; სახალხო გა-
ნათლება, 1947, 12 ივნ., გვ. 1; Правда, 1947, 7 июня, с. 1;
Известия, 1947, 7 июня, с. 1; Заря Востока, 1947, 8 июня, с. 1.

Постановление Совета Министров СССР. О присуждении
Государственных премий за выдающиеся работы в области
науки за 1946 год. В области историко-филологических наук:
Бердзенишвили Н. А. действительному члену Академии наук
ГССР, Джавахишвили И. А. академику, Джанашиа С. Н.
академику, вице-президенту АН ГССР — за научную работу
«История Грузии с древнейших времен до начала XIX века»,
опубликованную в 1946 году. — Коммунисти, 1947, 8 июня,
с. 1—2; Сахалх ганатлеба, 1947, 12 июня, с. 1; Правда, 1947,
7 июня, с. 1; Известия, 1947, 7 июня, с. 1; Заря Востока, 1947,
8 июня, с. 1.

254. საქტომბრო პარადი. მეგობრული შარუი დონისა. — ნი-
ანგი, 1947, № 21, გვ. 4—5.

Октябрьский парад. Дружеский шарж Дони. — Нианги, 1947, № 21, с. 4—5.

255. ცინცაძე ი. ისტორიული მეცნიერების თვალსაჩინო შიგნი. [ნ. ბერძენიშვილი, ივ. ჯავახიშვილი და ს. ჯანაშია. საქართველოს ისტორია. ნაწ. 1. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. ს. ჯანაშიას რედ-ით. სახელმძღვანელო საშ. სკოლის უფროსი კლასებისათვის. მე-2 შესწ. და შევსებ. გამოცემა. თბ., სახელგამი, 1946. რეც.]. — კომუნისტი, 1947, 11 ივნისი, გვ. 3.

Цинцадзе Я. Значительная книга в области исторической науки. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанаша. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Под ред. С. Джанаша. Учебник для старших классов средн. школы. 2-е испр. и доп. изд. Тб. Сачхелгами, 1946. Рец.]. — Коммунисти, 1947, 11 июня, с. 3.

1948

256. რუხაძე ტ. შევისწავლოთ ქართული პერიოდერიული ლიტერატურის ისტორია. [ს. ჯანაშია. გიორგი შარვაშიძე. კულტურულ-ისტორიული ნარკვევი. ლირიკა. ეპოსი. დრამა. სოხუმი, აფხაზეთის სახელმწ. გამ-ბა, 1946. რეც.]. — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1948, 4 ივნ., გვ. 3.

Рухадзе Тр. Изучим историю грузинской периферийной литературы. [С. Джанаша. Георгий Шарвашидзе. Культурно-исторический очерк. Лирика. Эпос. Драма. Сухуми, Госиздат Абхаз. ССР, 1946. Рец.]. — Литература да хелов-, неба, 1948, 4 июля, с. 3.

257. Бороздин И. И. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанаша. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов средн. школы. Под ред. С. Джанаша. Тб., Госиздат, 1946. Рец.]. — Вестник древней истории, 1948, № 1/23, с. 110—115.

1949

258. აკადემიკოსი სიმონ ჯანაშია. 1900—1947. [კრებული. შ. ძიძიგურის რედ-ით]. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1949.

VI, 211 გვ., 9 ფ. სურ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია). — ბიბლიოგრ.: გ. ლომთათიძე. ს. ჭანაშიას შრომების ბიბლიოგრაფია, გვ. 195—210. [186 სტ.].

შინაარსი: რედაქტორისაგან. — ბიოგრაფია. — სამგლოვიარო
განკხადებები. — სამძიმრის დეპუშები. ნეკროლოგები. სიტყვები
საფლავთან. — მოხსენებები. — წერილები. — დამატება.

Академик Симон Джанашиа. 1900—1947. [Сборник. Под ред. Ш. Дзидзигури]. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1949. VI, 211 с.; 9 л. портр. [Акад. наук Груз. ССР]. — Библиогр.: Г. Ломтатидзе. Библиография трудов С. Джанашиа, с. 195—210. [186 назв.].

Содержание: От редактора. — Биография. — Траурные объявления. — Телеграммы соболезнования. — Некрологи. — Речи у гроба. — Доклады. — Письма. — Дополнение.

259. მ ე ს ხ ი ა შ. აკადემიკოსი ს. ჯანაშვილი და ქართული ის-ტორიული მეცნიერება. — აფხაზეთის ენის, ლიტერატურისა და სტორიის ინ-ტის შრომები, ტ. 23, 1949, გვ. 17—30.

Месхия Ш. Академик С. Н. Джанашиа и грузинская историческая наука. — Абхазский институт языка, литературы и истории, т. 23, 1949, с. 17—30.

260. ყურაშვილი ს. სიმონ ჯანაშიას ხსოვნას. [ლექსი]. — წგ-ში: ლექსები და პოემები. [კრებული]. [ცხინვალი], სამხრ. ოსეთის სახელგამი, 1949, გვ. 50—51.

Курашвили С. Памяти Симона Джанашиа. [Стихотворение]. — В кн.: Стихи и поэмы. [Сборник]. [Цхинвали], Госиздат Юго-Осетии, 1949, с 50—51.

261. Меликишвили Г. и Ломтатидзе Г. Симон Николаевич Джанашиа. (Историк. 1900—1947). — Краткие сообщ. о докладах и полевых исследованиях Ин-та истории матер. культуры, вып. 24, 1949, с. 116—120, с портр.

262. Diringer David. The Alphabet. A key to the History of mankind. London, Hutchinson's scientific and technical publications 1949, 607 p. [About Djanashia] p. 324.

Дирингер Д. Алфавит. Ключ к истории человечества. Лондон. Технические и научные издания Хатчinsonа. 1949. 607 с. [Об акад. С. Н. Джанашиа] с. 324.

263. მაჭავარიანი გ. ს. ჯანაშია ოთვორც ენათმეცნიერი. — თბილ. სახელმწ. უნ-ტის სტუდენტთა სამეცნიერო ნაშრომების კრებული, წგ. V, 1950, გვ. 295—305.

Мачавариани М. С. Джанашиа как языковед. — Сборник научных трудов студентов Тбил. гос. ун-та, кн. V, 1950, с. 295—305.

264. მესხია შ. სიმონ ჯანაშია. 1900—1947. [ცხოვრება და მოღვაწეობა]. თბ., საბლიტგამი, 1950. 108 გვ. პორტრ.

Месхия Ш. Симон Джанашиа. [1900—1947]. [Жизнь и деятельность]. Тб., Саблитгами, 1950. 108 с. с портр.

265. ბალანჩივაძე ბ. ნაშრომი დიდი ქართველი მეცნიერის შესახებ. [მესხია შ. სიმონ ჯანაშია. 1900—1947. თბ., საბლიტგამი, 1950. რეც.]. — ინდუსტრიული ქუთაისი, 1950. 23 აგვ., გვ. 2.

Баланчивадзе Н. Труд о большом грузинском ученым. [Месхия Ш. Симон Джанашиа. 1900—1947. Тб., Саблитгами, 1950. Рец.]. — Индустриули Кутаиси, 1950, 23 авг., с. 2.

266. გიორგი გიორგი მ. საბჭოთა მეცნიერების გამოჩენილი წარმომადგენელი. [მესხია შ. სიმონ ჯანაშია. 1900—1947. თბ., საბლიტგამი, 1950. რეც.]. — საბჭოთა ოსეთი, 1950. 31 დეკ., გვ. 4.

Гиоргиадзе М. Выдающийся представитель советской науки. [Месхия Ш. Симон Джанашиа. 1900—1947. Тб., Саблитгами, 1950. Рец.]. — Сабчота Осети, 1950, 31 дек., с. 4.

267. ითონიშვილი ვ. მონოგრაფია აკადემიკოს სიმონ ჯანაშიაზე. [მესხია შ. სიმონ ჯანაშია. 1900—1947. თბ., საბლიტგამი, 1950. რეც.]. — მნათობი, 1950, № 11, გვ. 155—157.

Итонишвили В. Монография об акад. Симон Джанашиа. [Месхия Ш. Симон Джанашиа. 1900—1947. Тб., Саблитгами, 1950. Рец.]. — Мнатори, 1950, № 11, с. 155—157.

268. კოპალიანი ვ. დიდი აღმზრდელობითი მნიშვნელობის წიგნი. [მესხია შ. სიმონ ჯანაშია. 1900—1947. თბ., საბლიტგამი, 1950. რეც.]. — სახალხო განათლება, 1950, 19 ნოემბ., გვ. 4.

Копалиани В. Книга большого воспитательного зна-

чения. [Месхия Ш. Симон Джанаша. 1900—1947. Тб., Саблитгами, 1950, Рец.]. — Сахалхо ганатлеба, 1950, 19 ноября, с. 4.

269. ხანთაძე შ. პატრიოტი მეცნიერის გზა. [მესხია შ. სიმონ ჯანაშია. 1900—1947. თბ., საბლიტგამი, 1950. რეც.]. — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1950, 1 ოქტ., გვ. 2.

Хантадзе Ш. Путь ученого патриота. [Месхия Ш. Симон Джанаша. 1900 — 1947. Тб., Саблитгами, 1950. Рец.]. — Литература да хеловнеба, 1950, 1 окт., с. 2.

270. ჯაყელი ს. წიგნი სიმონ ჯანაშიაზე. [აკადემიკოსი სიმონ ჯანაშია. 1900—1947. კრებული შ. ძიძიგურის რედ-ით. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1949. რეც.]. — სახალხო განათლება, 1950, 9 ოქტ., გვ. 4.

Джакели С. Книга о Симоне Джанаша. [Академик Симон Джанаша. 1900—1947. Сборник. Под ред. Ш. Дзидзигури. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1949. Рец.]. — Сахалхо ганатлеба, 1950, 9 февр., с. 4.

1952

271. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. საზოგადო-ებრივ მეცნიერებათა განცოდილების სამეცნიერო სესია. 32-ე. მიძღვნილი აკად. ს. ჯანაშიას ხსოვნისაღმი. სოჭუმი, 1952 წ. 13—15 დეკემბერი. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1952. 48 გვ.

ს. ჯანაშიას შესახებ: ანჩაბაძე ზ. აკადემიკოსი ს. ჯანაშია და აფხაზეთის ისტორიის საკითხები. გვ. 10; — როგავა გ. იბერიულ-კავკასიურ ენათა ლექსიკის საკითხები ს. ჯანაშიას ნაშრომებში. გვ. 15—16.

Академия наук Грузинской ССР. Научная сессия Отделения общественных наук. Сессия 32-ая, посвященная памяти акад. С. Н. Джанаша. Сухуми, 1952. 13—15 декабря. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во Акад. наук Груз. ССР, 1952. 48 с.

О С. Джанаша: Анчабадзе З. В. Акад. С. Н. Джанаша и вопросы истории Абхазии, с. 10. — Рогава Г. В. Вопросы лексики иберийско-кавказских языков в трудах С. Н. Джанаша, с. 15—16.

272. Джанаша Симон Николаевич. — БСЭ. 2-е изд.
т. 14. М., 1952, с. 210—211.

1953

273. ბერძენიშვილი ნ. [ს. ჯანაშია. საქართველო აღრინდელი ფეოდალიზაციის გზაზე. თბ. სახელმწ. უნ.-ტის გამ-ბა, 1937. რეც.]. — მიმომხილველი, ტ. 3, 1953, გვ. 287—305.

Бердзенишвили Н. [С. Джанаша. Грузия на пути ранней феодализации. Тб., Изд-во гос. ун-та, 1937. Рец.]. — Мимомхилвель, т. 3, 1953, с. 287—305.

274. მახარაძე ი. და მუშკულიანი ვ. გავაუმჯობესოთ საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელო. [ნ. ბერძენიშვილი, ივ. ჯავახიშვილი და ს. ჯანაშია. საქართველოს ისტორია. ნაწ. I. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. მე-4 შესწ. და შევსებ. გამოცემა. თბ., სახელგამი. 1950. რეც.]. — კომუნისტური აღზრდისათვის, 1953, № 5, გვ. 80—86.

Махарадзе И. и Мушкудиани В. Улучшим учебник истории Грузии. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанаша. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. 4-е испр. и доп. изд. Тб., Сахелгами, 1950. Рец.]. — Коммунистури агзрдисатвис, 1953, № 5, с. 80—86.

275. О некоторых важнейших задачах советских историков. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанаша. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов средн. школы. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1946. Рец.]. — Вопросы истории, 1953, № 6, с. 3—11.

1954

276. ალექსი შვილი მ. აღმოვფხვრათ შეცდომები, დავძლიოთ ჩამორჩენა ისტორიულ მეცნიერებაში. [ს. ბერძენიშვილი, ივ. ჯავახიშვილი და ს. ჯანაშია. საქართველოს ისტორია. ნაწ. I. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. მე-4 შესწ. და შევსებ. გამოცემა. თბ., სახელგამი, 1950. რეც.]. — საქართველოს კომუნისტი, 1954, № 2, გვ. 20—32.

Алексишили М. Искореним ошибки, преодолеем отставание в области исторической науки. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанаша. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. 4-е испр. и доп. изд. Тб., Сахелгами, 1950. Рец.]. — Сакартвелос комунисти, 1954, № 2, с. 20—32.

277. Анчбадзе З. В. Вопросы истории Абхазии в трудах акад. С. Н. Джанаша. — Труды Абхазск. ин-та языка, литературы и истории, 1954, т. 25, с. 347—357.

1955

278. Труды лауреатов Государственных премий в области истории народов СССР. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанаша. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. Учебник для старших классов средн. школы. Под ред. С. Джанаша. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1946. 460 с.]. — В кн.: Историки — лауреаты Государственных премий. (1941—1952). Библиографический указатель литературы. Тб., 1955, с. 4—5.

1956

279. ბროლიძე ნ. ბოლომდე აღმოვფენეთ ბურუუაზიული ნაციონალიზმის რეციდივები ქართულ ისტორიოგრაფიაში. [ნ. ბერძენიშვილი, ივ. ჯავახიშვილი და ს. ჯანაშია. საქართველოს ისტორია. ნაწ. I. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდეგამდე. მე-4 ჟურნ. და ჟურნებ. გამოცემა. თბ., სახელმწიფო, 1950. რეც.]. — კომუნისტი, 1956, 15 ნოემბ., გვ. 3—4.

Бролидзе Н. До конца искореним рецидивы буржуазного национализма в грузинской историографии. [Н. Бердзенишвили, Ив. Джавахишвили и С. Джанаша. История Грузии. Ч. 1. С древнейших времен до начала XIX века. 4-е испр. и доп. изд. Тб., Сахелгами, 1950. Рец.]. — Коммунисти, 1956, 15 ноября, с. 3—4.

280. Симон Николаевич Джанаша [1900—1947]. — В кн.: Ениколов И. К. и Ткешелашвили Г. И. По Тбилиси. Пантеон Мтацминда. Тб., Госиздат Груз. ССР, 1956, с. 17—19.
8. სიმონ ჯანაშია

1957

281. Симон Николаевич Джанашиа [1900—1947]. — В кн.: Эниколопашвили [Ениколопов] И. К. Мтацминда. Тб., Техника да шрома, 1957, с. 39.

1958

282. სიმონ ჯანაშია. — წე-ში: ენიკოლოფაშვილი ი. მთაწმინდის პანთეონი. თბ., „საბჭ. საქართველო“, 1958, გვ. 50—51, პორტრ.

Симон Джанашиа. — В кн.: Эниколопашвили И. Пантенон Мтацминда. Тб., «Сабчота Сакартвело», 1958, с. 50—51, с портр.

283. ჯავრიშვილი კ. ჩვენი უნივერსიტეტი. [ფოტოზე: სიბრძნის მეტყველების ფაკულტეტის ისტორიული I გამოშვება. შუაში ივანე ჯავახიშვილი — მარჯვნივ სიმონ ჯანაშია, თამარ ლომური...]. — დროშა, 1958, № 2, გვ. 4—5.

Джавришвили К. Наш университет. [На фото: Первый выпуск историков философ. факультета. В центре И. Джавахишвили, справа Симон Джанашиа, Тамар Ломуриси...]. — Дроша, 1958, № 2, с. 4—5.

1959

284. გამსახურდია კ. სიმონ ჯანაშია. — წე-ში: გამსახურდია კ. კრიტიკა. II. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა. 1959, გვ. 172—176.

Гамсахурдия К. Симон Джанашиа. В кн.: Гамсахурдия К. Критика. II. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1959, с. 172—176.

1960

285. მესხია შ. საქართველოს ისტორიის გამოჩენილი მკვლევარი. თბ., „ნაკადული“, 1960. 151 გვ. ილ.; 1 ფ. პორტრ.

Месхиа Ш. Выдающийся исследователь истории Грузии. Тб., «Накадули», 1960. 151 с. с илл., 1 л. портр.

286. ჯინჯვალაშვილი მ. მონოგრაფია საბჭოთა მეცნიერების გამოჩენილ წარმომადგენელზე. [მესხია შ. საქართველოს ისტორიის გამოჩენილი მკვლევარი. თბ., „ნაკადული“, 1960. რეც.]. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1960, 30 დეკ., გვ. 3.

Джинчвелашили М. Монография о выдающемся советском ученом. [Месхиа Ш. Выдающийся исследователь истории Грузии. Тб., «Накадули», 1960. Рец.]. — Сабчота Абхазети, 1960, 30 дек., с. 3.

287. Пшибиев И. Х. Бекмурза Пачев и академик С. Н. Джанашвили. — Ошхамахо [Нальчик], 1960, № 6.

1961

288. ბაციაშვილი ს. საქართველოს ისტორიის თვალსაჩინო მკვლევარი. [მესხია შ. საქართველოს ისტორიის გამოჩენილი მკვლევარი. თბ., „ნაკადული“, 1960. რეც.]. — თბილისი, 1961, 22 თებ., გვ. 3.

Нацашвили С. Видный исследователь истории Грузии. [Месхиа Ш. Выдающийся исследователь истории Грузии. Тб., «Накадули», 1960. Рец.]. — Тбилиси, 1961, 22 февр., с. 3.

289. რამიშვილი გ. და ჯანგიძე მ. გამოკვლევა საქართველოს ისტორიის გამოჩენილ მეცნიერზე. [მესხია შ. საქართველოს ისტორიის გამოჩენილი მკვლევარი. თბ., „ნაკადული“, 1960. რეც.]. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1961. 23 თებ., გვ. 3.

Рамишвили З. и Джангиძе М. Исследование о выдающемся ученом-историке Грузии. [Месхиа Ш. Выдающийся исследователь истории Грузии. Тб., «Накадули», 1960. Рец.]. — Ахалгазрда комунисти, 1961, 23 февр., с. 3.

290. ჩაქვეტიძე დ. წიგნი ისტორიის გამოჩენილ მკვლევარზე. [მესხია შ. საქართველოს ისტორიის გამოჩენილი მკვლევარი. თბ., „ნაკადული“, 1960. რეც.]. — ცისკარი, 1961, № 9, გვ. 137—138.

Чакветадзе Д. Книга о выдающемся исследователе истории. [Месхиа Ш. Выдающийся исследователь истории Грузии. Тб., «Накадули», 1960. Рец.]. — Цискари, 1961, № 9, с. 137—138.

1962

291. Пшибиев И. Х. Жизнь и творчество Бекмурзы Пачева. [Об отношении С. Джанашиа к творчеству Б. Пачева]. Черкесск, Карабаево-Черкесское книжн. изд-во, 1962, с. 45.

1963

292. გამსახურდი ქ. სიმონ ჯანაშია. — წევ-ში: რჩეული თხზულებანი. ტ. 6. თბ., „საბჭ. საქართველო“, 1963, გვ. 509—513.

Гамсахурдия К. Симон Джанашиа. — В кн., Избранные сочинения. Т. 6. Тб., «Сабчота Сакартвело», 1963, с. 509—513.

1964

293. Джанашиа Симон Николаевич. — Советская историческая энциклопедия, т. 5, 1964, с. 153.

294. Пшибиев И. Памятная встреча. [О встрече акад. С. Н. Джанашиа с основателем кабард. письм. худож. литературы Б. М. Пачевым в 1929 г.]. — Литературная Грузия, 1964, № 12, с. 71—72.

1965

295. გამსახურდი ქ. საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელოს გამო. [საქართველოს ისტორია უძველესი ხანიდან ჩვენს დრომდე. თბ., სახელგამი, 1940. — ავტ.: ს. ჯანაშია, ივ. ჯავახიშვილი, ნ. ბერძენიშვილი და გ. ხაჭაპურიძე. — ხელნაწერის უფლებით]. — რჩეული თხზულებანი. ტ. 7. თბ., „საბჭ. საქართველო“, 1965, გვ. 422—430.

Гамсахурдия К. По поводу учебника истории Грузии. [История Грузии. С древнейших времен до наших дней. Тб., Сахелгами, 1940. — Авт.: Ив. Джавахишвили, Н. Бердзенишвили и Г. Хачапуридзе. — На правах рукописи]. Избранные произведения. Т. 7. Тб., «Сабч. Сакартвело», 1965, с. 422—430.

296. ბერძენიშვილი ნ. ს. ჯანაშია. საქართველო აღრინდელი ფეოდალიზაციის გზაზე. თბ., სახელმწ. უნ-ტის გამ-ბა, 1937. [რეც]. — წგ-ში: ბერძენიშვილი ნ. საქართველოს ისტორიის საკითხები. წგ. 3. თბ., „მეცნიერება“, 1966, გვ. 361—384.

Бердзенишвили Н. С. Джанашиа. Грузия на пути ранней феодализации. Тб., Изд-во гос. ун-та, 1937. [Рец]. — В кн.: Бердзенишвили Н. Вопросы истории Грузии. Кн. 3. Тб., «Мецниереба», 1966, с. 361—384.

297. ბერძენიშვილი ნ. სიტყვა აკად. ს. ჯანაშიას ხსოვნისაღმი მიძღვნილ საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საზოგადოებრივ მეცნიერებათა განყოფილების გამსვლელ სესიაზე სოხუმში 1953 წლის ნოემბერს. — წგ-ში: ნ. ბერძენიშვილი. საქართველოს ისტორიის საკითხები. წგ. 3. თბ., „მეცნიერება“, 1966, გვ. 346—353.

Бердзенишвили Н. Слово, произнесенное на выездной сессии Отд. обществ. наук АН ГССР, посвященной памяти акад. С. Джанашиа, состоявшейся в ноябре 1953 г. в городе Сухуми. — В кн.: Бердзенишвили Н. Вопросы истории Грузии. Кн. 3. Тб., «Мецниереба», 1966, с. 346—353.

298. გეგეჭკორი ლ. მოღონებათა წიგნიდან. [მოგონებები ა. შანიძის, ი. ყიფშიძის, არჩ. ჩიქობავას, ვ. თოფურიას და ს. ჯანაშიას შესახებ]. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1968, 29 აგვ., გვ. 3.

Гегечкори Л. Из книги воспоминаний. [Воспоминания о А. Шанидзе, И. Кипшидзе, Арн. Чикобава, В. Топуриа и С. Джанашиа]. — Ахалгазрда комунисти, 1968, 29 авг., с. 3.

299. თბილისის უნივერსიტეტი. თბ., თბილ. უნ-ტის გამ-ბა, 1968, ს. ჯანაშიას შესახებ: გვ. 379—380.

Тбилисский университет. Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1968.— О С. Джанашиа: с. 379—380.

300. მესხია შ. ისტორიის ფაკულტეტი. (უნივერსიტეტის 50-ე წლისთავის შესახვედრად). [ივ. ჯავახიშვილის, ს. ჯანაშიასა

და 6. ბერძენიშვილის ღვაწლის შესახებ საქართველოს ისტორიის შესწავლაში]. — თბილისის უნივერსიტეტი, 1968, 22 თებ., გვ. 3.

Месхия Ш. Исторический факультет. [На встречу 50-летию Тбилисского государственного университета]. [О заслугах Ив. Джавахишвили, С. Джанашиа и Н. Бердзенишвили в изучении истории Грузии]. — Тбилисис университети, 1968, 22 февр., с. 3.

301. ჯანაშია სიმონ ნიკოლოზის ძე. (1900—1947). — წე-ში: ქართველ მწერალთა და საზოგადო მოღვაწეთა მთაწმინდის პანთეონი. თბ., „მეცნიერება“, 1968, გვ. 74—76. სურ.

Симон Николаевич Джанашиа. (1900—1947). — В кн.: Пантеон писателей и общественных деятелей Грузии Мтацминда. Тб., «Мецниереба», 1968, с. 74—76, с. илл.

1969

302. ჭუბა ს. ბ. ჯანაშიას ფოლკლორული მასალები [აფხაზეთის შესახებ]. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1969, 4 თებ., გვ. 4.

Зухба. Фольклорные материалы С. Н. Джанашиа [об Абхазии]. — Сабчота Абхазети, 1969, 4 февр., с. 4.

1970

303. აკადემიკოსები — ს. ჯანაშიას შესახებ. [ივ. ჯავახიშვილი, ბ. ბერძენიშვილი, წ. მუსხელიშვილი და სხვ.]. — ლენინის დროშა [მახარაძე], 1970, 1 ავგ., გვ. 3.

Академики — о С. Джанашиа. [Ив. Джавахишвили, Н. Бердзенишвили, Н. Мусхелишвили и др.]. — Ленинис дроша [Махарадзе], 1970, 1 авг., с. 3.

1971

304. ლომთათიძე გ. სიმონ ჯანაშია. პორტრეტის მოხაზვის ცდა. — დროშა, 1971, № 4, გვ. 13—14.

Ломтатидзе Г. Симон Джанашиа. — Дроша, 1971, № 4, с. 13—14.

305. ჯიბლაძე გ. სიტყვანი ქებისანი და სინანულისანი. — ლიტერატურული საქართველო, 1971, 15 იანვ., გვ. 3.

Джибладзе Г. Слова восхваления и сожаления. — Литературали Сакартвело, 1971, 15 янв., с. 3.

306. ჩ ი ქ თ ვ ა ნ ი მ. ა კ ა დ ე მ ი კ ი ს ი ს ი მ თ ხ ბ ჯ ა ნ ა შ ი ა — ფ ო ლ კ -
ლ ი რ ი ს ტ ი . — ს ა ბ ჭ თ ა ა ფ ხ ა ზ ე თ ი , 1972, 14 ი ა ნ ვ ., გ ვ . 3—4.

Чиковани М. Академик Симон Джанашиа — фольклорист. — Сабчота Абхазети, 1972, 14 янв., с. 3—4.

1978

307. კ ო ნ ბ უ რ ხ ი ს ი მ თ ხ ბ ჯ ა ნ ა შ ი ა ს ა ხ ე ლ ლ ი ბ ი ს პ რ ე მ ი ი ს მ თ ხ ა ბ ი მ თ ხ ი ს ტ ი . — კ ო მ უ ნ ი ს ტ ი , 1973, 18 მ ა ი ს ი , გ ვ . 4.

Конкурс на соискание премии академика С. Н. Джанашиа. — Коммунисти, 1973, 18 мая, с. 4.

308. Шенгелия В., С. Н. Джанашиа — исследователь адыгских языков. — Вестник Кабард-Балкар. науч.-исслед. ин-та, 1972. [На обл. 1973], вып. 7, с. 386—391.

1974

309. История Грузии. [О научной деятельности акад. С. Н. Джанашиа]. — В кн.: Акад. наук СССР и развитие грузинской науки. 1724—1974. Тб., «Мецниереба», 1974, с. 186—187.

310. Д. И. Гулиа акъыс зымбац исалам шәкүқу хаңа С. Џанашшиа иахь. Д. И. Гулиа ѹ—100 ш хытрамаи аиубилеи назкыу.—Алсны Қапъшь, 1974, 17 сент., с. 3.

Три неопубликованных письма Д. И. Гулиа к С. Джанашшиа. В связи с 100-летним юбилеем Д. И. Гулиа. — Алсны Қапъшь, 1974, 17 сент., с. 3.

311. Джорбенадзе С. М. Учреждения Академии наук Союза ССР и Тбилисский университет. (Документы и факты). Тб., Изд-во Тбил. ун-та, 1974, с. 130, 131, 185, 198, 199, 203, 211, 215, 216.

გ ა რ დ ა ც ვ ა ლ ე ბ ა დ ა დ ა პ რ ძ ა ლ ვ ა

СМЕРТЬ И ПОХОРОНЫ

312. ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ი ს ს ს რ მ ი ნ ი ს ტ რ თ ა ს ა ბ ჭ თ ს ა გ ა ნ დ ა დ ა ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ი ს ქ . პ . (პ) ც ე ნ ტ რ ა ლ უ რ ი კ ო მ ი ტ ე ტ ი ს ა გ ა ნ . [გ ა ნ ც ხ ა დ ე ბ ა გ ა მ თ ხ ე -

ნილი მეცნიერის, საზოგადო მოღვაწის, სსრკ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის, სსრკ მეცნ. აკადემიის ნამდვილი წევრისა და საქართველოს სსრ მეცნ. აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის ამხ. სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშიას გარდაცვალების გამო]. — კომუნისტი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 1; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 1; საბჭოთა აჭარა, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 1; საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 1; საბჭოთა ოსეთი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 1; Заря Востока, 1947, 16 ноября, с. 1.

От Совета Министров Грузинской ССР и ЦК КП(б) Грузии. [Извещение о кончине выдающегося советского ученого, действительного члена Академии наук СССР, депутата Верховного Совета СССР и вице-президента Академии наук Грузинской ССР Симона Николаевича Джанашиа]. — Коммунисти, 1947, 16 ноября, с. 1; Ахалгазрда коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 1; Заря Востока, 1947, 16 ноября, с. 1; Сабчота Аджара, 1947, 16 ноября, с. 1; Сабчота Абхазети, 1947, 16 ноября, с. 1; Сабчота Осети, 1947, 16 ноября, с. 1.

313. საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდენტისაგან. [განცხადება გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერის, სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრის, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატისა და სსრკ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშიას გარდაცვალების გამო]. — კომუნისტი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 1; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 1; საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 1; საბჭოთა ოსეთი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 1; Заря Востока, 1947, 16 ноября, с. 1.

От Президиума Верховного Совета Грузинской ССР. [Извещение о кончине выдающегося советского ученого, действительного члена Академии наук СССР, вице-президента Академии наук Грузинской ССР, лауреата Государственной премии, депутата Верховного Совета СССР, Симона Николаевича Джанашиа]. — Коммунисти, 1947, 16 ноября, с. 1; Заря Востока, 1947, 16 ноября, с. 1; Ахалгазрда коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 1; Сабчота Абхазети, 1947, 18 ноября, с. 1; Сабчота Осети, 1947, 16 ноября, с. 1.

314. აფხაზეთის ასსრ მინისტრთა საბჭოს და საქართველოს კ. 3.(ბ) აფხაზეთის საოლქო კომიტეტისაგან. [განცხადება გამოჩენილი მეცნიერის, საზოგადო მოღვაწის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრისა და საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის, სახელმწიფო პრემიის ორგზის ლაურეატის სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშიას გარდაცვალების გამო]. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 1.

От Совета Министров Абхазской АССР и Абхазского Областного Комитета КП(б) Грузии. [Извещение о кончине выдающегося ученого, общественного деятеля, депутата Верховного Совета СССР, действительного члена Академии наук СССР и вице-президента Академии наук Грузинской ССР, дважды Лауреата Государственной премии Симона Николаевича Джанашиа]. — Сабчота Абхазети, 1947, 16 ноября, с. 1.

315. აფხაზეთის ასსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისაგან. [განცხადება გამოჩენილი მეცნიერის, საზოგადო მოღვაწის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრისა და საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის, სახელმწიფო პრემიის ორგზის ლაურეატის სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშიას გარდაცვალების გამო]. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 1.

От Президиума Верховного Совета Абхазской АССР. [Извещение о кончине выдающегося ученого, общественного деятеля, депутата Верховного Совета СССР, действительного члена Академии наук СССР и вице-президента Академии наук Грузинской ССР, дважды лауреата Государственной премии Симона Николаевича Джанашиа]. — Сабчота Абхазети, 1947, 16 ноября, с. 1.

316. ცნობა. [სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრის, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშიას დამკრძალავი კომისიის შექმნის შესახებ]. — კომუნისტი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 2; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2; საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2; საბჭოთა აჭარა, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2; Заря Востока, 1947, 16 ноября, с. 2; Молодой Сталинец, 1947, 18 ноября, с. 2.

Извещение. [О создании комиссии по организации похорон действительного члена АН СССР, вице-президента АН Груз. ССР, депутата Верховного Совета Груз. ССР Симона Николаевича Джанашиа]. — Коммунисти, 1947, 16 ноября, с. 2; Заря Востока, 1947, 16 ноября, с. 2; Ахалгазрда коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 2; Молодой сталинец, 1947, 18 ноября, с. 2; Сабчота Абхазети, 1947, 18 ноября, с. 2; Сабчота Аджара, 1947, 18 ноября, с. 2.

317. აკადემიკოსის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის ამხ. ს. ნ. ჯანაშიას დაკრძალვის მომწყობი კომისიისაგან. — კომუნისტი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 2; საბჭოთა აკადმ., 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2; საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2; Заря Востока, 1947, 16 ноября, с. 2.

От комиссии по организации похорон академика, депутата Верховного Совета СССР тов. С. Н. Джанашиа. — Коммунисти, 1947, 16 ноября, с. 2; Заря Востока, 1947, 16 ноября, с. 2; Сабчота Абхазети, 1947, 18 ноября, с. 2; Сабчота Аджара, 1947, 18 ноября, с. 2.

318. აკადემიკოს სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშიას გარდაცვალების გამო. სამგლოვიარო განცხადებები: [საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმისა და თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისაგან, მშრომელთა დეპუტატების თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის, საქართველოს ალკაცენტრალური კომიტეტისა და საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროსაგან; გაზეთ „კომუნისტის“ რედაქციის კოლექტივისა და საქართველოს საბჭოთა მუნიციპალიტეტისაგან]. — კომუნისტი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 2; 18 ნოემბ., გვ. 2.

Траурные объявления по поводу кончины академика Симона Николаевича Джанашиа: [От Президиума Академии наук Груз. ССР, Тбилисского гос. университета, Тбилисского гор. Исполкома, ЦК ВЛКСМ Грузии и Министерства просвещения Груз. ССР, От коллектива редакции газ. «Коммунисти» и правления союза сов. писателей Грузии]. — Коммунисти, 1947, 16 ноября, с. 2; 18 ноября, с. 2.

319. სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშიას გარდაცვალების გამო სამგლოვიარო განცხადებები: [საქართველოს აზალგაზრდათა ლე-

ნინური კომუნისტური კავშირის ცენტრალური კომიტეტისაგან. საქართველოს ახალგაზრდათა ლენინური კომუნისტური კავშირის თბილისის კომიტეტისაგან]. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2.

Траурные объявления по поводу кончины Симона Николаевича Джанашиа: [От ЦК ВЛКСМ Грузии; от Тбилисского комитета ВЛКСМ Грузии]. — Ахалгазрда комунисти, 1947, 18 ноября, с. 2.

320. აკადემიკოს სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშიას გარდაცვალების გამო. სამეცნიერო განცხადებები: [საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს, საქართველოს სსრ პედაგოგიკურ მეცნიერებათ ინსტიტუტის, თბილისის სახელმწ. უნივერსიტეტის ახალი ქართული ენის კათედრის, გაზეთ „სახალხო განათლების“ რედაქციისაგან]. — სახალხო განათლება, 1947, 20 ნოემბ., გვ. 1.

Траурные объявления по поводу кончины академика Симона Николаевича Джанашиа: [От Министерства просвещения Груз. ССР, Института педагогических наук Груз. ССР, Кафедры нового грузинского языка Тбилисского гос. университета и редакции газ. «Сахалхо ганатлеба»]. — Сахалхо ганатлеба, 1947, 20 ноября, с. 1.

321. გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერ-ისტორიკოსის აკადემიკოს სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშიას ხსოვნის უკვდავყოფისა და მისი ოჯახის უზრუნველყოფის შესახებ. [საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს დაგენილება]. — კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 1; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 1; სახალხო განათლება, 1947, 20 ნოემბ., გვ. 1; საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 20 ნოემბ., გვ. 1; საბჭოთა აჭარა, 1947, 20 ნოემბ., გვ. 1; საბჭოთა ოსეთი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 1; მგზებარე კოლებიდელი (ფოთი), 1947, 21 ნოემბ., გვ. 1; Заря Востока, 1947, 18 ноября, с. 1; Молодой сталинец, 1947, 18 ноября, с. 1.

Обувековечении памяти выдающегося советского ученого-историка, академика Симона Николаевича Джанашиа и об обеспечении его семьи. [Постановление Совета Министров Груз. ССР]. — Комунисти, 1947, 18 ноября, с. 1; Заря Востока, 1947, 18 ноября, с. 1; Ахалгазрда комунисти, 1947, 18 ноября, с. 1; Сахалхо ганатлеба, 1947, 20 ноября, с. 1; Сабчота Аджара, 1947,

20 ноября, с. 1; Сабчота Осети, 1947, 18 ноября, с. 1; Мгзней-
баре колхидели (Поти), 1947, 21 ноября, с. 1; Молодой стали-
нец, 1947, 18 ноября, с. 1.

322. ამ. ს. ბ. ჯანაშიას ხსოვნას. [ნეკროლოგი]. — კომუნის-
ტი, 1947, 16 ნოემბ., გვ. 2; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1947, 18
ნოემბ., გვ. 2; სახალხო განათლება, 1947, 20 ნოემბ., გვ. 1; ლიტე-
რატურა და ხელოვნება, 1947, 23 ნოემბ., გვ. 1; საბჭოთა აჭარა,
1947, 18 ნოემბ., გვ. 2; საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 18 ნოემბ., გვ.
2; Заря Востока, 1947, 16 ноября, с. 2.—Хелмопфეрда: კ. ჩარ-
კვიანი, ზ. ჩხეიძიანიშვილი, გ. სტურუა, მ. ბარამია, პ. შარია, ა. თო-
ლურიძე, ვ. ბუგიაშვილი, ზ. კეცხოველი, ვ. ბაქრაძე, ს. იშხანოვი,
ვ. გოგუა, ი. კოჭლამაზაშვილი, კ. ციმაკურიძე. გ. კარანაძე, ბ.
მელსხელიშვილი, რ. აგლაძე, ვ. კუპრაძე, ბ. კეცხოველი, ნ. ბერ-
ძენიშვილი.

Памяти товарища С. Н. Джанаша. [Некролог]. — Коммунисти, 1947, 16 ноября, с. 2; Ахалгазрда коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 2; Литература да хеловнеба, 1947, 23 ноября, с. 1; Сахалхо ганатлеба, 1947, 20 ноября, с. 1; Сабчота Абхазети, 1947, 18 ноября, с. 2; Сабчота Аджара, 1947, 18 ноября, с. 2; Заря Востока, 1947, 16 ноября, с. 2.—Подпись: К. Чарквиани, З. Чхубианишвили, Г. Стуруа, М. Барамиа, П. Шариа, А. Топуридзе, В. Буджиашвили, З. Кецховели, В. Бакрадзе, С. Ишханов, В. Гогуа, И. Кочламазашвили, К. Цимакуридзе, Г. Карападзе, Н. Мусхелишвили, Р. Агладзе, В. Купрадзе, Н. Кецховели, Н. Бердзенишвили.

323. გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერი სიმონ ნიკოლოზის ძე
ჯანაშია. [ნეკროლოგი]. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 18 ნოემბ.,
გვ. 2.—Хелмопфეрда: ა. მგელაძე, მ. დელბა, მ. კუჭავა, ი. ტუსკა-
ძე, ი. გვილავა, ა. ჭოჭუა, ი. გაგუა, ა. ქანდარია, ი. ტანია, ს. სი-
გუა, ვ. ბალავაძე, ზ. ბოკუჩავა, ლ. გულია, თ. თოდუა, მ. ბაშბა,
რ. წულუკიძე, ხ. ბლაუბა, ი. პაპასკირი, ა. მელიხოვი, პ. რატიანი.

Выдающийся советский ученый Симон Николаевич Джанашиа. [Некролог]. — Сабчота Абхазети, 1947, 18 ноября, с. 2.—Подпись: А. Мгеладзе, М. Делба, М. Кучава, И. Тускадзе, И. Гвилава, А. Чочуа, И. Гагуа, А. Кандариа, И. Таниа, С. Сигуа, В. Балавадзе, Ш. Бокучава, Д. Гулиа, Т. То-

дуа, М. Хашба, Р. Цулукидзе, Х. Бгажба, И. Папаскири, А. Мелихов, П. Ратиани.

324. გამოჩენილი ისტორიკოსი და ენათმეცნიერი. — კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2. — ხელმოწერა: აკ. შანიძე, გ. ახ-ვლედიანი, ა. ჩიქოვავა, ვ. ბერიძე [და სხვ.].

Выдающийся историк и языковед. — Коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 2. — Подпись: Ак. Шанидзе, Г. Ахвlediani, А. Чикобава, В. Беридзе [и др.].

325. გორგი ლეონიძის სიტყვა. — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1947, 23 ნოემბ., გვ. 1.

Речь Георгия Леонидзе. — Литература да хеловнеба, 1947, 23 ноября, с. 1.

326. დიდი პატრიოტი და მეცნიერი. — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1947, 23 ნოემბ., გვ. 1. — ხელმოწერა: ს. ჩიქოვანი, გ. ლეონიძე, შ. დადიანი, ლ. ჭავჭავაძე, კ. გამსახურდია, ლ. შენგელაძა, გ. ტაბიძე, ირ. აბაშიძე, გრ. აბაშიძე [და სხვ.].

Большой патриот и ученый. — Литература да хеловнеба, 1947, 23 ноября, с. 1. — Подпись: С. Чиковани, Г. Леонидзе, Ш. Дадиани, Л. Киачели, К. Гамсахурдия, Д. Шенгелая, Г. Табидзе, И. Абашидзе, Гр. Абашидзе [и др.].

327. საბჭოთა მეცნიერების გამოჩენილი წარმომადგენელი. — კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2. — ხელმოწერა: ა. მგელაძე, გ. ღელბა, გ. კუჭავა, ი. ტუსკაძე [და სხვ.].

Выдающийся представитель советской науки. — Коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 2. — Подпись: А. Мгеладзе, М. Делба, М. Кучава, И. Тускадзе и [др.].

328. სახელმწიფო ქართველი ისტორიკოსის ხსოვნას. — კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2. — ხელმოწერა: ნ. ბერძენიშვილი, გ. ხაჭაპურიძე, ექ. თაყაიშვილი [და სხვ.].

Памяти выдающегося грузинского историка. — Коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 2. — Подпись: Н. Бердзенишвили, Г. Хачапуридзе, Э. Такаишвили [и др.].

329. შესანიშნავი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2; საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 20 ნოემბ., გვ. 2. — ხელმოწერა: ნ. ი. მუსხელიშვილი, რ. ი. აგლაძე,

ა. ს. ალადაშვილი, გ. ს. ახვლედიანი, ბ. ა. ბერძენიშვილი, ი. ს. ბერძიტაშვილი, კ. ს. გამსახურდია, ი. გ. გრიშაშვილი [და სხვ.].

Замечательный ученый и общественный деятель. — Коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 2; Сабчота Абхазети, 1947, 20 ноября, с. 2. — Подпись: Н. И. Мусхелишвили, Р. И. Агладзе, А. С. Аладашвили, Г. С. Ахвlediani, Н. А. Бердзенишвили, И. С. Бериташвили, К. С. Гамсахурдия, И. Г. Гришашвили [и др.].

330. აკადემიკოს სიმონ ჯანაშიას ცხედართან. [პანაშვილი განვიხებულის ბინაში]. — კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2.

У гроба акад. С. Н. Джанашиа. [Панихида на квартире покойного]. — Коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 2.

331. ბ. კეცხოველის სიტყვა. — კომუნისტი, 1947, 19 ნოემბ., გვ. 4; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1947, 20 ნოემბ., გვ. 2; საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 23 ნოემბ., გვ. 3; საბჭოთა აჭარა, 1947, 21 ნოემბ., გვ. 1.

Речь тов. З. Н. Кецховели. — Коммунисти, 1947, 19 ноября, с. 4; Ахалгазрда коммунисти, 1947, 20 ноября, с. 2; Сабчота Абхазети, 1947, 23 ноября, с. 3; Сабчота Аджара, 1947, 21 ноября, с. 1.

332. პროფ. ალ. ბარამიძის სიტყვა. — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1947, 23 ნოემბ., გვ. 1.

Речь проф. Ал. Барамидзе. — Литература да хеловнеба, 1947, 23 ноября, с. 1.

333. აკადემიკოს ს. ბ. ჯანაშიას დაკრძალვა. — კომუნისტი, 1947, 19 ნოემბ., გვ. 4; ახალგაზრდა კომუნისტი, 1947, 20 ნოემბ., გვ. 2; სახალხო განათლება, 1947, 20 ნოემბ., გვ. 1; ლიტერატურა და ხელოვნება, 1947, 23 ნოემბ., გვ. 2; საბჭოთა აფხაზეთი, 1947, 23 ნოემბ., გვ. 3; საბჭოთა აჭარა, 1947, 21 ნოემბ., გვ. 1.

Похороны академика С. Н. Джанашиа. — Коммунисти, 1947, 19 ноября, с. 4; Ахалгазрда коммунисти, 1947, 20 ноября, с. 2; Сахалхо ганатлеба, 1947, 20 ноября, с. 1; Литература да хеловнеба, 1947, 23 ноября, с. 2; Сабчота Абхазети, 1947, 23 ноября, с. 3; Сабчота Аджара, 1947, 21 ноября, с. 1.

334. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტს აკადემიკოს ნ. ი. მუსხელიშვილს [სამძიმრის დეპეშები ს. ნ. ჯანაშიას გარდაცვალების გამო: სსრ კავშირის მეცნ. აკადემიის პრეზიდენტი ვაკილოვი; ვიცე-პრეზიდენტი ვოლგინი და აკადემიკოს მდივანი ბრუევიჩი; უკრაინის სსრ მეცნ. აკად. პრეზიდენტი აკად. პალადინი; სომხეთის სსრ აკადემიის პრეზიდენტი ამბარცუმიანი; ლიტვის სსრ მეცნ. აკადემიის პრეზიდენტი აკადემიკოსი ი. მატულისი და აკადემიკოსი-მდივანი კ. ბელიუკასი; ესტონეთის სსრ მეცნ. აკადემიის პრეზიდენტი კრუსი; აზერბაიჯანის სახელმწ. უნივერსიტეტის რექტორი ყარაევი; საკავშირო კ. პ.(ბ) ყაბარდოს საოლქო კომიტეტის მდივანი არალბოვი; ყაბარდოს ასსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე კაზმახოვი და მიხა ცხაგაია]. — კომუნისტი, 1947, 19 ნოემბ., გვ. 2; საბჭოთა აჭარა, 1947, 21 ნოემბ., გვ. 1.

Президенту Академии наук Грузинской ССР академику Н. И. Мусхелишвили. [Телегарммы соболезнования по поводу смерти С. Н. Джанашиа: президент АН СССР Вавилов; вице-президент АН СССР Волгин, академик-секретарь АН СССР Бруевич; президент АН Украинской ССР академик Палладин; президент АН Армянской ССР Амбарцумян; президент АН Литовской ССР И. Матулис; академик-секретарь К. Белюкас; президент АН Эстонской ССР Крусс; ректор Азербайджанского гос. ун-та Караев; секретарь Кабардинского Обкома ВКП(б) Аральпов; председатель Совета Министров Кабардинской АССР Казмахов и Миха Цхакая]. — Коммунисти, 1947, 19 ноября, с. 2; Сабчота Аджара, 1947, 21 ноября, с. 1.

335. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტს აკადემიკოს ნ. ი. მუსხელიშვილს. [სამძიმრის დეპეშები ს. ჯანაშიას გარდაცვალების გამო: მოკავშირე რესპუბლიკების მეცნიერებათა აკადემიების სამეცნიერო საკოორდინაციო საბჭო. ხელმოწერა: ვაკილოვი; ბელორუსის სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი. ხელს აწერენ: აკადემიის პრეზიდენტი გრაშენკოვი და ვიცე-პრეზიდენტი ლუპინოვიჩი; ლატვიის სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი. ხელს აწერენ: აკადემიის პრეზიდენტი ლეინიში და აკადემიკოსი-მდივანი პეივე; ყაზახეთის სსრ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმი. ხელს აწერს აკადემიის პრეზიდენტი სატპაევი]. — კომუნისტი, 1947, 25 ნოემბ., გვ. 2; Заря Востока, 1947, 25 ноября, с. 2.

Президенту Академии наук Грузинской ССР академику Н. И. Мусхелишвили. [По поводу кончины С. Н. Джанаша: Научный координационный совет академий наук союзных республик. — Подпись: Вавилов; президиум Академии наук БССР. — Подпись: президент Грашенков и вице-президент Лупинович; президиум АН Латв. ССР. — Подпись: президент Леиньш и академик-секретарь Пейве; президиум АН Каз. ССР. — Подпись: президент Академии Сатпаев]. — Коммунисти, 1947, 25 ноября, с. 2; Заря Востока, 1947, 25 ноября, с. 2.

336. Президенту Академии наук Грузинской ССР академику Н. И. Мусхелишвили. [Телеграммы соболезнования по поводу смерти С. Н. Джанаша: Президент АН СССР Вавилов; вице-президент АН СССР Волгин; академик-секретарь АН СССР Бруевич; директор института востоковедения АН СССР Струве; президент АН Украинской ССР академик Палладин; президент АН Арм. ССР Амбарцумян; президент АН Узбекской ССР Сарымсаков; президент АН Литовской ССР И. Матулис; секретарь Академии К. Белюкас; президент АН Эстонской ССР Крусе; ректор Азербайджанского гос. ун-та Караев; секретарь Кабардинского Обкома КП(б). Аральпов; председатель Совета Министров Кабардинской АССР Казмахов; академик Б. Греков; Миха Цхакая]. — Заря Востока, 1947, 20 ноября, с. 2.

337. ბ ე რ ძ ე ბ ი შ ვ ი ლ ი ნ ი ს ხ ა ნ ა შ ი ა .
[ც ხ ო ვ რ ე ბ ა დ ა ს ა მ ე ც ნ ი ე რ თ მ ო ღ ვ ა წ ე ბ ა]. — მ ა თ მ ბ ი , 1947,
№ 12, გ ვ . 125—133.

Бердзенишвили Н. Академик Симон Джанаша. [Жизнь и науч. деятельность]. — Мнэтоби, 1947, № 12, с. 125—133.

338. ბ ე რ ძ ე ბ ი შ ვ ი ლ ი ნ ი ს ხ ა ნ ა შ ი ა . — კ ო მ უ ნ ი ს ტ ი ,
1947, 18 ნ ი ე მ ბ ., გ ვ . 2; ს ქ ხ ა ლ ხ მ გ ა ნ ა თ ლ ე ბ ა , 1947, 20 ნ ი ე მ ბ .,
გ ვ . 1.

Бердзенишвили Н. Тяжелая утрата. — Коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 2; Сахалхо ганатлеба, 1947, 20 ноября, с. 1:

339. გ ა მ ს ა ხ უ რ დ ი ა კ . ს ი მ ი ნ ბ ი ხ ა ნ ა შ ი ა . — ლ ი ტ ე რ ა ტ უ რ ა
დ ა ხ ე ლ თ ვ ნ ე ბ ა , 1947, 23 ნ ი ე მ ბ ., გ ვ . 2.

Гамсахурдия К. Симон Джанашиа. — Литература да хеловнеба, 1947, 23 ноября, с. 2.

340. დადიანი შ. სიმონ ჯანაშიას გარდაცვალების გამო. — კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2.

Дадиани Ш. По поводу кончины С. Джанашиа. — Коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 2.

341. ქადაგიძე ქ. ქართველი ხალხის ერთგული შვილი. — კომუნისტი, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2.

Кекелидзе К. Верный сын грузинского народа. — Коммунисти, 1947, 18 ноября, с. 2.

342. მესხია შ. სიმონ ჯანაშია. (ქართველი მეცნიერები). — პიონერი, 1947, № 12, გვ. 19—20.

Месхия Ш. Симон Джанашиа. (Грузинские ученые). — Пионери, 1947, № 12, с. 19—20.

343. ნორჩი თაობის დიდი მოამაგე. — ნორჩი ლენინელი, 1947, 27 ნოემბ. გვ. 2.

Большой друг молодого поколения. — Норчи ленинели, 1947, 27 ноября, с. 2.

344. Президиум АН СССР и Отделение истории и философии АН СССР извещают о смерти крупнейшего советского ученого-историка, вице-президента Академии наук Груз. ССР акад. Симона Николаевича Джанашиа.—Правда, 1947, 18 ноября, с. 4; Известия, 1947, 18 ноября, с. 4.

345. Академик С. Н. Джанашиа. — Заря Востока, 1947, 18 ноября, с. 2. Подпись: Мусхелишвили, Н. И., Агладзе, Р. И., Аладашвили, А. С., Ахвледиани, Г. С., Бердзенишвили, Н. А., Бериташвили, И. С., Гамсахурдия, К. С., Гришашили, И. Г. [и др.].

346. Академик Симон Николаевич Джанашиа. (1900—1947). Историк. [Некролог]. — Известия Акад. наук СССР, Серия истории и философии, 1948, № 1, с. 107—108.

347. Академик С. Н. Джанашиа. (1900—1947). Историк [Некролог]. — Вопросы истории, 1948, № 1, с. 159.

348. Ученый-большевик [С. Н. Джанашиа]. — Заря Востока, 1947, 18 ноября, с. 2. — Подпись: А. Мгеладзе, М. Делба, М. Кучава [и др.].

349. Вчера у гроба. Памяти товарища С. Н. Джанашиа. — Заря Востока, 1947, 18 ноября, с. 2.

350. Памяти академика Симона Николаевича Джанашиа. — Известия, 1947, 21 ноября, с. 4.

351. Похороны академика С. Н. Джанашиа. — Заря Востока, 1947, 20 ноября, с. 2.

352. Робакидзе А., С. Н. Джанашиа. (1900—1947. Историк. Некролог). — Советская этнография, 1948, № 2, с. 226—229.

353. Симон Николаевич Джанашиа. (Историк. Некролог). — Вестник древней истории, 1948, № 1, с. 188—189.

354. შავგ იქარგლციკაშვილის დებაზ ასოვეტტა შავგ. — „აფხაზ უაფშ“, 1947, 18 ნოემბ., გვ. 2.

Выдающийся советский ученый. — Апсны капш, 1947, 18 ноября, с. 2.

დაბადების 50-იათავები ГОДОВЩИНЫ РОЖДЕНИЯ

დაბადების 50 წლითავე 50-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

355. ლომთათიძე გ. აკადემიკოსი სიმონ ჯანაშია. — მეცნიერება და ტექნიკა, 1950, № 11, გვ. 11—12.

Ломтатидзе Г. Академик Симон Джанашиа. — Мецниереба да техника, 1950, № 11, с. 11—12.

დაბადების 60 წლითავე 60-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

356 ბადრიძე შ. გამოჩენილი ქართველი ისტორიკოსი. — ახალგაზრდა ქომუნისტი, 1960, 24 ივლ., გვ. 3. — ახალგაზრდა სტალინელი, 1960, 24 ივლ., გვ. 3.

Бадридзе Ш. Выдающийся грузинский историк. — Ахалгазрда комунисти, 1960, 12 июля, с. 3; — Ахалгазрда сталинели, 1960, 24 июля, с. 3.

357. ვიკოლი ბ. და ამიტბა გ. გამოჩენილი ქართველი მეცნიერი. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1960, 18 ნოემბრი, გვ. 3.

Циколия М. и Амичба Г. Выдающийся грузинский ученый. — Сабчота Абхазети, 1960, 18 ноября, с. 3.

358. Кигурадзе Н. Ученый, борец, труженик. — Молодой сталинец, 1960, 17 ноября, с. 4.

359. Куправа А. Историк, археолог, лингвист. — Советская Абхазия, 1960, 18 ноября, с. 3.

360. Накашидзе Н. Вся жизнь науке. — Вечерний Тбилиси, 1960, 19 ноября, с. 4.

დაბადების 65 წლისთავი
65-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

361. აბოზილი ბ. დიდი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — ლენინის დროშა [მახარაძე], 1965, 20 ნოემბრი, გვ. 2.

Аношвили М. Крупный ученый и общественный деятель. — Ленинис дроша, [Махарадзе], 1965, 20 ноября, с. 2.

362. ბალაბეგაძე ბ. დიდი მეცნიერი და მოქალაქე. — ქუთაისი, 1965, 27 ივლი, გვ. 3.

Баланчивадзе Н. Крупный ученый и гражданин. — Кутаиси, 1965, 27 июля, с. 3.

363. ბარამიძე არჩ. გამოჩენილი მეცნიერი, პედაგოგი, საზოგადო მოღვაწე. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1965, 18 ნოემბრი, გვ. 3.

Барамидзе Арч. Выдающийся ученый, педагог, общественный деятель. — Ахалгазрда комунисти, 1965, 18 ноября, с. 3.

364. გამისონი ნინო კ. გამოჩენილი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1965, 25 ივლი, გვ. 4.

Гамисония К. Выдающийся ученый и общественный деятель. — Сабчота Абхазети, 1965, 25 июля, с. 4.

365. კ ა ც ი ტ ა ძ ე დ. გამოჩენილი ისტორიკოსი და საზოგადო მოღვაწე. — სახალხო განათლება, 1965, 24 ნოემბ., გვ. 3.

Кацитадзе Д. Выдающийся историк и общественный деятель. — Сахалхо ганатлеба, 1965, 24 ноября, с. 3.

366. კ უ პ რ ა ვ ა ა. გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერი. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1965, 17 ნოემბ., გვ. 3; Советская Абхазия, 1965, 17 ноября, с. 2.

Куправа А. Выдающийся советский ученый. — Сабчота Абхазети, 1965, 17 нояб., с. 3; — Советская Абхазия, 1965, 17 ноября, с. 2.

367. ლ თ რ თ ქ ი ფ ა ნ ი ძ ე მ. სახელმოვანი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — ლიტერატურული საქართველო, 1965, 19 ნოემბ., გვ. 4.

Лордкипанидзе М. Видный ученый и общественный деятель. — Литературули сакартвело, 1965, 19 ноября, с. 4.

368. მ ე ს ხ ი ა შ. და ა ფ ა ქ ი ძ ე ა. გამოჩენილი მეცნიერი, საზოგადო მოღვაწე. — კომუნისტი, 1965, 18 ნოემბ., გვ. 3.

Месхиа Ш. и Анакидзе Л. Выдающийся ученый — общественный деятель. — Коммунисти, 1965, 18 ноября, с. 3.

369. მ ი ქ ა ვ ა ა. გამოჩენილი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — კოლეგიას ცისკარი [აბაშა, ვეგემონი, ცხევანა და ჩხოროწყუ], 1965, 5 აგვ., გვ. 3.

Микава А. Выдающийся ученый и общественный деятель. — Колхетис цискари [Абаша, Гегечкори, Цхакая и Чхороцху], 1965, 5 авг., с. 3.

370. მ ი ქ ა ვ ა ა. და ფ ი ფ ი ა შ. დიადი ქართველი ისტორიკოსი. — კომუნიზმის დროშით [წალენჯიხა], 1965, 27 ივლ., გვ. 2.

Микава А. и Пипиа М. Крупный грузинский историк. — Коммунизмис дрошишт [Цаленджиха], 1965, 27 июля, с. 2.

371. ა ნ ჭ ა ბ ა ძ ე ზ. ი რ ა თ ა ნ ი პ. Выдающийся ученый и общественный деятель. — Вечерний Тбилиси, 1965, 19 ноября, с. 2.

372. დ ი ნ დ უ ა ვ. ი დ უ მ ბ ა ძ ე მ. Летописец страны. — Заря Востока, 1965, 18 ноября, с. 4.

373. Куправа А. Иаалукааша асовет тарафы (С. Н. Джанашвильи изкны). — Аԥсны қапшы, 1965 ш. 3 дек., с. 3.

Выдающийся советский ученый [Памяти С. Н. Джанашвильи]. — Аԥсны Қапш, 1965. ш. 3 дек., с. 3.

დაგადების 70 წლისთავი
70-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

374. გამოჩენილი ქართველი მეცნიერის ხსოვნისათვის. [აკად. ს. ჯანაშვილის დაბადების 70 წლისთავისადმი მიძღვნილი საზემო სხდომა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში]. — თბილისი, 1970, 22 დეკ., გვ. 1.

Памяти выдающегося грузинского ученого. [Торжественное заседание в Тбилисском государственном университете, посвященное 70-летию со дня рождения акад. С. Джанашвили]. — Тбилиси, 1970, 22 дек., с. 1.

375. გ ა ჭ ე რ ე ლ ი ა . სიმონ ჯანაშვილი [მოგონებათა რამდენიმე ფურცელი] — კრ-ში: ქართული ისტორიოგრაფია. 2. თბ., „მეცნიერება“, 1971, გვ. 144—148.

Гацерелия Ак. Симон Джанашвили. [Несколько страниц воспоминаний]. — В сб.: Грузинская историография, 2. Тб., «Мецниереба», 1971, с. 144—148.

376. დ უ მ ბ ა ძ ე მ . აკადემიკოსი სიმონ ჯანაშვილი. — კრ-ში: საქართველოს ფეოდალური ხანის ისტორიას საკითხები. ტ. 2. თბ., „მეცნიერება“, 1972, გვ. 11—30.

Думбадзе М. Академик Симон Джанашвили. — В сб.: Вопросы истории Грузии феодальной эпохи, т. 2. Тб., «Мецниереба», 1972, с. 11—30.

377. კ უ პ რ ა ვ ა ა . დიდი საბჭოთა მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — საბჭოთა აფხაზეთი, 1970, 28 ივლ., გვ. 3.

Куправа А. Крупный советский ученый и общественный деятель. — Сабчота Абхазети, 1970, 28 июля, с. 3.

378. ლ ო მ თ ა თ ი ძ ე გ . აკადემიკოს სიმონ ჯანაშვილის 70 წლისთავი. — ძეგლის მეგობარი, 1971, № 25, გვ. 78—81.

Ломтатидзе Г. 70 лет со дня рождения академика Симона Джанашвили. — Дзеглис мегобари, 1971, № 25, с. 78—81.

379. ლორთქიფანიძე მ. აკადემიკოს ს. განაშიას ხსოვნას. — ლიტერატურული საქართველო, 1970, 27 ნოემბრი, გვ. 3.

Лордкипанидзе М. Памяти академика С. Джанашии. — Литературали Сакартвело, 1970, 27 ноября, с. 3.

380. მიქაელი გამოჩენილი ქართველი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — ქუთაისი, 1970, 28 ივლი, გვ. 3.

Микава А. Выдающийся грузинский ученый и общественный деятель. — Кутаиси, 1970, 28 июля, с. 3.

381. საქართველოს ფეოდალური ხანის ისტორიის საკითხები. II. ეძღვნება აკადემიკოს სიმონ განაშიას დაბადების 70 წლისთავს. თბ., „მეცნიერება“, 1972. 218 გვ.

ს. განაშიას შესახებ: ჯიბლაძე გ. სიტყვანი ქებისანი და სინანულოსანი. გვ. 5—10. — დუმბაძე მ. აკადემიკოსი სიმონ განაშია. გვ. 11—30.

Вопросы истории Грузии феодальной эпохи. II. Посвящается 70-летию со дня рождения акад. Симона Николаевича Джанашии. Тб., «Мецниереба», 1972. 218 с.

О С. Джанашии: Джибладзе, Г. Слова восхваления и сожаления. (Памяти Симона Джанашии), с. 5—10; Думбадзе, М. Академик Симон Джанашии, с. 11—30.

382. სიხორულიძე ი. სახელმოვანი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. — ლენინის დროშა [მახარაძე], 1970, 1 აგვ., გვ. 3.

Сихарулидзе Ю. Известный ученый и общественный деятель. — Ленинис дроша, (Махарадзе), 1970, 1 авг., с. 3.

383. ჩიკობავა არჩ. მცირეოდენი მოგონებებიდან. — კრ-ში; ქართული ისტორიოგრაფია. 2. თბ., „მეცნიერება“, 1971, გვ. 141—143.

Чикобава Арн. Из воспоминаний. — В сб.: Грузинская историография, 2. Тб., «Мецниереба», 1971, с. 141—143.

384. Барамидзе Арч. Пламенный патриот, выдающийся ученый. — Вечерний Тбилиси, 1970, 20 ноября, с. 3.

385. Куправа А. Жизнь, отданная науке. — Советская Абхазия, 1970, 28 июля, с. 4.

386. Человек—легенда. — Молодежь Грузии, 1970, 22 дек., с. 4.

დაბადების 75 წლისთავი
75-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

387. გამოჩენილი ისტორიკოსების ხსოვნისათვის. [სიმონ ჯანაშიას დაბადების 75-ე და ნიკო ბერძენიშვილის დაბადების მე-80 წლისთავისადმი მიძღვნილი საღამო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში]. — კომუნისტი, 1975, 22 ოქტ., გვ. 4.

Памяти выдающихся историков. [Вечер в Тбилисском государственном университете, посвященный 75-летию со дня рождения Симона Джанаша и 80-летию со дня рождения Нико Бердзенишвили]. — Комунисти, 1975, 22 окт., с. 4.

388. [თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტეტმა და საქართველოს სასტორიო საზოგადოების თბილისის საქალაქო განყოფილებაში 22 ოქტომბერს უნივერსიტეტის საქტო დარბაზში მოაწყო სიმონ ჯანაშიას დაბადების 75-ე და ნიკო ბერძენიშვილის დაბადების მე-80 წლისთავისადმი მიძღვნილი ხსოვნის საღამო. [ცნობა]. — თბილისის უნივერსიტეტი, 1975, 7 ნოემბ., გვ. 3.

[Исторический факультет Тбилисского государственного университета и Тбилисское городское отделение Грузинского исторического общества 22 окт. в актовом зале университета устроили памятный вечер, посвященный 75-летию со дня рождения Симона Джанаша и 80-летию со дня рождения Нико Бердзенишвили. [Сообщение]. — Тбилисис университети, 1975, 7 ноября, с. 3.

389. ლორთქიფანიძე გ. აკადემიკოსი სიმონ ჯანაშია. (დაბადების 75 წლისთავის გამო). — თბილ. უნ-ტის ჟრომები, 165. ჰუმანიტარული მეცნიერებანი. ისტორია, ხელოვნებათმცოდნება, ეთნოგრაფია. 1976, გვ. 5—6.

Лордкипанидзе М. Академик Симон Джанаша (в связи с 75-летием со дня рождения). — Труды Тбил. ун-та, 1965. Гуманитарные науки. История, искусствоведение, этнография. 1976, с. 5—6.

390. საიუბილეო სხდომა (მიძღვნილი აკად ს. ჯანაშიას დაბადების 75 და აკად. ნ. ბერძენიშვილის დაბადების 80 წლისთავისადმი). — საბჭოთა აფხაზეთი, 1976, 14 იანვ., გვ. 1.

Юбилейное заседание (посвященное 75-летию со дня рождения акад. С. Н. Джанашиа и 80-летию со дня рождения акад. Н. А. Бердзенишвили). — Сабчота Абхазети, 1976, 14 янв., с. 1.

391. ფ ა რ ც ა ნ ი ა თ . ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ მ ს ი ს ტ ო რ ი ი ს ა მ ა გ დ ა რ ნ ი . ა კ ა დ ე მ ი კ ო ს ე ბ ი ს . ხ ა ნ ა შ ი ა დ ა ნ . ბ ე რ ძ ე ნ ი შ ვ ი ლ ი . — ს ა მ შ ო ბ ლ ო , 1975, № 23(380), გვ. 3.

Парцвания Т. Исследователи истории Грузии. Академики С. Джанашиа и Н. Бердзенишвили. — Самшобло, 1975, № 23 (380), с. 3.

392. ფ ა რ ც ა ნ ი ა თ . ს ა ხ ე ლ ვ ა ნ მ ე ც ნ ი ე რ თ ა ხ ს ო ვ ნ ა ს . [ს ი - მ თ ნ ბ ხ ა ნ ა შ ი ა ს 75-ე დ ა ნ ი კ თ ბ ე რ ძ ე ნ ი შ ვ ი ლ ი ს მ ე - 80 დ ა ბ ა დ ე ბ ი ს . წ ლ ი ს თ ა ვ ე ბ ი ს შ ე ს ა ხ ე ბ]. — თ ბ ი ლ ი ს ი ს უ ნ ი ვ ე რ ს ი ტ ე ტ ი , 1975, 7 ნ ი ე მ ბ . , გვ. 3.

Парцвания Т. Памяти выдающихся ученых. [К 75-летию со дня рождения Симона Джанашиа и 80-летию со дня рождения Нико Бердзенишвили]. — Тбилисис университети, 1975, 7 ноября, с. 3.

393. ღ ვ ა წ ლ მ თ ს ი ლ ა კ ა დ ე მ ი კ ო ს თ ა მ ო ს ა გ ო ნ ე ბ ლ ა ღ . [ს . ხ ა ნ ა შ ი ა ს დ ა ბ ა დ ე ბ ი ს 75 წ ლ ი ს თ ა ვ ი ს ა დ ა ნ . ბ ე რ ძ ე ნ ი შ ვ ი ლ ი ს დ ა ბ ა დ ე ბ ი ს 80 წ ლ ი ს თ ა ვ ი ს გ ა მ თ]. — ს ა ბ ჭ თ ა ა ჭ ა რ ა , 1975, 12 ღ ე კ . , გვ. 4.

Памяти заслуженных академиков. [К 75-летию со дня рождения С. Н. Джанашиа и 80-летию со дня рождения Н. Бердзенишвили]. — Сабчота Аджара, 1975, 12 дек., с. 4.

394. Барамидзе Арч. Жизнь в науке. — Вечерний Тбилиси, 1975, 18 ноября, с. 3.

395. Джонуа Н. Высокое служение науке. С юбилейного заседания, посвященного 75-летию со дня рождения академика С. Н. Джанашиа и 80-летию со дня рождения академика Н. А. Бердзенишвили. — Советская Абхазия, 1976, 14 янв., с. 4.

გ ა რ დ ა ც ა ლ ე ბ ი ს წ ლ ი ს თ ა ვ ე ბ ი

ГОДОВЩИНЫ СМЕРТИ

396. ა კ ა დ . ი . ჯ ა ვ ა ხ ი შ ვ ი ლ ი ს ს ა ხ . ი ს ტ ო რ ი ი ს ი ნ ს ტ ი ტ უ ტ ი ს ა დ ა კ ა დ . ს . ხ ა ნ ა შ ი ა ს ს ა ხ . ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ მ ს ს ა ხ ე ლ მ წ ი ფ თ მ უ ზ ე უ მ ი ს გ ა - 136

ერთიანებული სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი აკად. სიმონ ჯანაშიას გარდაცვალების წლისთავისადმი. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბა, 1948. 16 გვ.

Объединенная научная сессия Института истории им. акад. Ив. Джавахишвили и Гос. музея Грузии, посвященная годовщине смерти академика Симона Николаевича Джанашиа. План работы и тезисы докладов. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1948. 16 с.

397. აკად. ბ. მარის სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტის V სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი აკადემიკოს ს. ჯანაშიას ხსოვნისადმი. 30 ნოემბერი — 1 დეკემბერი 1948 წ. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გამ-ბა, 1948. 16 გვ.

ს. ჯანაშიას შესახებ: თოფურია ვ. აკად. ს. ბ. ჯანაშია და იძერიულ-კავკასიური ენათმეცნიერება.

V научная сессия Института языкоznания им. акад. Н. Я. Марра, посвященная памяти акад. С. Н. Джанашиа. 30 ноября — 1 декабря 1948 г. План работы и тезисы докладов. Изд-во АН Груз. ССР, 1948. 16 с.

О С. Джанашиа: Топурия В., С. Н. Джанашиа и иберийско-кавказское языкоznание.

398. ა ლ ე ქ ს ი შ ვ ი ლ ი ი. შესანიშნავი მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. [აკადემიკოს ს. ბ. ჯანაშიას გარდაცვალების პირველი წლისთავის გამო]. — კომუნისტი 1948, 16 ნოემბ., გვ. 2.

Алексишили И. Замечательный ученый и общественный деятель. [К годовщине смерти акад. С. Н. Джанашиа]. — Коммунисти, 1948, 16 ноября, с. 2.

399. მ ე ს ხ ი ა შ. გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერი და საზოგადო მოღვაწე. [აკად. ს. ბ. ჯანაშიას გარდაცვალების პირველი წლისთავის გამო]. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1948, 18 ნოემბ., გვ. 3.

Месхиа, Ш. Выдающийся советский ученый и общественный деятель. [К годовщине смерти акад. С. Н. Джанашиа]. — Ахалгазрда коммунисти, 1948, 18 ноября, с. 3.

400. მიმომხილველი. სტატიების კრებული საქართველოს ისტორიის შესახებ. ტ. I. აკადემიკოს სიმონ ჯანაშიას ნათელ ხსოვ-

ნას. რედ. ნ. ბერძენიშვილი. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკად. გამ-ბაჯ.
1949. IX, 485 გვ.

ს. ჯანაშიას შესახებ: წინასიტყვაობა. აკად. სიმონ ჯანაშიას
ხსოვნისაღმი. გვ. IX—XI; ჩიტაია, გ. აკად. სიმონ ჯანაშია და ქარ-
თველი ხალხის წარმოშობის პრობლემა. გვ. 1—13.

Мимомхилвели. Сборник статей по истории Грузии Т. 1.
Светлой памяти С. Н. Джанаша. Ред. Н. Бердзенишвили.
Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1949, IX, 485 с.

О С. Джанаша: Предисловие. Памяти акад. С. Н. Джанашиа. С. IX—XI. Читая Г. акад. С. Н. Джанаша и проблема происхождения грузинского народа, с. 1—13.

401. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის საზოგადო-
ებრივ მეცნიერებათა განყოფილების სამეცნიერო ჟურნალი, მიძღვნი-
ლი აკადემიკოს სიმონ ჯანაშიას ხსოვნისაღმი. 10—11 დეკემბერს
1948 წ. მოხსენებათა ოზისები. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის გამ-
ბა, 1948. 16 გვ.

Научная сессия Отделения общественных наук АН ГССР, посвященная памяти академика С. Н. Джанаша 10—11 декабря 1948 г. Тезисы докладов. Тб., Изд-во АН Груз. ССР, 1948. 16 с.

402. ფილმი აკად. სიმონ ჯანაშიაზე. („აკადემიკოს სიმონ ჯა-
ნაშიას ხსოვნას“). — ლიტერატურა და ხელოვნება, 1948, 18 იანვ.,
გვ. 3.

Фильм «Памяти академика Симона Джанаша». — Литература да хеловнеба, 1948, 18 янв., с. 3.

403. ვანავა ვ. ღიღების ბჭესთან ბრძოლით მისული. [ლექსი]. ს. ჯანაშიას ხსოვნას. — საბჭ. აფხაზეთი, 1948, 24 ნოემბ.,
გვ. 3.

Цанава, В. Борьбой пришедший к славе. [Стих.]. Памяти С. Джанаша. — Сабчота Абхазети, 1948, 24 ноября, с. 3.

404. Выдающийся советский ученый. [К годовщине со дня смерти академика С. Н. Джанаша]. — Заря Востока, 1948, 16 ноября, с. 2.

405. Ивардава В. Выдающийся талантливый деятель марксистско-ленинской исторической науки. [К годовщине со 138

дня смерти С. Н. Джанашиа]. — Советская Абхазия, 1948, 16 ноября, с. 2.

406. Крупнейший ученый и педагог Советской Грузии. Памяти акад. С. Н. Джанашиа. (Историк. 1900—1947). — Вестник высш. школы, 1948, № 6, с. 31—34. — Авт.: Н. А. Бердзенишивили, Н. Н. Кецховели, А. Г. Шанидзе и Г. С. Читая.

407. Памяти академика Симона Николаевича Джанашиа. (Историк. 1900—1947). — Учен. записки (Кабард. научн.-исслед. ин-т при Совете министров Кабард. АССР), т. 4, 1948, с. 271—274.

408. Шанидзе А. Г., Бердзенишивили Н. А. и Читая Г. С. Памяти академика С. Н. Джанашиа. [К годовщине со дня смерти]. — Вестник Академии наук СССР, 1948, № 12, с. 20—27.

409. ბ ლ ა უ ბ ა ხ . ს . ბ . ჯ ა ნ ა შ ი ა . (დ ღ ფ ს ი ი უ თ ე ი შ ა გ ქ უ ს გ ვ ა წ რ ა ი ა ზ ე ს . — ა ფ ს ნ გ ყ ა ფ შ . , 1948, 16 ნ ი ე მ ბ . , გ ვ . 2 .

Бгажба Х. С. Н. Джанашиа. [К годовщине смерти]. — Апсны Қапш, 1948, 16 ноября, с. 2.

გ ა რ დ ა ც ვ ა ლ ე ბ ი ს 5 წ ლ ი ს თ ა ვ ი 5-ЛЕТИЕ СО ДНЯ СМЕРТИ

410. ბ ა რ ა მ ი ძ ე ბ . გ ა მ ო ჩ ე ბ ი ლ ი ქ ა რ თ ვ ე ლ ი მ ე ც ნ ი ე რ ი . — ლ ე ნ ი ნ ი ს დ რ თ ვ ა [მ ა ხ ა რ ა ძ ე], 1952, 14 ნ ი ე მ ბ . , გ ვ . 3 .

Барамидзе Н. Выдающийся грузинский ученый. — Ленинис дроша [Махарадзе], 1952, 14 ноября, с. 3.

411. გ ა მ ო ჩ ე ბ ი ლ ი ს ა ბ ჭ თ ა მ ე ც ნ ი ე რ ი დ ა ს ა ზ თ გ ა დ ი მ თ ლ ვ ა - წ ე . — გ ა მ ა რ ქ ვ ე ბ ა [თ ბ ი ლ ი ს ი] , 1952, 15 ნ ი ე მ ბ . , გ ვ . 2 .

Выдающийся советский ученый и общественный деятель. — Гамарджвеба [Тбилиси], 1952, 15 ноября, с. 2.

412. ლ თ მ თ ა თ ი ძ ე ბ . დ ი დ ი ქ ა რ თ ვ ე ლ ი მ ე ც ნ ი ე რ ი ს ხ ს თ ვ ბ ა ს . — მ ე ც ნ ი ე რ ე ბ ა დ ა ტ ე ქ ნ ი კ ა , 1952, № 11, გ ვ . 15—17.

Ломтатидзе Г. Памяти большого грузинского ученого. — Мецниереба да техника, 1952, № 11, с. 15—17.

413. მელიშვილი გ. და ლომთათიძე გ. აკადემიკოსი
სიმონ ხანაშვილი. — კომუნისტი, 1952, 15 ნოემბრი, გვ. 3; Заря Востока, 1952, 15 ноября, с. 3.

Меликишвили Г. и Ломтатидзе Г. Академик Симон Джанашвили. — Коммунисти, 1952, 15 ноября, с. 3; Заря Востока, 1952, 15 ноября, с. 3.

414. პლატონიძე ბ. გამოჩენილი საბჭოთა მეცნიერი. — მგზებარე კოლებელი [ფოთი], 1952, 14 ნოემბრი, გვ. 4.

Платонидзе Н. Выдающийся советский ученый. — Мгнебаре колхидели [Поти], 1952, 14 ноября, с. 4.

415. ქოლირიშვილი კ. სიმონ ხანაშვილი. — ახალგაზრდა სტალინელი, 1952, 11 ნოემბრი, გვ. 4.

Киларджиани К. Симон Джанашвили. — Ахалгазрда сталинели, 1952, 11 ноября, с. 4.

416. ლომთათიძე გ. და მელიშვილი გ. Выдающийся ученый-историк. — Заря Востока, 1952, 15 ноября, с. 3.

417. პაიხაძე გ. აკადემიკ ს. ნ. ჯანაშვილი. — Молодой сталинец, 1952, 15 ноября, с. 4.

გარდავალების 15 წლისთავი

15-ЛЕТИЕ СО ДНЯ СМЕРТИ

418. ტუღუში გ. დიდი მეცნიერი და მკვლევარი. — ლენინის დროშა [მახარაძე], 1962, 15 ნოემბრი, გვ. 4.

Тугуши М. Большой ученый и исследователь. — Ленинис дроша [Махарадзе], 1962, 15 ноября, с. 4.

419. ნაცვალაძე ნ. ვ თворческой лаборатории учено-го. — Вечерний Тбилиси, 1962, 15 ноября, с. 3.

გარდავალების 20 წლისთავი

20-ЛЕТИЕ СО ДНЯ СМЕРТИ

420. სილოვანი ვ. გამოჩენილი მეცნიერის ხსოვნას მიუღვინა. — ახალგაზრდა კომუნისტი, 1967, 23 დეკ., გვ. 3.

Силолова В. Посвящается памяти выдающегося ученого. — Ахалгазрда коммунисти, 1967, 23 дек., с. 3.

421. სიმონ ჯანაშია. გარდაცვალების 20 წლისთავის გამო. —
ლენინის დროშა [მახარაძე], 1967, 18 ნოემბ., გვ. 2.

Симон Джанашиа. — Ленинис дроша [Махарадзе], 1967,
18 ноября, с. 2.

422. შანავა აკ. ლიდი ქართველი ისტორიკოსი. — კომუნიზ-
მის დროშით [წალენჯიხა], 1967, 26 დეკ., გვ. 4.

Шанава Ак. Крупный грузинский историк. — Коммуниз-
мис дрошишт [Цаленджиха], 1967, 26 дек., с. 4.

ძირითადი ურეკმიგის საჭიროები

- არაპთა მფლობელობის დამჟარება ქართლში 18
არაპთა საქართველოში 19, 164
აღმოსავლურ-ქართული სახელმწიფოს უძველესი კულტურულ-პოლიტიკური ცენტრების საკითხისათვის 117, 164
- ბარათა შვილთა გენერალოგიისათვის 49, 164
ბრძოლა მიწის ფეოდალური მითვისებისათვის ძველ საქართველოში 39, 164
- გოორგი შარვაშიძე. კულტურულ-ისტორიული ნარკვევი 51, 141
- დავით ჩქოტუა და მისი ნარკვევები „ვეფხის-ტყაოსნის“ შესახებ 22
დე ლა პორტის ცნობები საქართველოს შესახებ და წყარო ინტერპოლაციებისა მათს რუსულ თარგმანში 29
- ეგნატე ინგოროვას გენერალოგიისათვის 13, 164
ეგრისის სამეფოს წარმოშობა 23, 164
- ვახუშტი ქართული ფეოდალიზმის შესახებ 155, 164
- თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ერთიანი სავალდებულო ნორ-მების დადგენის პრინციპები 145, 166
- თბილისი 146
- თუბალ-თაბალი, ტიბარენი, იბერი 30, 166
- იბერიის (ქართლის) სამეფოს პოლიტიკური გეოგრაფიისათვის უძველეს პერიოდში 107, 164
- კავკასიელ ეთნარქ-ეპონიმების ანტიკური სქემა 119, 164
კიდევ ერთი ნაშთი ხანმეტობისა, თანამედროვე ქართულში 2, 166
კონსტანტინე პორფიროგენეტის ცნობები ტაო-კლარჯეთის ბაგრატიონთა შესახებ 83
- გსაზღვრელის შეთანხმება საზღვრულთან (წითელი დროშის თუ წითელ დრო-შის?) 166, 173
- პარიადრი, სკიდისი, მოსხური მთები 110, 164
- რა მოხდა 2000 წლის წინათ საქართველოში 16, 164
- საქართველო აღრინდელი ფეოდალიზაციის გზაზე 32

- საქართველოს ისტორია. განაკვეთი 1. გვართვნული წყობილება ქართველ ტო-
 მებში 6, 164
 საქართველოს ისტორია. განაკვეთი 2. საზოგადოებრივი კლასებისა და სახელმ-
 წიფოს წარმოშობა ქართველ ტომებში 7
 საქართველოს ისტორია. განაკვეთი 3. ადრეული ფეოდალიზმი 11, 164
 საქართველოს ისტორია. VII ს. ძვ. წ. X ს. ახ. წ. — ხელნაწერის უფლებით 65
 საქართველოს ისტორია. ნაწ. 1. უძველესი დროიდან XIX საუკუნის დამდე-
 გამდე. 121, 147, 160, 162
 საქართველოს ისტორია უძველესი დროიდან ახ. წ. X საუკუნემდე. სახელმ-
 ღვანელოს მაკეტი 66
 საქართველოს ისტორია უძველესი დროიდან მე-13 საუკუნემდე (კონსპექტის
 პროექტი) 25, 164
 საქართველოს ისტორია უძველესი ხანიდან ჩვენს დრომდე 67
 სეანურ-აღილეური (ჩერქეზული) ენობრივი შეხვედრები. ქართველურ-აღილეური
 პარალელები. I. 113, 166
 „სსრ კაცირის ისტორია“ და კავკასიის ხალხთა ისტორია 64
 ტაბულა იმ ანბანთა, რომელნიც იხმარებოდნენ და იხმარებიან აფხაზურ ბგერე-
 ბის გამოსახატავად 8
 უზენაესი ღვთაების აფხაზური სახელწოდების ფორმისათვის 3, 166
 ურარტუ 34, 164
 უძველესი ეროვნული ცნობა ქართველთა პირველსაცხოვრისის შესახებ მან-
 ლობელი აღმოსავლეთის ისტორიის სინათლეზე 69, 164
 ფასიდი. (თავი შრომისა: „კოლხეთის ისტორიული გეოგრაფიიდან“) 95, 164
 ფეოდალური რევოლუცია საქართველოში. ნარკვევი ფეოდალიზმის წარმოშობის
 ისტორიიდან საქართველოში 17, 161
 ფსევდო-არსენი 70
 ქართლის ცხოვრების ძეველი და ახალი ფურცლები. ნაკვ. 1. 115
 ქართული ენა აფხაზური სკოლებისათვის. (სწავლების 1-ლი წელი) 44, 55, 127
 ქართული პატრონ-ყმობის ბუნებისა და წარმოშობის საკითხისათვის 164, 178
 ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების დაღვენისათვის. ნაკვ. 1, „ურია“ და
 „იური“ ბოლოსართების ხმარებისათვის ნაცესხებ სიტყვებში 9, 166
 შეხედულება ფეოდალური აღზრდისა და განათლების შესახებ და მათი წესები
 XVII საუკუნის საქართველოში. 35, 164
 შრომები. ტ. 1 161
 შრომები. ტ. 2 164
 შრომები. ტ. 3 166
 შრომები. ტ. 4 170
 ჩერქეზული (აღილეური) ელემენტი საქართველოს ტოპონიმიგაში. — (ისტორიუ-
 ლი პრობლემები ქართული ონომასტიკის სინათლეზე, I) 72, 166
 ცხორებად საბა ასურისაც. ძეგლის პუბლიკაცია გამოკვლეულით და კომენტარი
 თურთ 4, 166
 ჟერების ისტორიისა და ენის საკითხისათვის 27, 166

УКАЗАТЕЛЬ ОСНОВНЫХ ТРУДОВ

- Античная схема кавказских этнархов и эпонимов. 119, 164.
Арабы в Грузии. 19, 164
- Борьба за феодальное присвоение земли в древней Грузии 39, 164
- Вахушти о грузинском феодализме 155, 164
- Взгляд на феодальное воспитание и просвещение и их правила в Грузии XVII века 35, 164
- Возникновение Эгриссского царства 23, 164
- Георгий Шарвашидзе. Культурно-исторический очерк 51, 141
- Грузия на путях ранней феодализации 32
- Грузинский язык для абхазских школ. [Первый год обучения]. 44, 55, 127
- Давид Строитель 137, 148
- Давид Чкотуа и его очерки о «Вепхис-ткаосани» 22
- Древнейшее национальное известие о первоначальном расселении грузин в свете истории Ближнего Востока 69, 164
- Еще один пережиток ханметной формы в современном грузинском языке 2, 166
- Житье Саба Асури. Публикация памятника с исследованием и комментариями 4, 166
- История Грузии. Вып. 1. Родовой строй у грузинских племен 6, 164
- История Грузии. Вып. 2. Происхождение общественных классов и государства у грузинских племен 7
- История Грузии. Вып. 3. Ранний феодализм 11, 164
- История Грузии. Часть 1. С древнейших времен до начала XIX века 121, 147, 149, 160, 162—163
- История Грузии с древнейших времен до X века новой эры. Макет учебника 66
- История Грузии. С древнейших времен до наших дней 67
- История Грузии с древнейших времен до 13-го века. (Проект конспекта) 25, 164
- История Грузии. VII в до н. э. X в. н. э. — На правах рукописи. 65
- История Грузии. Т. 1. С древнейших времен до 60-х годов XIX века 167
- «История СССР» и история народов Кавказа 64
- История СССР с древнейших времен до образования древнерусского государства. Ч. I—II 58
- История СССР с древнейших времен до образования древнерусского государства. Ч. III—IV. 59
- К вопросу о языке и истории хеттов 27, 166
- К вопросу о древнейших культурно-политических центрах Восточно-грузинского государства 117, 164

- К** вопросу о сущности и происхождении грузинского патрон-кмоба 164, 178
К вопросу о форме абхазского названия верховного божества 3, 166
К генеалогии Бараташвили 49, 164
К генеалогии Эгнате Ингороква 13, 164
К критике Моисея Хоренского 37
К политической географии Иберского (Картлийского) царства в древнейший период 107, 164
К установлению норм грузинского литературного языка. Вып. 1. К употреблению суффиксов «ури» и «иури» в заимствованных словах 9, 166
Об одном примере искажения исторической правды 159
О времени и условиях возникновения Абхазского царства 75, 164
Париадр, Скидис, Мосхийские горы 110, 164
По поводу одного «похода» С. Н. Какабадзе 47
Принципы установления единых обязательных норм грузинского литературного языка 145, 166
Псевдо-Арсений 70
Сванско-адыгейские (черкесские) языковые встречи. Картвельско-адыгейские параллели. I, 113, 166
Сведения Де ла Порта о Грузии и источник интерполяций в их русском переводе 29
Сведения Константина Порфирогенета о Тао-Кларджетских Багратионах 83
Согласование определяющего слова с определяемым в грузинском языке («Цители дрошис» или «щител дрошис»?) 165—166
Старые и новые страницы «Картлис цховреба». Вып. 1 115
Таблица букв, которые применялись и применяются для выражения звуков абхазского языка 8
Тбилиси 146, 150
Тубал-табал, тибарен, ибер 30, 166
Труды. Т. 1 161
Труды. Т. 2 164
Труды. Т. 3 166
Труды. Т. 4 170
Урарту 34, 164
Установление арабского вкладышества в Картли 18
Фасид. (Глава труда «Из исторической географии Колхиды») 95, 164
Феодальная революция в Грузии. Очерк из истории происхождения феодализма в Грузии 17, 161
Черкесские (адыгейские) элементы в грузинской топонимике. (Исторические проблемы в свете грузинской ономастики, I) 72, 166
Что произошло в Грузии 2000 лет назад
10. ხօծմբ չախթօս

- აბაშიძე გრ. 326
 აბაშიძე ირ. 326
 აბულაძე ი. (ჩედ.) 216
 აგლაძე რ. 322, 329
 ალაძაშვილი ა. 329
 ალექსიშვილი ი. 398
 ალექსიშვილი მ. 162, 276
 ამბარცუმიანი ვ. 334
 ამიგბა გ. 357
 ანოშვილი გ. 361
 ანჩაბაძე ჭ. 271
 არალპოვი 334
 აფაშიძე ა. 368
 ახვლედიანი გ. 324, 329
 ახვლედიანი გ. (ჩედ.) 36, 244
 ახვლედიანი გ. (მასზე) 229
 ბაგრატიონი ვახუშტი (მასზე) 219
 ბაგრატიონი პ. (მასზე) 208
 ბაღრიძე შ. 356
 ბაზილევიჩი კ. 149, 251
 ბალაგაძე ვ. 323
 ბალანჩივაძე ნ. 265, 362
 ბარათაშვილი ნ. (მასზე) 49
 ბარამია მ. 322
 ბარამიძე ალ. 332
 ბარამიძე არჩ. 363
 ბარამიძე ნ. 410
 ბარდაველიძე ვ. 195
 ბაქრაძე ვ. 322
 ბახტუშინი ს. (ჩედ.) 64
 ბელიუკასი კ. 334
 ბერიტაშვილი ი. 329
 ბერიტაშვილი ი. (მასზე) 229
 ბერიძე ვ. 237, 240
 ბერიძე ვლკ. 324
 ბერძენიშვილი ნ. 12, 32—33, 43, 54
 66—68, 88, 120—121, 132, 147, 160,
 162, 200, 209, 215, 220, 222, 241,
 273, 296, 297, 303, 322, 328—329,
 337—338.
 ბერძენიშვილი ნ. (ჩედ.) 115, 161,
 164, 400
- ბერძენიშვილი ნ. (მასზე) 168—169,
 224, 231, 235, 252—253, 255, 276,
 279, 295, 300, 387—388, 390—393
 ბოკუჩავა შ. 323
 ბროლიძე ნ. 162, 279
 ბრუევიჩი ნ. 334
 ბუჭიაშვილი ვ. 322
 ბლაჟბა ხ. 323
 გაგუა ი. 323
 გაკი გ. 180
 გამისონია კ. 364
 გამსახურდია კ. 284, 292, 295, 326,
 329, 339
 გამსახურდია კ. (მასზე) 122
 გამსახურდია ა. 375
 გველპერი ლ. 298
 გვილავა ი. 323
 გვრიტიშვილი დ. 211
 გიორგიძე გ. 266
 გოგუა ვ. 322
 გრაშენქოვი ნ. 335
 გრეკოვი ბ. (ჩედ.) 64
 გრიგოლია კ. 214
 გრიშაშვილი ი. 329
 გულია დ. 44, 55, 127, 323
 დადიანი შ. 93, 326, 340
 დავით აღმაშენებელი (მასზე) 122, 207
 დე ლა პორტი (მასზე) 29
 დელბა მ. 243, 323, 327
 დონდუა ვ. 147, 252
 დონი (დავით ნაცვლიშვილი) 239, 254
 დუმბაძე მ. 376, 381
 ენიოლოფაშვილი ი. 282
 ვავილოვი ს. 334—335
 ვოლგინი ვ. 334
 ვოლფსონი გ. 180
 ჯავრიევი კ. (მასზე) 229
 ზაიცვალი ფ. (მასზე) 229

ზაქარაია გრ. 226

ზუხბა ს. 300

თაყაიშვილი ექ. 328

თვალჭრელიძე ა. (მასზე) 229

თოდღუა თ. 323

თოფურია გ. 241, 397

თოფურია გ. (ჩელ.) 165—166, 170

თოფურია გ. (მასზე) 298

თოფურიძე ა. 322

ითონიშვილი გ. 267

ინგოროვა ე. (მასზე) 13

ინგოროვა პ. 201

იშხანოვი ს. 322

კაზმახოვი 334

კარანაძე გ. 322

კარიძეშვილი ღ. (მასზე) 175

კასრაძე ნ. (გამომც.) 216

კაციტაძე ღ. 365

კეკელიძე კ. 341

კეკელიძე კ. (მასზე) 229

კეცხოველი ჭ. 322, 331

კეცხოველი ნ. 114, 322

კეცხოველი ნ. (მასზე) 229

ჭარაცხელია ტ. (მასზე) 229

კიკვიძე ა. 121, 207, 235,

კონსტანტინე პორფიროვნეტი (მასზე) 83

კოპალიანი კ. 268

კოჭლამაზაშვილი ი. 322

კრუსი ს. 334

კუპრავა ა. 366, 377

კუპრაძე ვ. 322

კუჭავა გ. 323, 327

ლებელევი გ. (ჩელ.) 64

ლეინიში პ. 335

ლეონიძე გ. 325—326

ლომთათიძე გ. 212, 258, 304, 321, 355, 378, 412—413

ლომთათიძე ქ. (ჩელ.) 166, 170

ლომოური თ. 208.

ლომოური თ. (მასზე) 283

ლორთქიფანიძე გ. 367, 379, 389

ლუბინოვიჩი ი. 335

მატულიძი ი. 334

მაჟავარანი გ. 121, 231

მაჟავარანი გ. 263

მახარაძე ი. 162, 274

მგელაძე ა. 323, 327

მელიქიშვილი გ. 413

მელიხოვი ა. 323

მესხია შ. 259, 264, 285, 300, 342, 368, 399

მესხია შ. (მასზე) 265—269, 286, 288—290

მისავა ა. 369—370, 380

მუსხელიშვილი ლ. (გამომც.) 196

მუსხელიშვილი ნ. 85, 91—92, 96, 114, 303, 322, 329

მუსხელიშვილი ნ. (მასზე) 229

მუშკულიანი ვ. 162, 274

ნაციაშვილი ს. 288

ნეკინა მ. (ჩელ.) 64

ნიოჩაძე გ. 199

პალადინი ა. 334

პაპასკირი ი. 323

პეივე ი. 335

პლატონიძე ნ. 414

რაშიშვილი ჭ. 289

რატიანი პ. 323

როგავა გ. 271

რუსთაველი შ. (მასზე) 14, 22

რუხაძე ტრ. 141, 256

სატაპაევი კ. 335

სიგუა ს. 323

სილოვავა გ. 420

სიხარულიძე ი. 382

სოსელია გ. 224

სტურუა გ. 322

თაბიძე გ. 326

ტანია ი. 323

- ტუსქაშე ი. 323, 327
 ტელუში შ. 418
 უზნაძე დ. (მასზე) 229
 ფარცვანია თ. 391—392
 ფიფია მ. 370
 ქანდარია ა. 323
 ქიაჩელი ლ. 326
 ქილარჯიანი ქ. 415
 ქუთათელაძე ლ. (გამომც.) 216
 ყარაევი ა. 334
 ყიფშიძე ი. 298
 ყურაშვილი ს. 260
 ჟანავა აკ. 422
 ჟანიძე აკ. 294, 324
 ჟანიძე აკ. (გამომც.) 213
 ჟანიძე აკ. (მასზე) 229, 298
 ჟარაშიძე ქ. 213
 ჟარვაშიძე გ. 217
 ჟარვაშიძე გ. (მასზე) 51, 141, 256
 ჟარია პ. 322
 ჟენგელაია დ. 326
 ჩაკვეტაძე დ. 290
 ჩარკვიანი ქ. 322
 ჩიტაია გ. 195, 400
 ჩიქობავა ა. 190—191, 203, 298, 324, 383
 ჩიქობავა ა. (მასზე) 229
 ჩიქოვანი შ. 306
 ჩიქოვანი ს. 326
 ჩიუბინაშვილი გ. (მასზე) 229
 ჩქოტუა დ. (მასზე) 22
 ჩხუბიანაშვილი ზ. (მასზე) 322
- ფანავა ვ. 403
 ფეოლია მ. 357
 ფიმაკურიძე ქ. 322
 ფინცაძე ი. 147, 255
 ფხავაია მ. 334
 ძირიგური შ. (რედ.) 258, 270
- წერეთელი აკ. 186
 წერეთელი ვ. (გამომც.) 197
 წულუკიძე რ. 323
- ჭავჭავაძე ი. (მასზე) 190, 192
 ჭავჭავაძე ლ. 156
 ჭოჭუა ა. 323
- ხანთაძე შ. 269
 ხარაძე რ. 198
 ხაშბა მ. 323
 ხაჭაპურიძე გ. 66—67, 328
 ხაჭაპურიძე გ. (მასზე) 229, 295
 ხლობუა მ. 187
- ჯავახიშვილი ივ. 66—67, 120—121, 147, 160, 162, 192, 209, 215, 220, 222, 303
 ჯავახიშვილი ივ. (მასზე) 1, 4, 41, 80, 231, 235, 252—253, 255, 274, 276, 279, 283, 295, 300
 ჯავრიშვილი ქ. 283
 ჯანაშვილი მ. (მასზე) 174
 ჯანაშია ბ. 44, 55, 127
 ჯანაშია ლ. (რედ.) 166
 ჯანაშია რ. (რედ.) 170
 ჯანგიძე გ. 289
 ჯანელიძე ა. (მასზე) 229
 ჯაყელი ს. 270
 ჯიბლაძე გ. 305, 381
 ჯიბუტი გ. 141
 ჯინჭველაშვილი მ. 286

УКАЗАТЕЛЬ ИМЕН

Абашидзе Гр. 326
Абашидзе И. 326
Абуладзе И. (Ред.) 216
Агладзе Р. 322, 329, 345
Аладашвили А. 329, 345
Алексишивили И. 398
Алексишивили М. 162, 276
Амбарцумян В. 334, 336
Амичба Г. 357
Аношвили М. 361
Анчабадзе З. 271, 277, 371
Алакидзе А. 368
Аральпов 334, 336
Артаманов С. 58—59
Арциховский А. 58—59
Ахвледиани Г. 233, 324, 329, 345
Ахвледиани Г. (Ред.) 36, 244
Ахвледиани Г. (О нем) 229

Багратиони Вахушти (О нем) 219
Багратиони П. (О нем) 208
Бадридзе Ш. 356
Базилевич К. 149, 246—247, 251
Бакрадзе В. 322
Балавадзе В. 323
Баланчивадзе Н. 265, 362
Барамиа М. 322
Барамидзе Ал. 332
Барамидзе Арч. 363, 384, 394
Барамидзе Н. 410
Бараташвили Н. (О нем) 49
Бардавелидзе В. 195
Бахрушин С. 149, 227, 248
Бахрушин С. (Ред.) 64
Бгажба Х. 323, 409
Белюкас К. 334, 336
Бердзенишвили Н. 12, 32—33, 43, 54,
66—68, 88, 120—121, 132, 147, 149,
160, 162—163, 167, 193, 200, 209,
215, 218, 220, 222, 233, 241, 273,
296—297, 303, 322, 328—329,
337—338, 345, 406, 408

Бердзенишвили Н. (Ред.) 115, 161,
164, 400
Бердзенишвили Н. (О нем) 168—
169, 224, 231, 235—236, 246—248,
251—253, 255, 257, 274—276, 278—
279, 295, 300, 387—388, 390—393,
395
Бердзенишвили М. 147
Беридзе В. 237, 240, 324
Бериташвили И. 329, 345
Бериташвили И. (О нем) 229
Бокучава Ш. 323
Бороздин И. И. 149, 257
Бролидзе Н. 162, 279
Бруевич Н. 334, 336
Буджиашвили В. 322

Вавилов С. 334—336
Волгин В. 334—336
Вольфсон М. 180

Гагуа И. 323
Гак Г. 180
Гамисония К. 364
Гамсахурдия К. 284, 292, 295, 326,
329, 339, 345
Гамсахурдия К. (О нем) 122, 137,
139, 147
Гацерелия Ак. 375
Гвилава И. 323
Гвртишвили Д. 211
Гегечкори Л. 298
Гиоргидзе М. 266
Гогуа В. 322
Гращенков Н. 335
Греков Б. 227, 336
Греков Б. (Ред.) 64
Григолиа К. 214
Гришашивили И. 329, 345
Гулиа Д. 44, 55, 127, 310, 323
Гулиа Д. (Пер.) 206

- Давид Строитель (О нем) 122, 137, 139, 148, 152, 207
Дадиани Ш. 93, 326, 340
Де ла Порт (О нем) 29
Делба М. 243, 323, 327, 348
Джавахишвили Ив. 66—67, 73, 80, 120—121, 147, 149, 160, 162—163, 192, 209, 215, 218, 220, 222, 303.
Джавахишвили Ив. (О нем) 1, 4, 41, 80, 231, 235—236, 246—248, 251—253, 255, 257, 274—276, 278—279, 283, 295, 300
Джавришвили К. 283
Джакели С. 270
Джанашвили М. (О нем) 174
Джанашша Б. 44, 55, 127
Джанашша Л. (Ред.) 166
Джанашша Р. (Ред.) 170
Джангидзе М. 289
Джанелидзе А. (О нем) 229
Джибладзе Г. 305, 381
Джибути В. 141
Джинчвелашивили М. 286
Джонуа Н. 395
Джорбенадзе С. 311
Дзидзигури Ш. (Ред.) 258, 270
Дирингер Д. 262
Дондуа В. 147, 167, 252, 372
Доли (Давид Нацвалишвили) 239, 254
Думбадзе М. 372, 276, 381

Ениколопов (Ениколопашвили) И. 280—282

Завриев К. (О нем) 229
Зайцев Ф. (О нем) 229
Закарая Гр. 226
Зухба С. 302

Ивардava B. 405
Ингороква П. 201
Ингороква Э. (О нем) 13
Итонишвили В. 267
Ишханов С. 322

Казмахов 334, 336
Какабадзе С. (О нем) 47
Кандариа А. 323
Караев А. 334, 336
Каранадзе Г. 322
Каричашвили Д. 175
Касрадзе Н. (Изд.) 216
Кацитадзе Д. 365
Кварацхелия Т. 229
Кекелидзе К. 341
Кекелидзе К. (О нем) 229
Кецховели З. 322, 331
Кецховели Н. 114, 322, 406
Кецховели Н. (О нем) 229
Киачели Л. 326
Кигурадзе Н. 358
Киквидзе А. 121, 207, 235
Киларджиани К. 415
Кипшидзе Д. 67
Кипшидзе И. 298
Константине Порфириогенет (О нем) 83
Копалиани В. 268
Корнеев Б. 249
Кочламазашвили И. 322
Крусс Х. 334, 336
Куправа А. 359, 366, 373, 377, 385
Купрадзе В. 322
Курашвили С. 260
Кутателадзе Л. (Изд.) 216
Куфтин Б. 204
Кучава М. 323, 327, 348

Лебедев В. 227
Лебедев В. (Ред.) 64
Лейныш П. 335
Леонидзе Г. 325—326
Люмоури Т. 208
Лемоури Т. (О нем) 283
Ломтатидзе Г. 212, 258, 261, 304, 355, 378, 412—413, 416
Ломтатидзе К. (Ред.) 166, 170
Лордкипанидзе М. 367, 379, 389
Лупинович И. 335

- Матулис И. 334, 336
 Махарадзе И. 162, 274
 Мачавариани В. 121, 231, 236
 Мачавариани М. 263
 Мгеладзе А. 323, 327, 348
 Меликишвили Г. 261, 413, 416
 Мелихов А. 323
 Месхиа Ш. 259, 264, 285, 300, 342,
 368, 389
 Месхиа Ш. (О нем) 265—269, 286,
 288—290
 Микава А. 369—370, 380
 Мусхелишвили Л. (Издат.) 196
 Мусхелишвили Н. 57, 85, 91—92, 96,
 114, 233, 303, 329, 345
 Мусхелишвили Н. (О нем) 229
 Мушкудиани В. 162, 274

 Накашидзе Н. 360
 Нацваладзе Н. 419
 Нациашвили С. 288
 Нечкина М. 227
 Нечкина М. (Ред.) 64
 Ниорадзе Г. 199

 Орбели И. (Ред.) 157

Пайчадзе Г. 417
 Палладин А. 334, 336
 Папаскири И. 323
 Парцвания Т. 391—392
 Пачев Бекмурза (О нем) 287, 291,
 294
 Пейве И. 335
 Пипиа М. 370
 Платонидзе Н. 414
 Пчелина Э. (О нем) 152
 Пшибиев И. 287, 291, 294

 Рамишвили З. 289
 Ратиани П. 323, 371
 Робакидзе А. 352
 Рогава Г. 271
 Руставели Ш. 206

 Руставели Ш. (О нем) 14, 22, 46,
 48, 176, 183, 194
 Рухадзе Тр. 141, 256

 Сарымсаков 336
 Сатпаев 335
 Северов Н. П. 321
 Сигуа С. 323
 Силогава В. 420
 Сихарулидзе Ю. 382
 Соселия Г. 224
 Струве 336
 Стуруа Г. 322

 Табидзе Г. 326
 Такайшвили Э. 328
 Тания И. 323
 Твалчрелидзе А. (О нем) 229
 Тер-Аветисян С. 188
 Ткешелашвили Г. 280
 Тодуа Т. 323
 Токарский Н. (О нем) 157—159
 Топуриа В. 241, 397
 Топуриа В. (Ред.) 165—166, 170
 Топуриа В. (О нем) 298
 Топуридзе А. 322
 Тугushi М. 418
 Тускадзе И. 323, 327

Узнадзе Д. (О нем) 229
 Хантадзе Ш. 269

 Харадзе Р. 198
 Хачапуридзе Г. 57, 66—67, 328
 Хачапуридзе Г. (О нем) 229, 295
 Хашба М. 323
 Хоренский М. (О нем) 37
 Хубуа М. 187

 Цанава В. 403
 Церетели Ак. 186, 205
 Церетели Г. (Издат.) 197
 Циколия М. 357
 Цимакуридзе К. 322
 Цинцадзе Я. 147, 255

- Цулукидзе Р. 323
Цхакая М. 334, 336
- Чавчавадзе И. (О нем) 190, 192
Чавчавадзе Л. 156
Чакветадзе Д. 290
Чарквиани К. 322
Чикобава А. 190—191, 203, 298, 324,
 383
Чикобава А. (О нем) 229
Чиковани М. 306
Чиковани С. 326
Читая Г. 195, 400, 406, 408
Чочуа А. (О нем) 77, 179
Чубинашвили Г. 221
- Чубинашвили Г. (О нем) 229
Чхотуа Д. 22, 46, 183
Чхубианишвили З. 322
- Шанава Ак. 422
Шанидзе Ак. 233, 324, 406, 408
Шанидзе Ак. (Издат.) 213
Шанидзе Ак. (О нем) 229, 298
Шарашидзе Кр. 213
Шарвашидзе Г. 217
Шарвашидзе Г. (О нем) 51, 141, 256
Шария П. 322
Шенгелая Д. 326
Шенгелия В. 308
- Diringer Dawid 262

მინარესი — СОДЕРЖАНИЕ

აკადემიკოსი სიმონ ჯანაშია. (სამეცნიერო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის მოქლე ნაჩვევი)	5
Академик С. Н. Джанашия (краткий очерк научной и общественной деятельности)	22
Academician S. N. Janashia (An Overview of his Scholarly and Pub- lic Activities)	39
აკადემიკოს ს. ნ. ჯანაშიას ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ძირითადი თარი- ღები	48
Основные даты жизни и деятельности академика С. Н. Джанашии	51
აკადემიკოს სიმონ ჯანაშიას შრომები	54
Труды академика С. Н. Джанашии	54
აკადემიკოს ს. ჯანაშიას მიერ შესრულებული თარგმანი	91
Перевод академика С. Н. Джанашии	91
წიგნების, პერიოდული და გრძელდებადი გამოცემების რედაქტორი	91
Редактор книг, периодических и продолжающихся изданий	91
ლიტერატურა აკად. ს. ჯანაშიას შესახებ	99
Литература о С. Н. Джанашии	99
გარდაცვალება და დაკრძალვა	119
Смерть и похороны	119
დაბადების წლისთავები	130
Годовщины рождения	130
დაბადების 50 წლისთავი	130
50-летие со дня рождения	130
დაბადების 60 წლისთავი	130
60-летие со дня рождения	130
დაბადების 65 წლისთავი	131
65-летие со дня рождения	131
დაბადების 70 წლისთავი	133
70-летие со дня рождения	133
დაბადების 75 წლისთავი	135
75-летие со дня рождения	135
გარდაცვალების წლისთავები	136
Годовщины смерти	136
გარდაცვალების 5 წლისთავი	139
5-летие со дня смерти	139

გარდაცვალების 15 წლისთვის	140
15-летие со дня смерти	140
გარდაცვალების 20 წლისთვის	140
20-летие со дня смерти	140
ძირითად შრომების საბიებელი	142
Указатель основных трудов	144
სახელთა საბიებელი	146
Указатель имен	149